

วารสารห้องสมุด T.L.A. BULLETIN

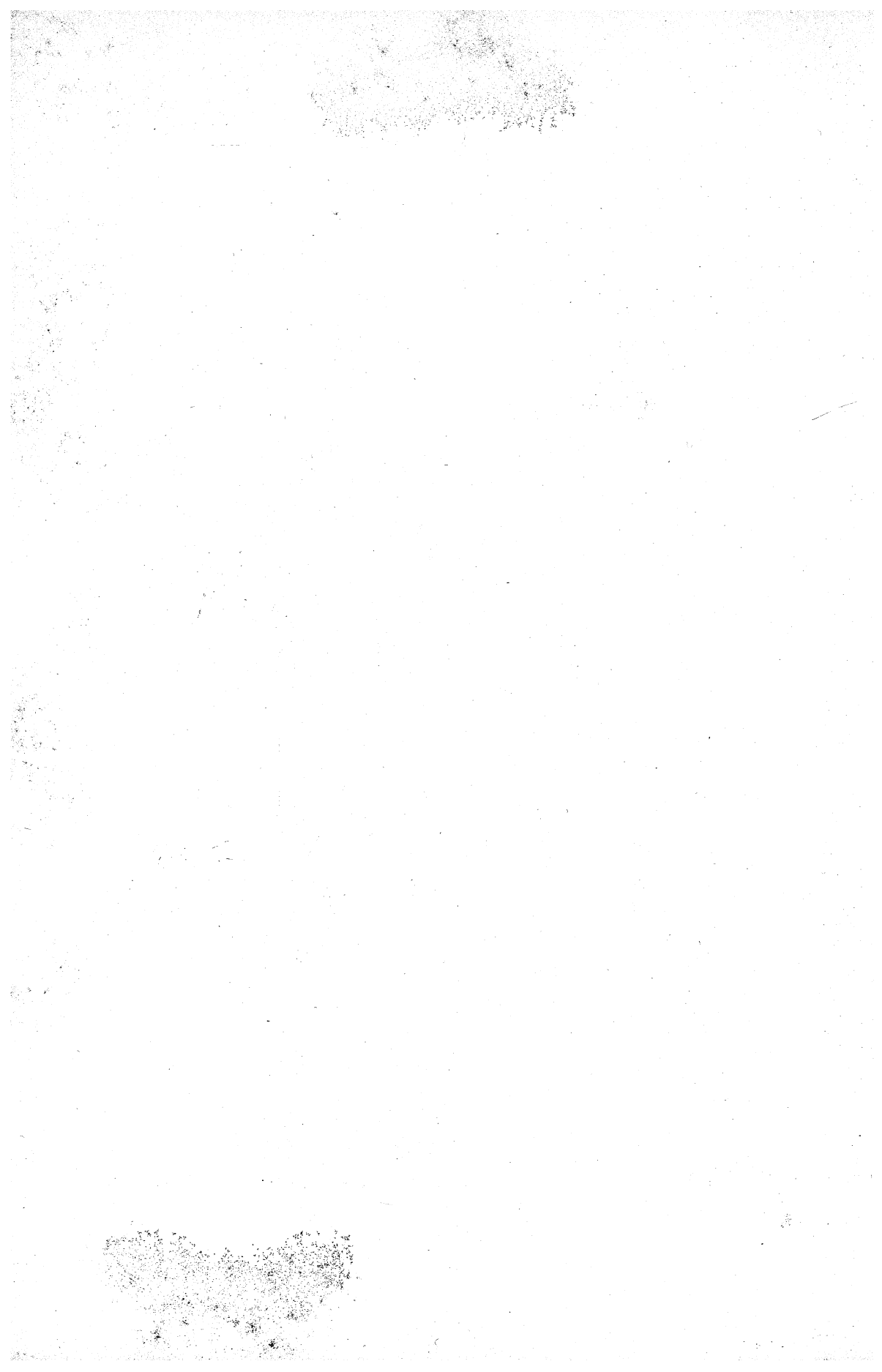
ที่ ๑๘ ฉบับที่ ๑

มกราคม — กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

นวนิยายที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมจากงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี ๒๕๑๗

Novel that Won the 1974 TNBW. Festival's First Prize

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑

มกราคม — กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

นิตยสารรายสองเดือนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

สารบัญ

หน้า

คำปราศรัยของ ฯพณ ฯ นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ รองนายกรัฐมนตรี ในพิธีเปิดการประชุม สามัญประจำปี ๒๕๑๖ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าわสุกรี วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๑๖	๑
คำกล่าวรายงานของนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพิธีเปิดการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๖ ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าわสุกรี วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๑๖	๕
แถลงกิจกรรมบางอย่างในรอบปี ๒๕๑๖	๗
สมาคมนห้องสมุดแห่งประเทศไทย บัญชีรายรับ-จ่าย เพียงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๖	๑๐
คณะกรรมการบริหารปี ๒๕๑๖-๒๕๑๗ แถลงกิจการของสมาคม ฯ	๑๓
การอภิปรายเรื่อง “หนังสือกับสังคม”	๑๗
การอภิปรายเรื่อง “หนังสือที่ดีที่น่าสนใจ”	๒๕
การอภิปรายเรื่อง “สภาพของหนังสือไทย”	๓๑
คำบรรยายเรื่อง “สภาพของหนังสือไทย” (ต่อ)	๔๔
การประชุมกลุ่มหนังสือนวนิยาย (สรุปผลการประชุมกลุ่ม)	๕๓
การประชุมกลุ่มหนังสือแบบเรียน (สรุปผลการประชุมกลุ่ม)	๕๕
การประชุมกลุ่มหนังสือเด็ก (สรุปผลการประชุมกลุ่ม)	๕๗
การประชุมกลุ่มหนังสือวิชาการ (สารคดี) (สรุปผลการประชุมกลุ่ม)	๕๘
สรุปปัญหาของแต่ละกลุ่มเสนอที่ประชุมใหญ่	๖๒
ภาคผนวกหนังสือเด็กจากรายงานของผู้แทนกลุ่มหนังสือเด็ก	๖๗
แบบสอบถามเกี่ยวกับการประชุมประจำปี ๒๕๑๖	๗๑
ขทบปรณาธิการ : ข้าวนอกนาของสีฟ้า	๗๒
แผนกข่าว	๗๕
ศูนย์สื่อสัมพันธ์บรรณารักษ์	๗๕

หมายเหตุ :— บทความเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของเอกสารก่อนและระหว่างการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๖

T.L.A. BULLETIN

Volume 18, Number 1

January - February B.E. 2517 (1974)

Contents*

	Page
Speech of Mr. Sukit Nimmanheminda on behalf of the President Given on the Occasion of the Opening of the TLA. Annual General Meeting in 1973	1
Report of the TLA. President to the President of the TLA. Annual General Meeting in 1973	5
Brief Report on Some TLA. Activities Done in 1973 <i>Maenmas Chavalit</i>	7
Budget Statement of the TLA. in 1973	10
The TLA. Report of Activities Carrying on in 1973	13
Books and Social <i>Discussion Leading by Kaimook Milinthalake</i>	17
Good and Interesting Books <i>Lectured by pradith Cheosakul, M.L. Boonlua Depayasuwan and Chumpol Swasdiyakorn</i>	29
Situation of Thai Books <i>Discussion Leading by Sajjaporn Singhapalin</i>	37
Situation of Thai Books (cont.) <i>Lectured by the Director-General of the Department of Educational Technique, and Sant T. Komolputr and Pa-ob Posakrisna</i>	44
Fiction Books (Brief Report From Group Discussions)	53
Text-Books (Brief Report From Group Discussions)	55
Children's Books (Brief Report From Group Discussions)	57
Non - Fiction Books (Brief Report From Group Discussions)	59
Some Problems About the Book Discussions Submitted to the General Meeting	62
Supplementary Report of the Children's Book Group Discussions	67
Editorial : Novel that won the 1974 TNBW's First Prize	72
News	79
Librarian Relation Center	89

* These Articles were partially papers given on the TLA. Annual General Meeting in 1973.

วารสารห้องสมุด
T.L.A. BULLETIN

นิตยสารรายสองเดือน ของ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ เพื่อ

ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์
ส่งเสริมและเผยแพร่งานศึกษาและวัฒนธรรม

บรรณาธิการ

นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

ประจำกองบรรณาธิการ

นางแม่นันมาศ ชวลิต
นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ
ม.ล. จ้อย นันทวิจิตร
นางรำภา กุลสุมบุรณ์
นางจุฑามาศ สุวรรณโคตร

นางนวนิตย์ อินทามะ
นางสาวทองหยก ประทุมวงศ์
นางสาวมุล รัตตากร
นางสาวกาญจนา โสภโณกร
นายชลัช ลีระวนิช.

เจ้าของ :
ผู้จัดการ, ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา :
สำนักงาน :

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ตึกอรรถาธิบายเลขที่ ๒๔๑ หน้าวัดบวรนิเวศ
ถนนพระสุเมรุ บางลำพู กรุงเทพมหานคร โทร. ๘๒๕๕๒๘
โรงพิมพ์ไทยเชมม ถนนเฟื่องนคร กรุงเทพมหานคร โทร. ๒๒๐๔๔๘

พิมพ์ที่ :

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามคัดลอกข้อความตอนหนึ่งตอนใดไปตีพิมพ์โดยไม่ได้รับอนุญาต.

T.L.A. BULLETIN

Official Bi – monthly Journal of the Thai Library Association

Editor in Chief

Dr. Damrong Bejrablaya

Editorial Staff

Mrs. Maenmas Chavalit
Mrs. Kulasap Kesmankit
M.L. Joy Nanthivashrin
Mrs. Rampee Kulsomboon
Mrs. Chutamart Suwanakroth

Mrs. Navanit Intrama
Miss Tongyod Pratoomvongs
Miss Lamoon Ruttakorn
Miss Kanchana Sophanodorn
Mr. Shalash Liyavanija

Owner

Thai Library Association
Mahamakut Rajvidyalaya

Bovoraniyes, Bangkok Metropolis, Thailand

Printed at Thaikasem Press, Fuangnakorn Road, Bangkok Metropolis, Thailand

(All rights reserved. No part of this journal may be reproduced in any form without the permission of the owner)

รายนามคณะกรรมการบริหารประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๗

ของ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นายกสมาคม

อุปนายก คนที่ ๑

อุปนายก คนที่ ๒

เลขานุการ

เหรัญญิก

บรรณารักษ์

ปฏิคม

นายทะเบียน

ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์

ประธานแผนกเผยแพร่วิชาการ

ประธานแผนกประชาสัมพันธ์

ประธานแผนกจัดทำวารสาร

ประธานแผนกหาทุน

ประธานแผนกจัดพิมพ์

ประธานแผนกนิเทศก์ห้องสมุด

ประธานแผนกห้องสมุดโรงเรียน

ประธานแผนกวิจัย

ประธานแผนกแลกเปลี่ยนหนังสือและสิ่งพิมพ์

ประธานแผนกชมรมห้องสมุด

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

- นางแม่นมาส ขวลิต

- นางจรรุวรรณ สันธุโสภณ

- พล.ต.ต. ม.ล. มานิจ ชุมสาย

- นางธราภา กนกมณี

- นางสาวกัทลี สมบัติศิริ

- นางสาวทองหยด ประทุมวงศ์

- นางสาวไข่มุกด์ มลิณทะเลข

- นางจุฑามาศ สุวรรณโคธ

- ดร. มาเรียม เหล่าสุนทร

- นางจรรุวรรณ สันธุโสภณ

- นางสาวรสา วงศ์ยังอยู่

- นายชลธิช ลิ้มวงนิช

- นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

- นางจุฑามาศ สุวรรณโคธ*

- นางสาวกาญจนา โสภโณดร

- นางศศิวงศ์ ปิงตระกูล

- นางรำภา กุลสมบุรณ์

- นางสาวกัทลี สมบัติศิริ

- นายสุข พงษ์สถิตย์

- นางสาวนิลวรรณ ปันทอง

- นายณัฐ ประภาวิวัฒน์

- ดร. ประดิษฐ์ เชื้อวสกุล

- นางจิตตรา ประนิช

- นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

- นางอัมพร บันศรี

- นางนวนิตย์ อินทรมะ

- นางสุภาพันท์ บุญสะอาด*

- นายวิทย์ พินคันเงิน*

* กรรมการบางคนเปลี่ยนแปลงตั้งแต่มกราคม ๒๕๑๗ เนื่องจากคนเก่าลาออก.

OFFICE BEARERS OF THE T.L.A. 1973-1974

President	- Mrs. Maenmas Chavalit
First Vice President	- Mrs. Charuwan Sindusopon
Second Vice President	- M.L. Manich Jumsai
Secretary	- Mrs. Thara Kanakamani
Treasurer	- Miss Katalee Sombatsiri
Librarian	- Miss Tongyod Pratoomvongs
Registrar	- Mrs. Chutamart Suwanakroth
Chief of Reception Committee	- Miss Kaimook Milintalake
Chief of Foreign Relations	- Dr. Maria Laosunthara
Chief of Library Training	- Mrs. Charuwan Sindusopon
Chief of Public Relations	- Miss Rasa Wongyoungyu
Chief of the T.L.A. Bulletin	- Mr. Shalash Liyavanija
Chief of Fund Raising	- Dr. Damrong Bejrablaya
Chief of Publication	- Mrs. Chutamart Suwanakroth*
Chief of Library Clinic	- Miss Kanchana Sophanodorn
Chief of Development of School Libraries	- Mrs. Sasiwong Pungtrakul
Chief of Research Project for Library Technique and Information Science	- Mrs. Rampee Kulsomboon
Chief of Gift and Exchanges	- Miss Katalee Sombatsiri
Chief of Provincial Library Club	- Mr. Sook Pongsatidya
Member	- Miss Nilawan Pintong
Member	- Mr. Chun Prabhavi-vadhana
Member	- Dr. Pradisth Cheosakul
Member	- Mrs. Chittra Pranich
Member	- Mrs. Kulasap Kesmankit
Member	- Mrs. Amporn Punsri
Member	- Dr. Navanit Intrama
Member	- Mrs. Supapan Boon Sa-ard*
Member	- Mr. Wit Pincanngern*

* These bearers have been officially changed since January 1974 according to the former resignation.

คำปราศรัยของ

ฯพณฯ นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ รองนายกรัฐมนตรี ในพิธีเปิดการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๖

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าわสุกรี วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๑๖

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้รับเชิญมา
เปิดการประชุมสามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๖
ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และ
มีความยินดีที่ได้เห็น บรรดา สมาชิก ของ
สมาคม มีความสมัครสมานสามัคคีมา
ร่วมประชุม ปรึกษาหารือกิจการ อันเป็น
ประโยชน์โดยพร้อมเพรียงกัน.

นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ และ นโยบาย
ของสมาคมว่า เพื่อส่งเสริมกิจการห้องสมุด
และหนังสือในประเทศไทย และได้ดำเนิน
งานตามแนวนโยบายมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง
สมาคม เมื่อพิจารณาโดยถ่วงแล้ว ก็
เห็นได้ว่าภารกิจของสมาคม และสมาชิก
ของสมาคมนี้ คือการช่วยให้คนไทยได้มี
หนังสืออ่าน ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยส่งเสริม
ความเจริญของบุคคลแต่ละคน และของ
สังคมเป็นส่วนรวม ข้าพเจ้าเข้าใจว่า เรา

ได้รับรู้กันแล้วไม่มากนักน้อย หนังสือเป็น
กลไกสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ความ
คิด ประสบการณ์ อาจจะยังให้บุคคลผู้
อ่านเกิดสติปัญญา และความสามารถ
ในการปรับปรุงตนเอง และสังคมของตน
ให้ประสบผลสำเร็จในทางที่ดี การศึกษา
ตามระบบโรงเรียนของคนเรา ไม่ว่าใน
ประเทศใด ๆ ก็จะต้องเริ่มด้วยการฝึกสอนให้
เด็กรู้จักอ่าน รู้จักเขียน เพื่อจะได้มีความ
สามารถในการอ่านหนังสือ แสวงหาความ
รู้เพิ่มเติมต่อไปภายหน้า รู้จักเขียนหนังสือ
เพื่อถ่ายทอดความรู้ของตนให้แก่ผู้อื่น เป็น
การช่วย ผลักดันความรู้ซึ่งจะ ยังผลให้ ความ
เจริญ เกิดแก่บุคคล และสังคม.

คนไทยเรารู้จักหนังสือกันมานาน
แล้วแม้ว่าความรู้ในการอ่านออก ยัง
อยู่ในขอบเขตจำกัด และการผลิต
หนังสือก็จำกัดอยู่มาก เพราะต้องคัดลอก

ด้วยมือ กว่าจะได้หนังสือสักเล่มหนึ่งก็เสีย
 เวลามาก บางครั้งการคัดลอกก็วิปลาส
 คลาดเคลื่อนไม่ตรงกับฉบับเดิม หนังสือ
 เช่นนี้ เป็นที่หวงแหนของเจ้าของเพราะได้
 มาโดยยาก การที่จะได้มีหนังสืออ่านทั่วไป
 ในสังคมไทยแต่ก่อนนี้จึงไม่มี มีพระมหา-
 ษัตรีย์บางพระองค์ ทรงคึกคักให้คน
 ได้อ่านหนังสือกันแพร่หลาย โดยการให้
 จารึกลงในแผ่นศิลา แล้วนำไปวางไว้ในที่
 ชุมชนสาธารณะ เช่น พ่อขุนรามคำแหง
 โปรดให้ จารึกประวัติ เมืองสุโขทัยลงบน
 หลักศิลา นำไปไว้ยังที่ซึ่งคนทั้งหลายได้
 เห็น ในกรุงรัตนโกสินทร์นี้ พระบาทสมเด็จพระ
 พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้จารึกคำราชา เรื่องราว
 ทางประวัติศาสตร์ และขนบธรรมเนียม
 ประเพณีไว้ ณ ศาลาราย ทิวทิศพระเชตุพน
 เพื่อให้ราษฎรได้มีโอกาสได้เรียนรู้ เมื่อ
 พวกมิชชันนารีมาตั้งโรงพิมพ์ขึ้น พระองค์
 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้
 เทคนิคสมัยใหม่ เพื่อกระจายความรู้ไปสู่
 ปวงชนเป็นครั้งแรก คือโปรดเกล้าฯ ให้
 ตีพิมพ์พระราชโองการห้ามสูบบุหรี่ ให้เห็น
 โทษของการสูบบุหรี่ ชอขายฝิ่นเป็นจำนวน
 พันฉบับ แจกจ่ายไปตามหมู่ราษฎร ใน

สมัยรัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอม
 เกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงตระหนักมากขึ้นใน
 ความสำคัญของหนังสือ ในฐานะที่เป็นสื่อ
 ไปยังปวงชน ตั้งแต่สมัยที่ยังทรงผนวชอยู่
 ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ได้ทรงจัดตั้งโรง-
 พิมพ์ ตีพิมพ์หนังสือทางพุทธศาสนาออก
 เผยแพร่ เมื่อเสด็จเสวยราชย์แล้ว ได้ทรง
 ประมวลว่า ราษฎรไม่ค่อยได้รู้เรื่องราว
 ต่าง ๆ ของบ้านเมือง จึงทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์หนังสือราชกิจจานุ-
 เบกษาออกเป็นครั้งแรก ตลอดรัชกาลได้
 ทรงพระอุตสาหะพระราชนิพนธ์เรื่องราว
 อันเป็น ความรู้ที่พิมพ์เผยแพร่ว่าราษฎร
 ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดว่าทรงตระหนักถึงความ
 สำคัญของหนังสือในการช่วยสร้างความ
 เข้าใจอันถูกต้องแก่สังคม คือพระราช
 นิพนธ์ประกาศเรื่อง คาวทาง ซึ่งเป็น
 ปรากฏการณ์ที่สร้างความตระหนักตกใจ
 แก่คนไทยมาก เพราะเชื่อกันมาอย่าง
 มั่นคงว่า คาวทางนำโชคร้ายมาสู่ พระ-
 องค์ได้ชี้แจงว่า คาวทางเป็นคาวดวงหนึ่ง
 ซึ่งมีลักษณะออกจะแปลกกว่าคาวดวงอื่น
 เท่านั้น หาได้เป็นคาวนำโชคร้ายแต่อย่าง
 ไตไม่ ขออย่าให้ราษฎรตื่นตกใจไปเลย.

การพิมพ์เพื่อทำให้หนังสือเผยแพร่ว
 หลายไปในปวงชน ได้มีมากขึ้นในรัชสมัย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการปฏิรูปบ้านเมืองนั้น สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงได้ทรงตระหนักว่าการศึกษาคือเป็นสิ่งสำคัญ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงเรียนขึ้น จัดให้มีการเล่าเรียนเขียนอ่านอันเป็นเบื้องต้นของการศึกษาความรู้ต่อไป ทรงทำนุบำรุงการหนังสือนานาประการ เพื่อให้ราษฎรได้รับประโยชน์จากการอ่าน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมหนังสือต่าง ๆ พระราชทานรางวัลแก่ผู้แต่งหนังสือได้ดี มีพระราชบัญญัติคุ้มครองลิขสิทธิ์ผู้แต่งหนังสือเป็นครั้งแรก และที่ท่านทั้งหลายทราบคืออยู่แล้วคือ การที่ใต้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาหอพระสมุดวชิรญาณสำหรับพระนครขึ้น เพื่อให้ราษฎรได้มีโอกาสอ่านหนังสือด้วยกัน ทั้งนี้ ล้วนแต่เป็นประจักษ์พยานว่า เราได้มีการยอมรับกันแล้วว่า ในการสร้างความเจริญแก่บุคคลและสังคมนั้น หนังสือมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ มาก เป็นสิ่งที่สร้างรากฐานแห่งความรู้ ให้ความเข้าใจอันถูกต้อง เป็นแนวแห่งการประพฤติปฏิบัติงานแต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคนที่ประชาชนได้อ่าน และมีโอกาสอ่านหนังสือมากน้อยเพียงไรด้วย หนังสือ

ตามลำพังไม่เกิดผลแก่สังคมประการใด จะเกิดก็ต่อเมื่อมีการอ่านเท่านั้น.

ชาวตะวันตก มีคำกล่าวที่น่าสนใจอยู่ข้อหนึ่งว่า ถ้าอยากจะทำให้รู้จักคนให้ถี่ถ้วนหนังสือที่เขาอ่าน ข้าพเจ้าคิดว่า เราอาจปรับ ข้อความนี้ให้เข้ากับ สังคม ก็ได้เหมือนกันว่า ถ้าหากจะรู้จักสังคมที่ดี งาม หนังสือที่คนในสังคมอ่าน อย่างไรก็ดี ในสังคมที่การอ่านหนังสือไม่เป็นพฤติกรรมทั่วไปของคนส่วนมาก อย่างในบ้านเมืองเรา บางทีคำกล่าวนั้น อาจจะนำมาใช้อย่างเคร่งครัดนักไม่ได้เสมอไปเพราะเรายังไม่ได้อ่านหนังสือกัน อย่างแพร่หลาย ตามที่ควร เราจึงยังไม่อาจพิจารณาสังคมของเราได้จากการอ่าน และในทำนองเดียวกันก็อาจกล่าวได้ว่า หนังสือของเรายังมีส่วนมากนักในการสร้างสรรค์หรือเปลี่ยนแปลงสังคม ไม่เหมือนกับในประเทศที่การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของคน การอ่าน หนังสือ ของเรา ยังอยู่ในขอบเขตจำกัด ด้วยเหตุผลหลายประการ ข้าพเจ้ายินดีที่ทราบว่าในการประชุมวิชาการของท่านครั้งนี้ ได้มีการหยิบยกปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับหนังสือ และสังคมขึ้นมาพิจารณา และหาทางแก้ไขในปัจจุบันแล้ว เราก็พอ

จะรู้วัตถุประสงค์แน่นอนอยู่แล้ว เราต้องการให้บ้านเมืองของเรา คนไทยเราเป็นอย่างไร ในการสร้างสังคมของเราตามที่เราประสงค์นั้น เราต้องสร้างคนให้มีความรู้ ความคิด ความสามารถที่จะเป็นองค์ประกอบอันพึงประสงค์เสียก่อน หนังสือมีส่วนสำคัญไม่น้อยในการสร้างคนดังกล่าวนี้ ฉะนั้น การที่เราจะช่วยกันพิจารณาสภาพของหนังสือของเราเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้เสียก่อน จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่ง และในขั้นต่อไป ข้าพเจ้าหวังว่าท่านคงจะได้ช่วยกันคิดหาทางให้มีการแต่ง และจัดพิมพ์หนังสือที่พึงประสงค์ตลอดจนช่วยกันให้ประชาชนรู้จักการอ่านหนังสือมากขึ้นอีกด้วย.

บ้านเมือง จะเจริญ ได้ก็เพราะเราช่วยกันตามความสามารถ ทั้งในส่วนราชการ

และเอกชน ข้าพเจ้ามีความยินดีที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ซึ่งมีใช้ส่วนราชการ แต่ได้ทำหน้าที่อื่นเป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองอันเป็นส่วนรวมตลอดมา ยินดีที่สมาชิกของสมาคมทุกท่านได้สมัครสมานสามัคคีกัน ช่วยกันคิดหาทางแก้ไข ปัญหาของส่วนรวม และช่วยส่วนรวมให้มีความเจริญก้าวหน้า.

ข้าพเจ้าขอเปิดการประชุมสามัญประจำปีพุทธศักราช ๒๕๑๖ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และขออวยพรให้การประชุมได้ประสบผลสำเร็จดังที่ได้ตั้งความปรารถนาไว้ และในวาระดิถีใกล้ปีใหม่ ขออวยพรให้บรรดาสมาชิกของสมาคมได้ เจริญด้วย จตุร พิศพร ตลอด ปีใหม่เทอญ.

คำกล่าวรายงานของ
นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ในพิธีเปิดการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๖

ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าわสุกรี วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๑๖

ขอประทานกราบเรียน ฯ พณ ฯ ท่านรอง
นายกรัฐมนตรี

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย มีความปลื้มปิติ และรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ที่ ฯพณ ฯ ได้กรุณาสละเวลามาเป็นประธาน ในพิธีเปิดการประชุมสามัญประจำปีของ สมาคมในวันนี้ ทั้ง ๆ ที่ในขณะนี้ภารกิจอันรีบด่วนทางราชการของ ฯพณ ฯ ก็มีอยู่เป็นอันมาก.

นับแต่วันที่ได้รับอนุญาตจากทางการ ให้ก่อตั้งเป็นสมาคม มาจนถึงวันนี้ ก็เป็นเวลาอย่างเข้า ๒๐ ปี สองช่วงทศวรรษ นับว่าเป็นเวลานานพอสมควรสำหรับความเติบโตของกิจการงาน สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้กำหนดวัตถุประสงค์ และนโยบายตั้งแต่แรกเริ่มว่า จะส่งเสริมกิจการห้องสมุดและหนังสือ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดส่วนหนึ่งของห้องสมุด ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาแล้ว สมาคมได้ดำเนิน

การหลายอย่าง ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ กราบเรียนมา เช่น จัดให้มีการอบรมวิชา บรรณารักษศาสตร์ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ ในการจัดตั้งและปรับปรุงห้องสมุด จัดหาหนังสือให้แก่ห้องสมุดต่าง ๆ จัดพิมพ์ หนังสือที่เห็นว่ามีความค่าทางวิชาการ และ วัฒนธรรม เช่น หนังสือตำราวิชา บรรณารักษศาสตร์ หนังสือสำหรับเด็ก ซึ่งได้จัดทำมาแล้วหลายเล่ม และหนังสือ ตามโครงการ หนังสือชุดห้องสมุด ที่ ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ เป็นต้น.

ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ใน ด้าน ทักษะคติ และการกระทำของบุคคลแต่ละ คน ก็ดี ของสังคม อันกลุ่มบุคคล ก็ดี นับว่าหนังสือได้มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ไม่มากนัก โดยเฉพาะในสังคมที่มีการอ่านออก เขียนได้ และมีการจัดพิมพ์หนังสือขึ้นแล้ว เพราะหนังสือเป็นสื่อนำความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ของผู้หนึ่งไปยังอีกผู้หนึ่ง หรือหลายคนที่เป็นคนอ่าน หรือฟังจาก

ผู้ซึ่งอ่าน ปัจจุบันนี้ ความเจริญทาง
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ก่อให้เกิด
เกิดมีสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ หลายอย่าง
ที่เรารู้จักกันดี ก็ได้แก่วิทยุกระจายเสียง
แผ่นเสียง เทปอัดเสียง วิทยุโทรทัศน์
ภาพยนตร์ เหล่านี้ เป็นสื่อถ่ายทอดซึ่งผู้รับ
รู้ รับฟัง ฟังได้ง่าย แต่ถ้าจะเปรียบเทียบกับ
หนังสือแล้ว บทบาทของหนังสือก็ยังมี
ความสำคัญอยู่ไม่น้อย.

ในการประชุมทางวิชาการสำหรับชั้น
คณะกรรมการบริหารของสมาคม ได้เลือก
เรื่อง “หนังสือและสังคม” เป็นหัวข้อ
สำหรับการประชุม เพราะเห็นว่าเป็นเวลา
ซึ่งเหมาะที่จะพิจารณาถึงความเกี่ยวข้อง
ระหว่างหนังสือกับสังคม ตลอดจนสถานะ
ของหนังสือไทยในปัจจุบันนี้ว่า ได้สนอง
ความต้องการหรือได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
ในสังคมไทยอย่างไรหรือไม่ ภาวะ
การขาดแคลนกระดาษอาจจะทำให้การ
ผลิตหนังสือน้อยลงหรือไม่ และถ้าเป็น
เช่นนั้นแล้ว โฉมหน้าของห้องสมุดใน
อนาคตจะต้องเป็นอย่างไร เป็นเรื่องที่เรา
จะต้องช่วยกันคิด และหาทางให้การผลิต
หนังสือซึ่งอาจจะต้องจำกัดปริมาณลงนั้น
ให้ได้ผลในทางคุณภาพอย่างดีที่สุด.

ในการประชุมสามัญประจำปีนี้ก็เช่น
เดียวกับปีก่อน ๆ สมาคมฯ ได้รับความ
สนับสนุนจากทางราชการ โดยที่ทาง
ราชการได้อนุญาตให้การประชุมครั้งนี้
เป็นราชการ และให้ถือว่าการเข้าประชุม
เป็นการปฏิบัติราชการ นับว่าเป็นพระคุณ
อย่างยิ่ง หากมีฉันทะนั้นแล้ว การประชุมก็
จะดำเนินไป ไม่ได้เพราะสมาชิกเกือบ
ทั้งหมดของสมาคม เป็นข้าราชการ
ปฏิบัติงานในหอสมุด และห้องสมุดของ
หน่วยราชการ นอกจากนั้นหน่วยราชการ
และองค์การ ตลอดจนบริษัทเอกชนบางแห่ง
ได้เชื้อเชิญให้ข้าราชการและผู้ปฏิบัติงาน
บางท่านมาเป็นวิทยากร ให้ยืมหนังสือมา
สำหรับ จัดนิทรรศการ และอำนวยความสะดวก
อื่น ๆ กรมศิลปากรได้เชื้อเชิญให้
ใช้สถานที่ของหอสมุดแห่งชาติสำหรับการ
ประชุม สมาคมรู้สึกในพระคุณทั้งนี้เป็น
อย่างยิ่ง.

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ขอกราบ
เรียนเชิญ ๗ ฝนฯ เปิดการประชุม และให้
โอวาทเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน
เกี่ยวกับห้องสมุดและหนังสือต่อไปด้วย.

แถลงกิจกรรมบางอย่างในรอบปี ๒๕๑๖

โดย

แมนมาส ขวลิศ นายกสมาคม

๑. การจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๑๖

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งเป็นปีหนังสือระหว่างชาติ คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยปีหนังสือระหว่างชาติ ได้กำหนดให้จัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรก และได้มีมติไว้ว่า ควรจะกำหนดให้มีสัปดาห์หนังสือแห่งชาติเป็นประจำปี เพื่อส่งเสริมการผลิต และการอ่านหนังสือให้มากยิ่งขึ้น เมื่อปีหนังสือระหว่างชาติผ่านไปแล้ว คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยปีหนังสือระหว่างชาติก็หมดอายุ ยังไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของเรื่อง การจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี ๒๕๑๖ คณะกรรมการบริหารของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จึงเสนอให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๑๖ ขึ้น มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เป็นประธาน และนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการอยู่ด้วย.

งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๑๖ มีขึ้นระหว่างวันที่ ๑-๗ เมษายน เช่นเดียวกับปี ๒๕๑๕ และได้จัดในบริเวณสังคีตศาลา กับโรงละครแห่งชาติอีกด้วย มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจสรุปได้ดังนี้:-

ก. การจัดนิทรรศการหนังสือ ใจหัวเรื่องว่า “บ้านเมืองของเรา” แสดงหนังสือต่าง ๆ ที่ให้รู้จักเมืองไทยในคำต่าง ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศาสนา การศึกษา ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น มีห้องสมุด และหน่วยราชการหลายแห่งส่งหนังสือมาร่วมในการจัด.

ข. จัดจำหน่ายหนังสือในราคาถูกเป็นพิเศษ ร้านขายหนังสือและสำนักพิมพ์มาร่วมงานเกือบทุกร้านและสำนักพิมพ์ในกรุงเทพมหานครปีนี้ ทางมหาวิทยาลัยไม่ได้ส่งหนังสือมาร่วมจำหน่าย การจำหน่ายหนังสือนับว่าอยู่ในเกณฑ์ดี เงิน

ที่จำหน่ายได้ทุกร้านรวมกัน เป็นจำนวน ๒๓๑,๔๔๗ บาท.

ค. การแสดงที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดี กรมศิลปากรได้ร่วมจัดแสดงละครเรื่อง ราชาริราชตอนสังฆะพระรามอาสา และ ชุนช้างขุนแผน ตอนวันทองห้ามทัพ ณ โรงละครแห่งชาติ.

ง. การแสดงดนตรีไทย ขับริ่ง และ บรรเลงเพลงจากเรื่องวรรณคดี ณ สังคีต-ศาลาทั้ง ๗ วัน นักศึกษาวิทยาลัยวิชา การศึกษาปทุมวัน จัดดนตรีสากลมา แสดงทุกวัน.

จ. การอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ มีการอภิปราย ๓ วัน คือ วันที่ ๔ เมษายน มีรายการสนทนาเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับหนังสือ วันที่ ๕ เมษายน สัมภาษณ์เชิง สนทนา เรื่องเพชรพระอุมา วันที่ ๖ เมษายน อภิปรายเรื่อง "หนังสือกับชีวิต ในทัศนะของข้าพเจ้า".

ฉ. รายการสำหรับเด็ก มีระหว่าง วันที่ ๒ - ๖ เมษายน ในโรงละครเล็ก ของโรงละครแห่งชาติ เป็นรายการเล่า นิทาน ทายปัญหา เล่นหุ่น ฉายภาพยนตร์ สไลด์ และการแสดงวิจิตรทัศน์.

ช. การประกวดหนังสือ การประกวด หนังสือได้เริ่มและตัดสินผลการประกวด

เสร็จเรียบร้อยตั้งแต่ก่อนงาน ในงานมี เฉพาะการแจกรางวัล ซึ่งประธานในพิธี เป็ค คือ นายกรัชมงคลเป็นผู้แจก สำหรับ การประกวดหนังสือ พล.ต.ต. ม.ล. มานิจ ชุมสวຍ ประธานจัดการประกวดจะได้ ชี้แจงให้ทราบต่อไป.

ได้มีการจัดพิมพ์หนังสือสำหรับงานนี้ สองเล่ม คือ บรรณานุกรมหนังสือเกี่ยวกับ บ้านเมืองของเรา และ บรรณานุกรม หนังสือเกี่ยวกับชาวเขา.

งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติปีนี้ นับ ว่าได้ผล ในการ ส่งเสริม ความ สนใจ ใน หนังสือพอสมควร การเข้าชมนิทรรศการ และผู้ซื้อหนังสือมีมากขึ้น แต่ก็ได้รับการ คำติจากหนังสือพิมพ์บางฉบับว่า หนังสือ ที่จัดแสดงมีน้อยเกินไป และงานไม่ ครึกครื้นเท่าที่ควร.

ผู้จัดงาน ทุกคน ได้ ทำงาน ด้วย ความ เต็มใจ และเสียสละ หน่วยราชการ สมาคม บริษัท ห้างร้านก็ยินดีช่วยเหลือ ด้วยประการต่าง ๆ เช่น อนุญาตให้ ข้าราชการมาช่วยงาน ส่งหนังสือมาร่วม แสดง ให้เงินอุดหนุน ช่วยในการโฆษณา งาน นับว่าเป็นที่น่ายินดี และปลื้มใจ.

๒. เป็นกรรมการในคณะกรรมการ
พัฒนาหนังสือแห่งชาติ และกรรมการ
สื่อสารมวลชน

นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๑๖ และเป็นกรรมการสื่อสารมวลชน ในคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์

สมาคมห้องสมุดฯ ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติให้ดำเนินการประกวดหนังสือสำหรับปี ๒๕๑๖ เช่นเดียวกับที่เคยทำเมื่อปี ๒๕๑๕ คณะกรรมการบริหารฯ ได้ขอรับให้ พล.ท.ท. ม.ล. มานิจ ชุมสาย อุดมายน เป็นผู้ดำเนินการเช่นเดียวกับปีที่แล้ว นอกจากนี้ก็ได้มีโครงการขอให้คณะกรรมการแห่งชาติ สนับสนุนโครงการจัดพิมพ์หนังสือชุดห้องสมุด.

ในฐานะที่เป็นกรรมการสื่อสารมวลชนได้รับมอบหมายให้เป็นกรรมการพิจารณาโครงการวิจัยสื่อสารมวลชน และได้เสนอให้รัฐบาลจัดตั้งศูนย์ข่าวสารเพื่อการพัฒนาประเทศขึ้น.

๓. โครงการจัดตั้งหนังสือสำหรับวัด
ต่าง ๆ ทั่วราชอาณาจักร

โดยร่วมกับกรมการศาสนาและกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สมาคมห้องสมุดฯ ได้รับมอบหมายให้จัดทำหนังสือสำหรับวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ราชอาณาจักร ในปีนี้ได้จัดทำไปแล้ว ๗๑ ชุด แต่ละชุดบรรจุหนังสือราว ๑๕๐ เล่ม.

๔. การส่งผู้แทนไปร่วมประชุมบรรณารักษ์ในเอเชียอาคเนย์ ครั้งที่ ๒
(CONSAL II) ในประเทศฟิลิปปินส์
ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๔ ธันวาคม
๒๕๑๖

ได้จัดส่งผู้แทนไป ๔ คน คือ ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) อาจารย์วิชัย ทัฬหีเที่ยง (วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร) อาจารย์สุภาพ สุจินดา (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) อาจารย์อัมพร ปันศิริ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง) ได้คัดเลือกอาจารย์จากมหาวิทยาลัย เพราะหัวข้อการประชุมคราวนี้เป็นเรื่องการศึกษาทางวิชาบรรณารักษศาสตร์โดยเฉพาะ.

สมาคมของสมเด็จพะประเทศไทย

บัญชีรายรับ—จ่าย เพื่องานที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๖

รายชื่อ

รายจ่าย

[illegible]

รายจ่าย

รายรับ

๑๐. เป็นตัวแทนขอหนังสือและ วารสารในประเทศและต่าง ประเทศ							๕๐,๒๖๒	๖๐	๒. จัดทำกรณีศึกษา			๕๐,๒๖๒	๘๗
๑๑. หนังสือบรรณารักษศาสตร์ ของสมาคม							๔๕,๑๔๒	-	๓. อบรมเจ้าหน้าที่			๔๕,๑๔๒	-
๑๒. หนังสือเด็ก							๔๙๘	๒๐	๔. ขออุปกรณ์สำหรับทำใบปก เขียนหนังสือและวารสาร			๑๐,๒๔๐	-
๑๓. วารสารห้องสมุดของสมาคม							๑๕,๔๙๓	๖๕	๕. เป็นตัวแทนขอหนังสือและ บอกรับวารสาร				-
๑๔. บรรณพิภพ							๑,๙๔๓	๔๗	๑. หนังสือและวารสาร	๖๐,๒๕๑	๑๑		
๑๕. ค่าใช้จ่ายตามโครงการและ กิจกรรม									๒. ต่างประเทศ				
๑. อบรมบรรณารักษภาค	๕๕,๔๕๐	-							๓. หนังสือบรรณารักษ- ศาสตร์ต่างประเทศ	๑๔,๗๓๕	-		
๒. สืบค้นหาหนังสือแห่งชาติ (เงินช่วยเหลือจากบริษัท บุญรอดบริวเวอรี่)	๑๐,๐๐๐	-							๔. วารสารในประเทศ	๒,๐๐๓	-	๗๑,๕๕๓	๑๑
๓. สืบค้นหาหนังสือไทย	๙,๕๐๐	-							๕. ค่าใช้จ่ายจัดทำวารสารห้อง สมุดของสมาคม			๒๗,๑๙๙	-
๔. โครงการแลกเปลี่ยนสิ่ง พิมพ์รัฐบาล	๑๐,๖๓๓	-					๙๙,๕๙๓	๕๖	๖. ค่าใช้จ่ายการทำบรรณพิภพ			๕,๓๒๗	๗๕
๑๖. เงินสมทบจากกรมไปรษณีย์ ทำแผนงานหนังสือ							๔,๐๐๐	-	๗. ขอหนังสือสำหรับห้องสมุด			๑๕๐	-
๑๗. รับคืนเงินพิมพ์ไปสำหรับ หนังสือชุดห้องสมุด							๖,๐๐๐	-	๘. ค่าใช้จ่ายตามโครงการและ กิจกรรม	๔๗,๗๑๕	-		
๑๘. เงินคืนค่าชอรถยนต์							๙,๐๐๐	-	๑. อบรมบรรณารักษภาค				
									๒. สืบค้นหาหนังสือแห่งชาติ	๕,๔๒๐	๒๕		
									๓. สืบค้นหาหนังสือไทย	๓,๒๐๘	-		

รายจ่าย

				๑,๖๓๐,๑๗๗	๐๘
๔. โครงการแลกเปลี่ยน สิ่งพิมพ์รัฐบาล	๙๐๑	๓๕			
๕. สัมมนาบรรณรักษ์ เรื่องวิธีให้บริการข่าว					
สาร ๆ					
๖. ประชาสัมพันธ์	๒๐				
๑๐. จัดทำแผงขายหนังสือ	๑๙,๒๗๕				
๑๑. เงินให้ยืมสำหรับหนังสือ	๖,๙๖๒	-			
ชุดห้องสมุด					
๑๒. เงินคงเหลือเมื่อ ๓๑ ตุลาคม					
๒๕๑๖					
(๑) เงินสดในมือ	๑๑,๑๕๐	๕๕			
(๒) เงินฝากกระแสรายวัน	๑๐๑,๒๐๓	๒๐			
(๓) เงินฝากประจำ					
ธนาคารกรุงเทพฯ ๑๔,๗๓๗.๗๐					
ธนาคารไทยพาณิชย์ ๑๓,๙๐๐.-	๑๒๙,๕๓๗	๓๐			
(๔) สตักออมสิน	๓,๗๕๐	-			
				๒๔๕,๖๗๑	
				๙,๖๓๐,๑๗๗	๐๘

กมล
สมปตน์

เพชรบูรณ์

คณะกรรมการบริหาร ปี ๒๕๑๖ - ๒๕๑๗

แถลงกิจการของสมาคม ฯ

นายกสมาคมกล่าวต้อนรับสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม และแนะนำกรรมการที่ร่วม
แถลงกิจการคือ :-

๑. นางจารุวรรณ สินธุโสภณ

๒. ม.ล. มานิจ ชุมสาย

๓. น.ส. กัทลี สมบัติศิริ

๔. นางศศิวงศ์ บึงตระกูล

อุปนายกคนที่ ๑

อุปนายกคนที่ ๒

เหรัญญิก

ประธานแผนกนิเทศห้องสมุด

และห้องสมุดโรงเรียน

นางศศิวงศ์ บึงตระกูล แถลง

๑. โครงการร่วมปรับปรุงห้องสมุด
ประชาชนจังหวัดฉะเชิงเทรา สมาคม ฯ ได้
ร่วมกับกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญ
ศึกษา ทำเนิการปรับปรุงห้องสมุดประ-
ชาชนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยช่วยเหลือ
จัดหนังสือ อุปกรณ์ จัดหมู่หนังสือและ
ทำบัตรรายการ ซึ่งใช้เงินงบประมาณ
๑๐,๐๐๐.- บาท ห้องสมุดนี้กำหนดจะทำ
พิธีเปิดต้นปีนี้

๒. โครงการร่วมปรับปรุงห้องสมุด
โรงเรียนราชวินิต โรงเรียนราชวินิตซึ่งตั้ง
อยู่ที่ตำบลบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
เป็นที่ดินของนายสุขุม และนางจันทร์พอง

ฉิระวัฒน์ ไต้ทูนเกล้าฯ ถวาย พระบาท-
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้ทรงมอให้
กระทรวงศึกษาธิการจัดสร้างอาคารเรียน
สมาคม ฯ ได้ช่วยจัดห้องสมุด จัดหมู่
หนังสือ และทำบัตรรายการ และจัด
นิทรรศการในวันทำพิธีเปิดอาคาร ซึ่ง
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จทอด
พระเนตรห้องสมุดด้วย.

โครงการร่วมปรับปรุงห้องสมุดประ-
ชาชนนี้ ได้เริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๕๐๘ ใน
ปัจจุบันนี้ยังดำเนินการอยู่ โครงการนี้
ยินดีให้ความช่วยเหลือห้องสมุดโรงเรียน
ต่าง ๆ ขอให้แสดงความจำนงไปที่สมาคม ฯ
หรือที่หน่วยศึกษานิเทศก์ โรงเรียนสาม-
เสนวิทยาลัย.

นางจรรวรรณ สันธุโสภณ แถลง

๑. การอบรมบรรณารักษ์ ในปีนี้มีผู้เข้าอบรมห้องสมุดโรงเรียนจำนวน ๕๐ คน ห้องสมุดเฉพาะ ๖๐ คน รวมทั้งสิ้น ๑๕๐ คน ในจำนวนนี้มีบรรณารักษ์จากหอสมุดแห่งชาติลาว เข้าร่วมอบรมจำนวน ๑๐ คน ผลของการวัดผล ห้องสมุดโรงเรียนสอบผ่าน ๔๑ คน ห้องสมุดเฉพาะสอบผ่าน ๕๑ คน ก่อนจะมีการอบรมได้มีการจัดสัมมนาวิทยากรผู้ให้การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนด้วย.

๒. การสัมมนาบรรณารักษ์เรื่องการให้บริการข่าวสารประชากรและการวางแผนครอบครัวซึ่งเป็นปัญหาที่ทั่วโลกกำลังค้นคว้าอยู่ สมาคมฯ เห็นว่าควรให้บรรณารักษ์ค้นคว้าเพื่อตอบสนองชุมชนในด้านให้ความรู้ทางด้านนี้ จึงได้จัดสัมมนาขึ้น โดยมุ่งจัดในส่วนภูมิภาค มีโครงการจัด ๓ ครั้ง คือ:

ครั้งที่ ๑ จัดที่จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๙ ตุลาคม ๒๕๑๖

ครั้งที่ ๒ จัดที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในราวเดือนมกราคม ศกหน้า

ครั้งที่ ๓ จัดที่ภาคใต้ ในราวเดือนเมษายน ศกหน้า.

การจัดสัมมนานี้ได้รับเงินช่วยเหลือจากมูลนิธิเอเซีย น.ส. อุตัย ทุติยะโพธิ เป็นประธานในการจัดสัมมนา ได้แจ้งถึงผลการสัมมนาที่จังหวัดเชียงใหม่ว่ามีผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน ๔๐ คน ซึ่งได้ผลดีพอสมควร ทำให้บรรณารักษ์เข้าใจในเรื่องการให้บริการข่าวสารในเรื่องนี้เป็นอย่างดี.

๓. การสัมมนาผู้บริหารงานห้องสมุด โครงการนี้ ดร. นวนิตย์ อินทรามะ เป็นประธานการสัมมนาโดยจัดร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กำหนดจัดประมาณกลางเดือนมกราคม ศกหน้า เนื้อเรื่องส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป ซึ่งสามารถจะเอาไปปรับปรุงใช้กับห้องสมุด.

ม.ล. มานิจ ชุมสาย

แถลงเรื่องเกี่ยวกับการคัดเลือกหนังสือตีพิมพ์ ซึ่งเคยจัดเมื่อปีที่แล้วเป็นปีแรก ปีนี้ก็จะจัดต่อไป โดยมีกรรมการตัดสินชุดเดิม หรืออาจจะเพิ่มเติมขึ้นอีกบ้างตามความเหมาะสมหลักเกณฑ์ในการประกวดมีเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้ :-

๑. เป็นหนังสือภาษาไทย.
๒. เป็นหนังสือที่พิมพ์ในประเทศไทย.
๓. เป็นหนังสือที่พิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖.

๔. แบ่งประเภทการประกวดออกเป็น ๕ ประเภท คือ:-

- ก. นวนิยาย.
- ข. ไม่ใช่นวนิยาย เช่น สารคดี.
- ค. หนังสือเด็ก.
- ง. หนังสืออนุสรณ์.

การจัดการแข่งขันเห็นว่าควรจะให้มีทุกปี เพื่อให้บรรณารักษ์ได้ทราบว่าหนังสือดีที่พิมพ์

นางจุฑามาศ สุวรรณโครธ

ประธานแผนกจัดพิมพ์แถลงเรื่องโครงการจัดพิมพ์หนังสือชุดห้องสมุดว่า โครงการนี้ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจาก นายสุขุม ธีระวัฒน์ จำนวน ๕๐,๐๐๐.- บาท และยืมจากสมาคมห้องสมุดอีก ๕๐,๐๐๐.- บาท ซึ่งเงินจากสมาคมฯ นี้จะต้องผ่อนส่งใช้คืนเดือนละ ๓,๐๐๐.- บาท ซึ่งได้เริ่มผ่อนคืนมาตั้งแต่เดือน สิงหาคม ๒๕๑๖ ปัจจุบันนี้ได้จัดพิมพ์ถึงเล่มที่ ๑๓ แล้ว ราคาจำหน่ายปลีก เล่ม

ละ ๘.- บาท ถ้าเป็นสมาชิกได้ลด เหลือเล่มละ ๑.- บาท ขณะนี้มีสมาชิกประมาณ ๓๐๐ ท่าน นอกจากจำหน่ายให้สมาชิกได้นำไปฝากจำหน่ายตามร้านขายหนังสือและที่แผงขายหนังสือของสมาคมฯ ที่ห้องสนามหลวง.

น.ส. กัทลี สมบัติศิริ แถลงเรื่อง

๑. การเงิน ตามรายละเอียดในบัญชีรับ-จ่าย ของสมาคมฯ ในเอกสารหมายเลข ก. ๒/๒๕๑๖ (วารสารฉบับนี้เรื่องที่ ๔).

๒. โครงการ แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์รัฐบาล สมาคมฯ เป็นตัวแทนแจ้งให้ต่างประเทศทราบว่าสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลไทยมีอะไรบ้าง โดยทำรายชื่อส่งไปให้ห้องสมุดต่างประเทศ และเป็นตัวกลางจัดส่งเอกสารให้ตามความต้องการโดยคิดค่าบริการตามสมควร.

นายกสมาคม แถลงเรื่อง

๑. การจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๑๖.

๒. เป็นกรรมการในคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ และกรรมการสื่อสารมวลชน.

๓. โครงการจัดซื้อหนังสือสำหรับวัด
ต่าง ๆ ที่พระราชทานจักร.

๔. การส่งผู้แทนไปร่วมประชุมบรร
ณารักษ์ในเอเชียอาคเนย์.

ทั้ง ๕ หัวข้อนี้มีรายละเอียดอยู่ใน
เอกสาร หมายเลข ก. ๑/๒๕๑๖ (วารสาร
ฉบับที่ ๓).

นายกสมาคมฯ ได้แถลงเพิ่มเติมเกี่ยว
กับ.

๕. เรื่องแผงขายหนังสือที่สนามหลวง
ท่านแม่พระบรมมยุรมณีสมาคมฯ ได้
ติดต่อขอใช้แผงขายหนังสือซึ่งกรุงเทพ
มหานครสร้างที่สนามหลวง ๑ แผง ซึ่ง
กรุงเทพมหานครคิดค่าสร้างแผงเป็นเงิน
๘,๐๐๐.— บาท กรมไปรษณีย์โทรเลข
ได้มาขอใช้ร่วมด้วยเพื่อขายดวงตรา
ไปรษณียากร โดยแบ่งกันออกค่าใช้จ่าย
รายละเอียด ๘,๐๐๐.— บาท แต่ต้องเสียค่า
ซ่อมเพิ่มเติมอีกเป็นเงิน ๓,๐๐๐.— บาท
บัดนี้ได้เปิดขายหนังสือแล้วตั้งแต่วันที่ ๑

ธันวาคม ๒๕๑๖ เป็นต้นไป โดยจะขาย
หนังสือที่ไม่มีขายตามร้านทั่วไป และสิ่ง
พิมพ์ต่าง ๆ ของสมาคม ฯ.

๖. การเลือกกรรมการเสนอแนะ
นายกสมาคมแถลงว่า เนื่องจากการ
ประชุมสามัญประจำปีที่แล้ว ได้มีความเห็น
กันว่าการคัดเลือกกรรมการบริหารส่วน
มากมักจะได้รับการเลือกซ้ำ ๆ กันทุกปี
จึงได้คิดหาวิธีที่จะให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้
รับเลือกเพิ่มขึ้น จึงได้ตกลงกันว่าจะเลือก
กรรมการชั้นชุดหนึ่งให้มีหน้าที่ตลอด
กว่า จะมีคนที่ไหนบ้างที่เต็มใจทำงานให้
กับสมาคม ฯ ซึ่งถ้าสามารถสลับประวัติการ
ทำงาน และผลงานมาได้ ก็จะได้ผลที่
แน่นอนว่าจะได้กรรมการที่มาทำงานจริง
เพื่อประโยชน์ส่วนรวม.

จำนวนกรรมการเสนอแนะ จะมี ๑๒
ท่าน ซึ่งจะมีการออกเสียงเลือกตั้งในวันที่
๗ ธันวาคม ๒๕๑๖ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของ
การประชุม.

หนังสือกับสังคม

ผู้ร่วมอภิปราย

ดร. สวนิต ยมาภย์

ดร. เกษม สุวรรณกุล

นายเสถียร จันทิมาธร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิตยา กรรณสูต

ผู้ดำเนินการอภิปราย

นางสาวไข่มุกด์ มลิณทะเลข

อาจารย์ไข่มุกด์ มลิณทะเลข

กล่าวถึงการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมห้องสมุดเมื่อปี ๒๕๑๕ ในหัวข้อ “ห้องสมุดกับสังคม” ว่า จากการประชุมในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงบทบาทของห้องสมุดว่าช่วยในการพัฒนาสังคมและช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่ได้แนวความคิดจากนั้นก็แล้วว่า เนื่องจากหนังสือเป็นอุปกรณ์สำคัญของห้องสมุด จึงควรที่จะได้ทราบถึงบทบาทของหนังสือที่มีต่อสังคม ดังนั้นจึงได้เชิญวิทยากรมาเพื่อความรู้ในเรื่องนี้ พร้อมกับได้แนะนำวิทยากรต่อบรรดาสมาชิก.

ผู้ดำเนินการอภิปรายได้เห็นว่าในหัวข้อ “หนังสือกับสังคม” นี้ จะพิจารณาเฉพาะหนังสือภาษาไทยและสังคมไทยเท่านั้น

และได้ขอให้ ดร. สวนิต ช่วยอธิบายว่า ในสังคมปัจจุบันถ้าขาดหนังสือ สังคมจะดำรงอยู่ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด.

ดร. สวนิต

มีความเห็นว่า หัวข้อการอภิปรายกระตือรือร้น และชวนให้นึกคิดไปได้กว้างขวาง ก่อนอื่นขอให้พิจารณาคำว่า “กับ” ว่ามีลักษณะเป็นนามธรรม เมื่อนำไปเชื่อมสิ่งสองสิ่งเข้าด้วยกัน สิ่งสองสิ่งนั้นมักจะ เป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม และมีอิทธิพลคือ สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ “กับ” ไปเชื่อมแล้ว ถ้าขาดไปจะขาดความสำคัญ เช่น บ้านกับโรงเรียน จะขาดคำ บ้าน หรือ โรงเรียน อย่างหนึ่งอย่างใดไปไม่ได้ ด้วยเหตุนี้ คำ “กับ” จึงมีความสำคัญมาก คำ “สังคม”

ที่กล่าวถึงในขณะนี้ เป็นค่านามธรรมใหม่
เกิดเมื่อ ๓๐ กว่าปีนี่เอง.

สังคมในยุคดึกดำบรรพ์ หนังสือจะมี
ลักษณะเป็นนามธรรม สังคมเป็นนามธรรม
จับไม่ได้ รู้สึกได้ ด้วยความคิด เช่น ถ้ามอง
ในแง่อาชีพ ได้แก่ สังคมครู สังคมทหาร
เป็นต้น ในแง่ของระดับการศึกษา ได้แก่
สังคมของคนไม่รู้หนังสือ สังคมของคน
ที่มศึกษาระดับชั้นมูลฐาน ในด้านของที่อยู่
เช่น สังคมเมือง สังคมชนบท เป็นต้น และ
ถ้าจะกล่าวรวบยอดของสังคม คือ สังคม
มนุษยชาติ สังคมแบ่งเป็นระดับต่าง ๆ ใน
แง่อาชีพ ก็มีหนังสือประจำอาชีพ ในสังคม
ล่าสัตว์ ซึ่งยังไม่มีเครื่องมือใดๆ หนังสืออยู่
ในรูปลักษณะง่าย ๆ เช่น เป็นรอยขีดเขียน
ก้อนหิน ก้อนกรวด เป็นต้น หนังสือเข้ามา
มีบทบาทอย่างขาดไม่ได้ เพราะว่าคนเป็น
สัตว์ประเภทเดียวที่ใช้หนังสือเป็นสัญญ
ลักษณ์ หนังสือวิวัฒนาการจากรอยขีด
เขียนบนศิลา ใบลาน เพื่อนำมาปรับปรุงให้
เจริญงอกงามในสังคม เมื่อคนเจริญขึ้นก็
ต้องมีหนังสือประจำอาชีพ เช่น จากวรรณ
คดีเรื่องขุนช้างขุนแผน จะเห็นว่ามีการ
พิชัยสงครามสำหรับช่วยให้พลายชุมพล
ใช้ศึกษาหาความรู้เจริญรอยตามขุนแผนได้

สังคมกฎหมาย สังคมธุรกิจ สังคมเกษตร
ต่างก็มีหนังสือเฉพาะทางขึ้น ยิ่งสังคมสลับ
ซับซ้อนมากก็มีหนังสือที่ละเอียดใช้ได้ง่าย
ขึ้น อาจจะสรุปได้ว่า ระดับการศึกษาของ
คนทำให้มีหนังสือระดับต่าง ๆ แต่ไม่จำเป็น
ว่าจะทำให้คนข้ามสังคมไม่ได้ คนที่อยู่ใน
ชนบทจะมีความรู้เรื่องในเมืองได้โดยการ
ใช้หนังสือเป็นสื่อกลาง คนที่อยู่ต่างสังคม
กันก็สามารถเข้าใจคนต่างสังคมโดยการ
ใช้หนังสือเป็นสื่อกลาง.

อาจารย์ไข่มุกด์

จากที่ ดร. สวนิต อภิปรายมาแล้วจะ
เห็นได้ว่า สังคมจะขาดหนังสือไม่ได้ และ
ขอทราบความเห็น ดร. เกษม เพิ่มเติม.

ดร. เกษม

ทุกสังคมต้องมีหนังสือ และถ้าสังคม
ไม่เจริญหนังสือก็ไม่เจริญไปด้วย สังคมที่
ถูกจำกัดในทางภาษา หนังสือก็ถูกจำกัดใน
การขีดเขียน บางสังคมที่มีคำใช้น้อยก็อาจ
จะใช้ท่าทางประกอบ เช่น ใช้มือเป็นต้น
ลักษณะของสังคมเช่นนี้การผลิตหนังสือจึง
เป็นเรื่องยากยิ่ง หนังสือเป็นสิ่งที่สะท้อนให้
เห็นถึงสังคม เพราะว่าคนเขียนตามสภาพ

สังคมทำให้ทราบถึงความเจริญของแต่ละสังคมได้ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านปรัชญา ทฤษฎีทางการเมือง และอื่น ๆ อย่างไรก็ตามสังคมก็มีอิทธิพลต่อหนังสือ เพราะหนังสือจะเป็นเครื่องสร้างสังคม หนังสือเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเชื่อมต่อของสังคมจากระยะหนึ่งไปอีกระยะหนึ่ง มีการเชื่อมต่อจากสังคมหนึ่งไปสังคมหนึ่งโดยใช้หนังสือ ปัจจุบันมีการใช้หนังสือจากต่างประเทศมาก แต่บางครั้งความจำกัดของภาษาของสังคมหนึ่ง ทำให้เชื่อมต่อกันไม่สนิทนัก เช่น เรื่องปรัชญาทางการเมืองที่สร้างจากพฤติกรรมของมนุษย์ เมื่ออธิบายถึงความคิด และความเป็นอยู่ของชาติอื่นไม่ได้ดี การเข้าใจทำได้ยาก.

อาจารย์ไข่มุกด์

สรุปว่า ถ้าภาษาไม่จำกัด หนังสือก็จะมีส่วนสำคัญในการสร้างความเจริญให้สังคมจากนั้นขอทราบความเห็นคุณเสถียรว่า หนังสือไทยมีบทบาทต่อสังคมไทยมากน้อยเพียงใด.

คุณเสถียร

เห็นว่าหนังสือและสังคมมีบทบาทต่อกันโดยที่หนังสือเป็นภาพสะท้อนของสังคม

ดร. วิทย์ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า กวีและนักประพันธ์คือ คน ๓ คน คนแสดงพลเมือง และหน่วยของสังคม เพราะฉะนั้นกวีจะสะท้อนการต่อสู้และความคิดของสังคมอาจจะถูกรวบรวมได้จากสังคมและกุศลสังคมจากวรรณกรรม เช่น เมื่อสุโขทัยเริ่มเป็นอาณาจักรในปี พ.ศ. ๑๘๐๐ ยังเป็นสังคมที่ไม่ซับซ้อน หนังสือใช้สำนวนง่าย ๆ เช่น คีลาจารึก ต่อมาถึงสมัยพระร่วง “ไตรภูมิพระร่วง” สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของขอม “ลิลิตโองการแช่งน้ำ” เป็นหนังสือที่ใช้ในพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาของข้าราชการ แสดงถึงสังคมระบบศักดินา พระเจ้าแผ่นดินทรงเป็นสมมติเทพ สังคมยุคนี้เป็นสังคมเกษตร ผู้ที่มีที่ดินมากจึงเป็นคนสำคัญ กษัตริย์เป็นเจ้าของที่ดิน ส่วนประชาชนเป็นผู้ผลิต เมื่อสังคมเป็นเช่นนั้น จะเห็นได้ว่าหนังสือจะแต่งยกย่องผู้นำ พระเอกคือ เจ้าฟ้า เจ้านาย ชาวบ้านไม่มีบทบาท ตัวอย่างหนังสือประเภทนี้ เช่น พระลอ สมุทโฆษ เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าเรื่องของชนชั้นสูงมีสองลักษณะคือ:—

๑. เขียนถึงเจ้าฟ้าแบบยกย่อง แต่เขียนถึงชาวบ้านอย่างตลกขบขัน เช่น บทบรรยายชาวเมืองในเรื่องอิเหนา คำน

ดนตรีสำหรับชนชั้นสูง เช่น เพลงพระยา-
โคก ชาวบ้านเช่น เพลงคุตทะรอกเหี้ยบ-
กรวด.

๒. วรรณคดีส่วนมากสะท้อนชีวิต
เจ้านาย กิจกรรมที่เด่นคือการรบ อาจไม่
ใช่การรบชิงบ้านเมือง เช่น อิเหนาเผาเมือง
เพื่อชิงบุษบา การแสดงบทรักของพระลอ
หนังสือเป็นเครื่องมือปกครองประชาชน
สมัยนั้น โดยถือว่าพรหมลิขิตชีวิตมาเช่น
นั้น การที่เป็นชวานาต้องลำบากก็เพราะ
เป็นกรรมเก่า การเสนอความคิดเช่นนี้ ทำ
ให้คนยอมรับสภาพของตน และปรากฏ
อยู่ในวรรณคดีทุกเรื่อง จากประวัติวรรณ-
คดี นักเขียนที่รักความเป็นธรรม เช่น
ศรีปราชญ์เป็นกวีที่ไม่อยู่ในกรอบดังกล่าว
อันเป็นเหตุให้ถูกเนรเทศ สุนทรภู่ก็เช่น
เดียวกัน ได้เขียนกาพย์พระไชยสุริยา
แสดงความเลื่อมใสของสังคม สังคม
สมัยติดต่อกับฝรั่ง ได้เปิดโอกาสให้
ประชาชนได้ศึกษาเล่าเรียน จึงเกิดชนชั้น
ใหม่ คือ พ่อค้า สมัยนั้นผู้ที่อ่านมากรู้มาก
เช่น กศร. กุหลาบ ได้เขียนเปิดเผยสิ่ง
ต่าง ๆ และถูกกล่าวหาว่าเป็นบ้า เทียน
วรรณเป็นนักเขียนอีกคนหนึ่งที่เรียกร้องให้
มีสภา Parliament และต้องติดคุกถึง ๑๐

ปี สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่ามีสังคมรุ่น-
ใหม่ ชนชั้นกลางมีโอกาสดelightผลงาน
มากขึ้น เช่นปี ๒๔๗๒ กลุ่มสุภาพบุรุษ
เช่น สก. กุรุมะโรหิต กุหลาบ สายประดิษฐ์
แสดงความคิดทางหนังสือ ความเจริญทาง
สังคมระบบนั้นคือ มีความคิดแบบเสรีนิยม
เช่น ม.จ. อากาศทำกิจวิจารณ์การมี
กรรมมากในเรื่องละครแห่งชีวิต คัดค้าน
ความคิดที่นิยมกันในสมัยนั้น เรื่องสงคราม
ชีวิต ของศรีบูรพา พูดถึงปัญหาการทำบุญ
ความเลื่อมใสทางความรัก หนังสือเป็น
ตัวสันดาปจากสังคมแสดงให้เห็นถึงการ
ต่อสู้ของคนกับสังคม กวีและนักประพันธ์
เป็นผู้ทำการสันดาป คือ ต่อสู้การขัดแย้ง
ในสังคม.

อาจารย์ไข่มุกด์

ประชาธิปไตยในยุคแรก และในยุค
ปัจจุบัน อาจะเห็นการเปลี่ยนแปลง และ
แนวโน้มที่เปลี่ยนไป ขอให้อาจารย์ขัตติยา
ช่วยอธิบายด้วย.

อาจารย์ขัตติยา

ในแง่ของนักสังคมศาสตร์ หนังสือไม่
ใช่แต่จะเป็นภาพสะท้อนของสังคมเท่านั้น
หนังสือยังแสดงให้เห็นถึงกลุ่มความคิดใน

สังคมว่าผู้เขียนมีโลกทรรศน์อย่างไร ทั้งนี้แล้วแต่ความสามารถในการประพันธ์ของเขา บางครั้งหนังสือเป็นกระเจกเงาที่ตี บางครั้งก็เลื่อนกลางมองไม่เห็นชัด เพราะฉะนั้นต้องไม่คิดว่านักประพันธ์จะสะท้อนภาพสังคมได้ถูกต้องเสมอไป บทบาทของหนังสือในรูปของวรรณกรรมนั้นมีโอกาสที่จะสอดแทรกความห่วงใวของผู้อ่าน และควรจะเขียนให้ผู้อ่านมีความรู้สึกตอบรับ ถ้ารับในทางบวกก็เป็นข้อดีตามที่นักประพันธ์ต้องการ ถ้าเป็นทางลบก็อาจจะเกิดปฏิกิริยาที่ไม่เป็นที่ต้องการ นักประพันธ์มักจะใช้หนังสือเป็นเครื่องมือให้ผู้อ่านถามตัวเองว่าในสังคมที่อยู่มีปัญหาอะไรบ้าง การที่กระตุ้นให้ผู้อ่านถามนักประพันธ์บางกลุ่มเห็นว่าเขาควรจะตอบให้ด้วยแต่บางคนเห็นว่าไม่จำเป็น พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงการปกครองในระยะนั้น การถ่ายทอดความรู้ระบอบประชาธิปไตยทำโดยทางหนังสือ ในรูปของสารคดี เสนอปัญหาและจุดอ่อนของสังคมและวิถีแก้ไข เช่น หนังสือเค้าโครงเศรษฐกิจของ ดร. ปรีดี พนมยงค์ นวนิยายระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๒ - ๒๔๗๕ ยังไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงมากนัก ยังไม่ผูกพันกับอุดมการณ์

ทางการเมืองมาก หลัง พ.ศ. ๒๔๗๕ มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มนักประพันธ์ก้าวหน้าวรรณกรรมโดยตั้งปัญหาในเรื่องค่านิยมเกี่ยวกับชนชั้นวรรณะนิยมประเพณีต่าง ๆ ว่าควรจะรักษาเอาไว้หรือไม่ เช่น การแต่งงานแบบคลุมถุงชน อาจจะกล่าวได้ว่า หลัง พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มีการสอดแทรกให้เห็นคุณค่าในสังคมเก่าหรือคุณค่าในสังคมประชาธิปไตย จะเห็นได้จากงานของตอกไม้สคมี คำถามเกี่ยวกับค่านิยมไว้มาก ก. สุรางคนางค์ เปลี่ยนจากเรื่องรักมาเป็นค่านิยมของกลุ่มคนในระดับต่ำลงมาเนื่องจากระบอบประชาธิปไตยสอนให้คนมองกว้าง เพราะว่ารวมมวลชนเอาไว้ด้วย นักประพันธ์จึงรวมชนทุกชั้นเข้ามาไว้ในบทประพันธ์ของตน หลัง พ.ศ. ๒๔๗๕ สภาพทางการเมืองไม่เรียบร้อย สิทธิการแสดงความคิดเห็นทั้งสารคดีและนวนิยายถูกจำกัดเป็นครั้งคราว และการที่ไม่มีประชาธิปไตยก็ทำให้วรรณกรรมชะงักและเปลี่ยนรูปแบบไปมาก ตัวอย่างหนังสือดี คือเรื่อง “เมืองนิมิต” ของ ม.ร.ว. นิมิตมงคล ซึ่งถ้าพิมพ์ในยุคนั้นแนวโน้มนวนิยายวรรณกรรมอาจจะเปลี่ยนไป ปี ๒๔๘๑ แม้จะความกดดันทางการเมืองทำให้นักเขียนขาดอิสรภาพก็

ตาม แนวโน้มของการเขียนเปลี่ยนไปด้วย โดยตั้งปัญหาเกี่ยวกับค่านิยมในสังคมการเมืองซึ่งต้องเขียนอย่างระมัดระวัง และอาจจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจยาก ระยะสงครามโลกครั้งที่ ๒ อุปกรณ์การพิมพ์ขาดแคลน ทำให้มีการผลิตหนังสือน้อยประมาณ พ.ศ. ๒๔๘๓ - ๒๔๘๔ มีการรวมกลุ่ม "จักรวรรดิลิขิต" คือกลุ่มนักเขียนที่พยายามกระตุ้นให้ผู้อ่านรับแนวความคิดใหม่ๆ นักเขียนมีชื่อ เช่น สก. กุรุมะโรหิต กุหลาบ สายประดิษฐ์ และออกหนังสือพิมพ์เอกชนหนังสือมีชื่อเช่น "แลไปข้างหน้า" ของศรีบูรพา กลุ่มนักเขียนที่สำคัญต่อมาที่พยายามถ่ายทอดความคิดสู่สังคมคือ "กลุ่มวรรณคดีสโมสร" ระหว่างปี ๒๔๘๕ - ๒๔๘๖ ได้ออกหนังสือในรูปรายสัปดาห์ และรายเดือน และมีหนังสือพิมพ์ขึ้นมาก เช่น หนังสือพิมพ์สุภาพบุรุษ ประชามิตร สยามสมัย และมีนักเขียนมีชื่อที่เป็นนักหนังสือพิมพ์หลายคน เช่น อิศรา อมันตกุล ศีวิรัตน์ สถาปนวัฒน์ อุษณา เพลิงธรรม ระยะระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๐ เศษ ๆ จนถึง ๒๔๘๘ จะเห็นได้ว่านักเขียนรวมตัวกันได้อย่างเหนียวแน่น เพราะนักเขียนและนักหนังสือพิมพ์เป็นพวกเดียวกัน มีงาน

ประเภทเดียวกันประกอบกันมีความรู้สึกหัวใจ (Sentimental) ร่วมกันในข้อที่ว่าสังคมถูกทะเลาะและถูกกลไกทางกฎหมายบีบคั้น ประกอบกับความรู้สึกที่ว่าตนเป็นส่วนร่วมของกลุ่ม ไม่มีการขัดกันด้วยคุณสมบัติและวิวุฒิ.

ระหว่างปี ๒๔๘๗ - ๒๔๙๐ มีกลุ่มสมรณิกประพันธ์กลุ่มนี้พยายามถ่ายทอดความคิดของผู้เขียนไปสู่ นักศึกษาหรือปัญญาชนที่จะเป็นผู้นำประเทศ แต่หลังจาก พ.ศ. ๒๔๘๘ กิจกรรมของกลุ่มนี้เริ่มลดน้อยลง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง คือรัฐประหารปี ๒๔๙๐ ทำให้โอกาสที่จะติดต่อดังกล่าวอย่างเสรีลดลง.

ปี ๒๔๙๒ นับเป็นปีที่เด่นที่สุดโดยมีผลงานของนักประพันธ์ "กลุ่มก้าวหน้า" กลุ่มนี้เสนอแนวในการแก้ไขปัญหาให้ด้วยกลุ่มที่เด่นที่สุดคือ กลุ่มที่แก้ปัญหาแบบสังคมนิยม.

ปี ๒๔๙๕ มีการเซ็นเซอร์หนังสืออันเป็นสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม นักเขียนรวมกลุ่มกันไม่ได้ บางคนเลิกเขียน บางคนเปลี่ยนแนว หลังปี ๒๕๐๐ จนถึงปัจจุบัน แม้ว่าเสรีภาพในการเขียนจะมีมากกว่าระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๐๐

แต่ไม่มีการรวมกลุ่มกันอย่างแน่ชัด ได้มีการจำแนกประเภทว่ามี ๗ กลุ่ม และแต่ละกลุ่มต่างก็มีความคิดที่สับสน เช่น บางพวกเห็นว่าไม่เป็นการปลอดภัย ที่จะตั้งปัญหาแล้วให้คำตอบ บางพวกเห็นว่าคำตอบอาจจะมีหลายทางดังนั้นจึงแตกต่างกันจากกลุ่ม ๒๔๘๐—๒๔๘๕ เพราะว่านักเขียนในระยะนั้นจะเสนอปัญหาและวิเคราะห์ด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการขาดตอนของกลุ่มนักเขียนตลอดจนปัญหาต่างๆ มีมาก และซับซ้อนจนแยกไม่ออก ประกอบกับนักประพันธ์เห็นว่าจะแก้ที่จุดเดียวไม่ได้ ดังนั้น วรรณกรรมเพียงเรื่องเดียวจึงนำไปใช้ในการแก้ปัญหาไม่ได้.

ความเด่นชัดของวรรณกรรมยุคหลังที่ขาดไปเพราะว่าขาดการจัดกลุ่มที่เหนียวแน่นที่เป็นอุปนิสัยก็จะได้แก่นักเขียนในแวดวงมหาวิทยาลัย ข้อก็คือทำให้มีการรวมกลุ่มกันได้ ข้อเสียคือการแยกตัวออกจากนักเขียนอื่น ๆ นอกมหาวิทยาลัย.

อาจารย์ไข่มุกด์

ขอเชิญคุณเสถียร เพิ่มเติม.

คุณเสถียร

ขอเสริมเรื่องที่อาจารย์ขัตติยาได้กล่าวไปแล้วคือ—

๑. วรรณกรรมหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นแบบเปิด เผยชีวิตของผู้ที่ตกยากเช่น เรื่องของ ป. อินทรปาลิต และ อรวรรณ.

๒. กลุ่มวรรณคดีจักรวรรดิศิลปิน ในการแสวงหาแนวทาง ถือว่าเป็นจุดที่สมบูรณ์ของกลุ่มสังคมนิยม เข้ากับความคิด “ศิลปะเพื่อศิลปะ”.

สมัยสงคราม นักเขียน เช่น ก. สรวรณงค์ เขียน “ชีวิตหนึ่ง” แสดงถึงชีวิตการต่อสู้ของคน เพราะวาระระยะนั้นมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากจีนคอมมิวนิสต์ ชัยไล่พวกก๊กมินตั๋งทำให้แนวความคิดสังคมนิยมเป็นที่นิยมมากขึ้น ปี ๒๔๘๕—๒๕๐๐ ด้านการเขียนหยุดชะงัก ปี ๒๕๐๑ ถึง ๒๕๐๘ เนื่องจากไร้เสรีภาพในการเขียนจึงเกิดวรรณกรรมประเภทเพื่อฝันและวรรณกรรมวอยส์ปาทซ์ หลังปี ๒๕๐๘ มีการเคลื่อนไหวโดยสังคมนักสตรีปริทัศน์ มีการตั้งกลุ่มของหนุ่มสาวแนวโน้มนิยมคือความเหงา เพราะมองไม่เห็นสภาพสังคมเปรียบเหมือนสภาพการปฏิวัติฝรั่งเศส ปี ๒๕๑๐ นิสิตนักศึกษาเริ่มไปสู่การเอาจริง มีการรื่องานเก่ามาตีพิมพ์ เช่น “ศิลปะเพื่อชีวิต” “จนกว่าเราจะพบกันอีก” นักศึกษารวมกันได้จนก่อเหตุ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖.

อาจารย์ปัตติยา

ยอมรับว่าไม่สับสนแล้ว เพียงแต่แนวความคิดไม่เหมือนกัน สิ่งที่แตกต่างกันคือ ระหว่างปี ๒๕๐๕ จนถึงปัจจุบัน มีเสรีภาพมากขึ้นในการเสนอคำตอ่ย ซึ่งในยุค ๒๔๙๐-๒๕๐๐ การเสนอคำตอ่ยค่อนข้างแคบ และใช้ระบบสังคมนิยมอย่างเดียว.

ผู้ฟัง : ดร. ป๋ยอนันต์

หน้าที่ของนักเขียนปัจจุบันไม่บอกทางเลือก แต่จะกระตุ้นให้ผู้อ่านทราบว่า ปัจจุบันมีปัญหามากมาย.

ดร. สวนิต

ศิลาจารึกสะท้อนให้เห็นถึงสังคมของกษัตริย์เป็นส่วนใหญ่ กษัตริย์มีสื่อมาก แต่ในปัจจุบันเรามีหลักฐานจำกัด เช่น ศิลาจารึกเพียงหลักเดียว และการพิจารณาค่านิยมของคนไทยในสมัยนั้นโดยใช้ความคิดของคนยุคนี้ก็ย่อมทำได้ยาก แต่เราจะมองเห็นประเพณีอันดีงาม เช่น การเคารพพ่อแม่ ในสมัยพญาธิไท มีหนังสือที่กล่าวถึงความก้าวหน้ายิ่งกว่า Utopia ของ Thomas Moore คือ “ไตรภูมิพระร่วงภาคอุตรประเทศ” หนังสือขวนฟ่าย เป็น

หนังสือที่ส่งเสริมความมั่นคงของกษัตริย์ แต่ก็มิได้บรรยายความเก่งกล้าของพลทหารไทย อิเหนา เป็นวรรณคดีของประชาชน สะท้อนภาพประชาชน ทั้งจะต้องมองอย่างพิถีพิถัน และหลายมิติ รัชกาลที่ ๗ ทรงมองเห็นและเข้าใจในสภาพของสังคมสมัยนั้นมากที่สุด เพราะท่านได้ตามเสด็จรัชกาลที่ ๕ จึงได้เห็นสังคมหลายมิติ วรรณคดีของไทยสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมตามลักษณะที่ควรจะเป็นจริง ๆ ตามสมควร ถ้าจะพิจารณาคคุณค่าของหนังสือควร จะถือว่าสังคมใดมีความสามารถในการแก้ปัญหาปัจจุบัน จากเหตุการณ์ในอดีต ย่อมเป็นสังคมที่มีคุณภาพ.

คุณเสถียร

มองปัญหาคนละด้านกับ ดร. สวนิต เห็นว่าวรรณคดีสะท้อนสังคมและสังคมสะท้อนวรรณคดี ในสมัยสุโขทัยวรรณคดีแสดงการปกครองของพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งหมายถึงวัฒนธรรมที่เกิดมาจากกษัตริย์ พระเอกในวรรณคดีส่วนใหญ่เป็นท้าวพระยามหากษัตริย์ วรรณคดีและพงศาวดารมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด พงศาวดารกล่าวถึงเจ้านาย ท้าวพระยามหากษัตริย์ไม่

ได้กล่าวถึงชาวบ้านธรรมดา ๆ ยกเว้นบ้านบางระจัน ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะคนแต่งหนังสือส่วนใหญ่อยู่ในวัง สมัยนั้นคนส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลเกี่ยวกับประชาธิปไตยมากขึ้น ก็อาจจะมีคนธรรมดาเป็นพระเอกบ้าง แต่ก็น้อย.

ผู้ฟัง: ดร. ชัยอนันต์

การมองสังคมไทยจากวรรณกรรม จะเห็นว่ามีกำบังปิดบัง เช่นในเรื่อง ขุนพ่าย ที่สมพลทหารว่ารบเก่ง แต่เป็นการชมเพื่อพระยามหากษัตริย์ ความจริงแล้ว ระบบศักดินาที่ยังมีอยู่ทำให้เกิดการ แบ่งชั้นวรรณะ.

ดร. เกษม

หนังสือทางสังคมศาสตร์ในเมืองไทย ยังไม่สู้เจริญเท่าที่ควรเป็น ทั้งนี้เพราะการเขียนกระทบกระเทือนผู้บริหารไม่ได้ จึงทำให้หนังสือประเภทนี้มีการผลิตน้อย โดยมากเป็นการแปลมาจากภาษาต่างประเทศ แม้ว่าในบางสมัยจะมีเสรีภาพในการเขียนมากขึ้น แต่ก็ต้องมีความระมัดระวังเพื่อมิให้กระทบกระเทือนถึงผู้ปกครองประเทศ ปัญหาอีกประการหนึ่งคือตลาดไม่กว้างพอ ทำให้นักเขียนหันมาทำหนังสือพิมพ์มาก

กว่าเขียนหนังสือเล่ม หนังสือสังคมศาสตร์ส่วนมากไม่สนุก ต่างประเทศมีนวนิยายอิงการปกครองมาก ของไทยมีเรื่อง ไม่แต่งวารสารสังคมศาสตร์ปริทัศน์ แม้จะมีผู้นิยมมาก ก็เป็นเฉพาะกลุ่มน้อยเท่านั้น คงจะจึงเลี้ยงตัวเองไม่ได้ ปัจจุบันหนังสือประเภทนี้มีการผลิตมากขึ้นซึ่งน่าจะต้องพิจารณาให้มากในเรื่องคุณภาพ เพราะส่วนใหญ่แปลมาจากภาษาต่างประเทศซึ่งสังคมของเขาแตกต่างจากสังคมไทยมาก.

อาจารย์ไข่มุกด์

ขอความเห็นของ ดร. เกษมว่า หนังสือที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร.

ดร. เกษม

การมีหนังสือทางสังคมศาสตร์ในห้องสมุด อาจช่วยให้เด็กมีประชาธิปไตยมากขึ้น ประชาธิปไตยคือวิถีการดำรงชีวิต โดยการรู้จักหน้าที่ รู้จักเคารพสิทธิของตนเอง และผู้อื่น บรรณารักษ์ต้องแนะนำให้ผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่นด้วย.

หนังสือที่ดีควรจะเกี่ยวกับสังคมไทยให้มากที่สุด นอกจากไปจากสังคมพื้นบ้าน หนังสือไม่ใช่เป็นสินค้าที่สะท้อนให้เห็นสังคม แต่มีส่วนทำให้สังคมเจริญโดยการ

นำความคิดใหม่ ๆ เข้าไปในห้องสมุด หนังสือที่ควรจะอ่านง่าย สนุก เป็นเรื่องของเมืองไทย สังคมไทย และเสนอความคิดใหม่ ๆ เพื่อความเจริญของสังคมไทย.

อาจารย์ไข่มุกด์

ขอเชิญอาจารย์ชัตติยา ออกความเห็นเรื่องหนังสือดี.

อาจารย์ชัตติยา

เสนอหลักเกณฑ์การเลือกหนังสืออย่างกว้าง ๆ โดยแบ่งออกเป็นสารคดี และวรรณกรรมสำหรับสารคดีต้องพิจารณาทางคำที่จะทำให้ความรู้แก่คนส่วนมาก และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ต้องถูกต้อง วรรณกรรมนั้นอาจให้ความรู้ในคำต่าง ๆ แม้จะไม่ได้ระบุว่าเป็นความรู้โดยตรง เช่น เรื่องเบื้องหลังภาพ ให้ความรู้ทาง นิเวศน์วิทยา นอกจากนั้นต้องเสนอข้อคิดและเป็นพลังกระตุ้นให้ผู้อ่านแสวงหาความรู้ต่อไป และผู้อ่านต้องตั้งปัญหาถามตัวเองตามที่ผู้แต่งตั้งเป้าหมายไว้ เช่น ค่านิยมใดที่ควรยึดหรือทิ้งไป พิจารณามวลักษณะสอดคล้องกับอุดมการณ์ของสังคมนั้นหรือไม่อย่างไร หนังสือที่ห้องสมุดจัดซื้อควรเป็นหนังสือที่ให้อุดม

การณ์ที่เป็นไปได้ในสังคมไทย และถ้าไม่มีอุดมการณ์ก็ต้องเสนอแนะในสิ่งที่ต้องปฏิบัติได้ในสังคมไทย และควรเสนอวิธีการที่จะเชื่อมโยงอุดมการณ์ที่กระจัดกระจายให้มารวมกันแทนที่จะก่อให้เกิดการทำลายล้าง ประการสุดท้าย หนังสือที่ดีมีประโยชน์ ควรจะเป็นหนังสือที่ต่อสู้เพื่อเสรีภาพของประชาชน.

และหนังสือที่จะเกิดขึ้นจาก:—

๑. นักประพันธ์ต้องไม่แยกตัวเองออกจากประชาชน.

๒. ต้องมีความสัมพันธ์กับคนในกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้มีความสำนึก (Sentimental) ร่วมกัน เพื่อจะสะท้อนออกมาให้ผู้บริหารประเทศได้เข้าใจปัญหาความรู้สึกร่วมกันนี้จะช่วยในการแก้ปัญหาได้.

๓. เมื่อมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนแล้ว ผลก็คือทั้งสองฝ่ายต่างจะคาดหวังกว้างขวางซึ่งกันและกัน เช่น ผู้อ่านอาจจะมีการวิจารณ์ผลงานของผู้เขียน เป็นต้น.

นอกจากวรรณกรรมแล้ว หนังสือเรียนก็มีบทบาทต่อสังคมมาก ควรจะมีการแก้ไขพิจารณาปรับปรุงหนังสือแบบเรียนให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน.

คุณเสถียร

พิจารณาหนังสือที่โดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงสมัยนี้ หนังสือที่ยกย่องว่าดีในยุคหนึ่งอาจจะไม่มีค่าสำหรับปัจจุบัน ซึ่งเป็นระยะที่ประชาชนต้องการประชาธิปไตย และประเทศต้องการพัฒนา ดังนั้น หนังสือที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ:—

๑. สนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ชีวิตที่ดีกว่า.

๒. คัดค้านค่านิยมที่ไม่เป็นประชาธิปไตย.

๓. ต้องไม่แสดงถึงการกดขี่ทางเพศ คือการเอาเปรียบของเพศชายต่อเพศหญิง.

๔. คัดค้านความคิดที่ไม่ถูกต้องจากสังคมเก่า เช่น การแบ่งชนวรรณะ.

๕. ไม่ใช่เรื่องที่มลาย่อยอยู่กับทางไสยศาสตร์.

อาจารย์ไข่มุกด์

กล่าวขอบคุณวิทยากรทุกท่านและปิดการประชุม.

รายการกระจายเสียงเพื่อความรู้อย่าง

๑. สถานีวิทยุ ๑ ป.ณ.

ทุกวันพุธ เวลา ๑๘.๓๕ — ๑๘.๕๐ น.
(๑๕ นาที) รายการแนะนำหนังสือ
“เรื่องน่าอ่าน”

๒. สถานีวิทยุ ท.ท.ท. ภาคปกติ

ทุกวันอาทิตย์ สัปดาห์ที่สามของเดือน
เวลา ๐๕.๐๐ — ๐๕.๓๐ น. (๓๐ นาที)
รายการปาฐกถา, อภิปรายเกี่ยวกับ
หนังสือ — การอ่าน — หอสมุด.

คู่มือบรรณารักษ์

๑. การสอนให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุด, โดย ลมุล รัตตากร และคนอื่น ๆ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ ฯ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔, ๑๗๐ หน้า. ราคา ๑๕ บาท.
๒. การใช้ห้องสมุด, โดย ลมุล รัตตากร. พิมพ์ครั้งที่ ๔ แก้ไขและเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔. ๑๕๖ หน้า. ราคา ๑๕ บาท.
๓. การระวังกษาและซ่อมหนังสือ, โดย แม้นมาส ชวลิต. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๑. ๘๐ หน้า. ราคา ๕ บาท.
๔. หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย, รวบรวมโดย แม้นมาส ชวลิต และคนอื่น ๆ. พิมพ์แก้ไขและปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๒๔๘ หน้า. ราคา ๔๐ บาท.
๕. วิธีคิดเลขหมู่ที่อาจแบ่งได้ตามแบบเลขหมู่บางหมู่ในแผนการจัดหมู่แบบ
ทศนิยม, โดย ลมุล รัตตากร. กรุงเทพฯ ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๕๓ หน้า. ราคา ๕ บาท.
๖. Dewey Decimal Classification and Relative Index, Divided by Melvil Dewey. 17th. ed. New York, Lake Placid Club Education Foundation, 1965. 2 vols. (2153 p.).
๗. Sears List of Subject Headings, ed. by Babara Marietta West by. 9th. ed. New York, H.W. Wilson Company, 1965. 641 p.

บรรณารักษ์ และห้องสมุด สนใจในเรื่องคู่มือบรรณารักษ์ทั้ง ๑ เล่มนี้ หรือเรื่องอื่น ๆ หรือหนังสือสำหรับเด็ก ตลอดจนอุปกรณ์และครุภัณฑ์ห้องสมุด เชิญขอรายละเอียดได้ที่ เลขานุการ
บริหาร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ขนาดตั้งจ่าย ป.ณ. บางลำพู, กรุงเทพฯ ฯ ๒.

หนังสือที่น่าสนใจ

ผู้บรรยาย

ดร. ประดิษฐ์ เขียวสกุล

ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ

ดร. ชุมพล สวัสดิการ

— หนังสือที่น่าสนใจในสาขาวิทยาศาสตร์

— หนังสือที่น่าสนใจในสาขาวิชามนุษยศาสตร์

— หนังสือที่น่าสนใจในสาขาวิชาสังคมศาสตร์

อาจารย์สุบ พงษ์สถิตย์

กล่าวเปิดงาน แนะนำผู้บรรยายและ
เชิญ ดร. ประดิษฐ์ เขียวสกุล บรรยาย
ในหัวข้อ “หนังสือที่น่าสนใจในสาขา
วิทยาศาสตร์”.

ดร. ประดิษฐ์ เขียวสกุล

กล่าวว่าไม่ใช่คนเขียนทั่วไป เขียน
เฉพาะบทความทางวิชาการ เป็นบรรณา-
ธิการวารสารสภาวิชัยแห่งชาติ และสนใจ
ทางห้องสมุดจนได้ริเริ่มเลือกเป็นกรรมการ
ของสมาคมฯ เห็นว่านักวิชาการในสาขา
วิชาต่าง ๆ ต่างใช้ห้องสมุดในการหา
ความรู้เพิ่มเติมหรือค้นคว้าในเรื่องต่าง ๆ
สมัยก่อนหนังสือมีจำนวนน้อย จึงไม่มี
ปัญหามาก แต่ปัจจุบัน วิทยาการต่าง
ต่าง ๆ เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงมีเอกสาร
เพิ่มขึ้นมากมาย ตัวอย่างเช่น วารสารทาง

วิทยาศาสตร์ ในปี ๒๒๐๘ มีเพียงหนึ่ง
รายการเท่านั้น ออกโดย Royal Society
of London ปี ๒๒๕๓ มี ๑๐ รายการ
ปี ๒๓๑๓ มี ๓๐๐ รายการ และมีการทำ
ย่อเรื่อง (Abstracts) ปี ๒๔๕๓ มีวารสาร
ย่อเรื่อง ๓๐๐ รายการ ในระยะ ๔-๕ ปี
มานี้มีวารสารทางวิทยาศาสตร์ และ
เทคโนโลยี ถึง ๓๕,๐๐๐ รายการ
บทความ ๒,๐๐๐,๐๐๐ เรื่อง นักวิจัย
๑๕๐,๐๐๐ คน คาดว่าอีก ๕๐ ปีข้างหน้า
จะมีนักวิทยาศาสตร์ ๘ ล้านคน ซึ่งจะ
เขียนบทความออกพิมพ์เผยแพร่ในอนาคต
ถ้าจะมีการใช้เครื่องจักรกลเข้าช่วยในการ
หาความรู้ใน ส.ร.อ. มีห้องสมุดพิเศษ เช่น
Documentation Center ในประเทศไทยมี
ห้องสมุดเฉพาะทางวิทยาศาสตร์ คือ
ศูนย์บริการเอกสารการวิจัย.

คำศัพท์ Documentation มาจากภาษาฝรั่งเศส ความหมายเดิมคือการสอน ต่อมาขยายความออกไป หมายถึงเอกสารพยานหลักฐาน ซึ่งหมายรวมถึงสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ นอกไปจากหนังสือด้วย ในหัวข้อนี้จะกล่าวเฉพาะหนังสือที่อยู่ในสาขาวิทยาศาสตร์เท่านั้น หนังสือวิทยาศาสตร์แบ่งเป็น ๔ ประเภท คือ:—

๑. นวนิยายวิทยาศาสตร์ (Science Fiction).

๒. หนังสือวิทยาศาสตร์สำหรับประชาชน (Popular Science book).

๓. ตำราวิทยาศาสตร์ รวมทั้งหนังสืออ้างอิง (Textbook and Reference book).

๔. วารสาร มีทั้งที่ออกเป็นครั้งคราว และออกเป็นประจำ.

หนังสือประเภทแรกคือ นวนิยายวิทยาศาสตร์ อาจแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ:—

๑. ผู้เขียนไม่มีพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เขียนโดยใช้มโนภาพหนังสือประเภทนี้เหมาะสำหรับเด็กหรือผู้อ่านที่ไม่ต้องการความรู้ คือ อ่านเพื่อความเพลิดเพลินแต่ประการเดียว.

๒. ผู้เขียนต้องมีพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์มากพอสมควรจึงจะเขียนได้ดี ซึ่ง

ก็ทำได้ยากในหนังสือประเภทนี้ เนื่องจากผู้อ่านมีระดับความรู้สูง หรือมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น ผู้เขียนจึงต้องเขียนให้ใกล้เคียงต่อความเป็นจริงบ้าง ตัวอย่างที่ดีของนวนิยายวิทยาศาสตร์ประเภทนี้ คือ เรื่อง ไต้ทะเล ๑ พันโยชน์

(๒๐,๐๐๐ leagues under the Sea) ของ จูลส์ เวิร์น (Jules Verne) นวนิยายเรื่องนี้มีภาพประกอบมาก การค้นล่องหน้าในอนาคต ในเรื่องเรือใต้น้ำซึ่งปัจจุบันมนุษย์ผลิตได้ สมัยนี้นวนิยาย เรื่อง นิยายวิทยาศาสตร์ แปลโดย ชมรมการศึกษาศาสตร์ ของคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นับเป็นตัวอย่างที่ดีของหนังสือของนวนิยายประเภทนี้ เนื่องจากบางเรื่องผู้เขียน เขียนได้ใกล้เคียงความจริงมาก.

หนังสือวิทยาศาสตร์สำหรับประชาชนนั้น ผู้เขียนต้องเป็นนักวิทยาศาสตร์ เพราะถ้าไม่มีความรู้ทางด้านนี้จะเขียนไม่ตรงต่อความเป็นจริง ตัวอย่างหนังสือดีของหนังสือประเภทนี้ คือ เรื่อง "New World and Modern Science" แม้จะเป็นหนังสือเก่า แต่เขียนโดยนักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียง เขียนให้อ่านเข้าใจง่าย โดยใช้วิธีเทียบเคียงเปรียบเทียบกับได้มาก และ

บัญญัติศัพท์ใหม่ ตัวอย่างเช่น ไคอริบาย
 ถึงการวิจัยให้เรื่องหนึ่ง แต่อาจไปพบเรื่อง
 ใหม่ได้โดยบังเอิญ เช่น ในการทดลอง
 ผลึกเพชรเทียม โดยใช้ถ่านอักษกับซิลิคอน
 ผลที่ได้คือ ค้นพบการทำกระจกทราย
 และเกิดศัพท์ใหม่ Serendipity ซึ่งหมายถึง
 การค้นพบโดยบังเอิญ ศัพท์คำนี้มาจาก
 ชื่อเก่าของประเทศศรีลังกา คือ Serendip
 มีเรื่องเล่าว่า เจ้าชายสามองค์ของประเทศ
 นี้ได้เดินทางไปหาความรู้แต่ไม่ได้พบ
 ความรู้ดังที่ต้องการ กลับค้นพบความรู้
 ใหม่ที่เป็นประโยชน์ ดังนั้นอาศัยเรื่องนี้จึง
 ได้นำศัพท์คำนี้มาใช้ในความหมายดัง
 กล่าว.

ศาสตราจารย์ George Gemow นัก
 ฟิสิกส์ เกมเป็นชาวรัสเซีย ต่อมาอพยพ
 ไปอยู่สหรัฐอเมริกา เมื่ออายุได้ ๓๐ ปี
 เป็นนักเขียนที่มีชื่อและเขียนได้หลาย
 แขนง เช่น ชีววิทยา ฟิสิกส์ มิวสิคเขียนที่
 เข้าใจง่าย อ่านสนุก ได้เขียนหนังสือทาง
 วิทยาศาสตร์ ชุด Mr. Thomkin ปัจจุบัน
 มี ๓ เล่ม คือ เรื่อง Mr. Thomkin in
 Wonderland, Mr. Thomkin explores
 the atom, Mr. Thomkin learns the facts
 of life สำหรับเรื่องนี้ สภาวิจัยก็แปล
 ออกจำหน่ายในราคาถูก.

หนังสือประเภทคำร่าที่คนนี้ ไม่ว่าจะเป็น
 เป็นคำราชันสูงหรือชนต่ำจะต้องมีสารบาญ
 เพื่อสะดวกในการค้นหาเรื่อง เนื้อเรื่องเป็น
 สิ่งที่สำคัญต้องเขียนให้เข้าใจง่าย ไม่อ้อม
 ค้อม ควรมีตาราง และภาพประกอบช่วย
 ในการอธิบาย หนังสือที่ใช้อ้างอิงสำหรับ
 หนังสือระดับชั้น ๆ อาจทำเชิงอรรถ
 บ้าง หรือแนะนำหนังสือที่ควรอ่านเพิ่มเติม
 คำราชันสูงต้องมีบรรณานุกรม เพื่อช่วย
 ในการเลือกหนังสืออ่านเพิ่มเติม และควร
 เรียงตามลำดับอักษรของผู้แต่ง เพื่อทราบ
 ผลงานทั้งหมดของเขา หรือถ้าเป็นงานของ
 ผู้แต่งคนเดียว อาจเรียงลำดับตามปีที่เขียน
 หรือพิมพ์ก็ได้ ครรชนเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่จะ
 ช่วยให้เราค้นเรื่องได้รวดเร็ว เนื่องจากมีราย
 ละเอียดของหัวข้อย่อยมากกว่าสารบาญ
 ส่วนที่โยงให้ที่หรือดูเพิ่มเติม ถ้ามีมากจะ
 ช่วยให้เราได้รายละเอียดในเรื่องเดียวกันมาก
 ขึ้น.

วิชาการบางสาขามีสูตรมาก คำร่าที่
 ดีควรมีครรชนสูตรช่วยในการค้นด้วย.

วารสารทางวิทยาศาสตร์ ไม่มีแบบ
 ฉบับที่กำหนดแน่นอน บางฉบับก็เรื่องย่อ
 ไว้เป็นอันดับแรก บางฉบับก็ไว้ตอนท้าย
 วารสารของไทยจะมีเรื่องย่อทั้งภาษาไทย
 และภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพื่อแลกเปลี่ยน

ผลงานกับต่างประเทศ บางครั้งเรื่องย่อภาษาไทยมีปัญหาทางคำศัพท์วิชาการหรือทางไวยากรณ์ ทำให้ข้อความไม่ชัดเจน นักเขียนที่พึงควรระวังคำวิจารณ์และแก้ไขข้อบกพร่อง บรรณาธิการต้องช่วยตรวจความชัดเจนของเรื่องด้วย คำนำจะระบุถึงสาเหตุวัตถุประสงค์ วิธีการค้นคว้า และผลงานซึ่งควรมีตาราง และภาพประกอบ ตลอดจนวิจารณ์ผลงาน บทสรุปอาจยาวกว่าย่อเรื่อง สิ่งที่ทำเป็นอย่างยิ่งคือ คำขอขอบคุณ ผู้ที่มีส่วนช่วยในผลงานนั้น หนังสือไทยส่วนใหญ่ไม่ค่อยเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ ผิดกับหนังสือต่างประเทศ.

วารสารสมัยก่อนคุณภาพยังไม่ดีเนื่องจากนักวิทยาศาสตร์ และนักวิจัยยังมีน้อย ต้องขอรับให้ช่วยกันเขียน ต่อมาให้ค่าสมนาคุณตามจำนวนหน้า จึงทำให้เกิดการเขียนแบบน้ำท่วมทุ่ง ปัจจุบันผู้เขียนต้องเขียนตามแบบฟอร์ม มิฉะนั้นจะไม่ได้รับการตีพิมพ์ วารสารของไทยยังมีปัญหา เพราะมีผู้เขียนน้อย การจัดระเบียบจึงยังทำไม่ได้ โดยเฉพาะเอกสารอ้างอิงเขียนกับหลายแบบ บรรณาธิการต้องแก้ไขให้เป็นแบบเดียวกัน การใช้ชื่อวารสารอย่างย่อ ๆ ก็เป็นปัญหา เช่น Journal of American Chemical Society

ย่อเป็น Jour. Am. Chem. Soc. บ้าง J.A.C.S. บ้าง ทำให้สับสน น่าจะต้องมีคู่มือช่วย และควรมีมาตรฐานในการย่อคำทวย.

วารสารที่ดีต้องมีระเบียบและมาตรฐาน บทความที่พิมพ์เผยแพร่ต้องมีคุณค่า.

ผู้ฟัง : ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ

ขอทราบความหมายของ Journal และ Periodical.

ดร. ประดิษฐ์

ไม่ทราบความแตกต่าง เท่าที่สังเกต Journal ใช้แพร่หลาย และขอจบการบรรยาย.

อาจารย์สุข พงษ์สถิตย์

ขอบคุณ ดร. ประดิษฐ์ ที่ได้ให้ความรู้ในเรื่องหนังสือดี ในสาขาวิทยาศาสตร์ และเคมี ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ บรรยาย หนังสือดีในสาขามนุษยศาสตร์.

ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ

มนุษยศาสตร์ มาจากศัพท์ Humanities ซึ่งเป็นวิชาหนึ่งต่างหากจากสังคม

ศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ศาสตร์หมาย
ถึงสิ่งที่ต้องใช้กระบวนการในการเผยแพร่และปฏิบัติ มนุษยศาสตร์ไม่มีเครื่องมือ เช่น สาขาวิทยาศาสตร์ แต่
เกมกระถางศึกษาการใช้ศัพท์ มนุษย
ธรรมศึกษา ชาวตะวันตกสนใจในคำศัพท์
Humanities กลุ่มวิชานี้เริ่มต้นในศตวรรษ
ที่ ๑๖ โดยแยกตัวมาจากวิทยาศาสตร์
หมายถึงสิ่งที่ไม่ต้องทดลอง ปัจจุบันวิชา
ทางมนุษยศาสตร์ส่วนใหญ่ได้ไปรวมกับ
สังคมศาสตร์ เช่น ประวัติศาสตร์จิตวิทยา
มหาวิทยาลัยเก่า ๆ ในยุโรปถือว่ากฎหมาย
เป็นศิลป แต่ต้นักกฎหมายสมัยใหม่ถือว่า
กฎหมาย เป็นทั้งศิลป วิทยาศาสตร์ และ
เทคโนโลยี ดังนั้นจึงทำให้สับสนมาก การ
บริหารงานของมหาวิทยาลัยเก่า ๆ ใน
ยุโรปจัดวิชาบางวิชาไว้เป็นภาควิชา ไม่
ถือว่าเป็นมนุษยศาสตร์หรือสังคมศาสตร์
เช่น วิชา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์
เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการ
บริหาร มนุษยศาสตร์ คือ วิชาที่ญาณ
พิสูจน์ด้วยเหตุผลที่ประจักษ์ไม่ได้ ต้องใช้
intuition เช่น ปรัชญาศิลปทั้งหลาย
จิตรกรรม ปฏิมากรรม วรรณคดี และ
เกี่ยวกับอารมณ์ด้วย วิชาที่ยังจัดเข้าหมวด

สังคมศาสตร์ หรือมนุษยศาสตร์ไม่ได้
เพราะว่าพัฒนาการทางกระบวนการ
วิทยาศาสตร์ยังไม่ชัดแจ้ง เช่น นิรุกติ
ศาสตร์ เพราะการหารากศัพท์ ถ้าไม่ใช่
วิทยาศาสตร์มากพอ ทางสังคมศาสตร์
ก็ไม่ยอมรับ และทางมนุษยศาสตร์ก็ถือว่า
ไม่ขึ้นกับ intuition และไม่ใช่อารมณ์
ทางก้านคนตรี ระบบดนตรีชาติต่าง ๆ ใช้
วิทยาศาสตร์ค้นคว้า ทางศิลปจะถือว่าเป็น
ศิลปหรือศาสตร์วิชาบรรณารักษศาสตร์
เป็นวิชาที่คายเส้น บางแห่งถือว่าวิชา
บรรณารักษศาสตร์สูงกว่าวิทยาศาสตร์
เพราะว่าใช้วิชาวิทยาศาสตร์บางส่วน
สมัยหนึ่งในสหรัฐอเมริกาทุกแห่งพยายาม
ให้วิชาของตนเป็น science ดังนั้นจึงใช้
คำ Library Science Home economics
เป็นศัพท์ที่ไม่ตรงกับเนื้อหา บางคนจึง
เรียกว่า Home Science หรือ Home Arts
วิชาภูมิศาสตร์ก็เช่นเดียวกันอาจจะเป็น
มนุษยศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์ ดังนั้น
จึงยากที่จะกล่าวถึงหนังสือที่สาขามนุษย
ศาสตร์ เพราะยังไม่มีขอบเขตที่แน่นอน.

วิชาทางมนุษยศาสตร์ที่ยังไม่ใช่กระ
บวนการทางวิทยาศาสตร์ คือ ปรัชญา
ประเทศใหญ่ที่มีอารยธรรมเก่าแก่ เช่น

จีน อินเดีย ยุโรป มีหนังสือสาขานี้มาก
ประเทศเล็ก ๆ ทางตะวันออกเฉียงใต้ของ
เอเชีย ได้รับปรัชญาจากประเทศใหญ่ ๆ
และเอามาประยุกต์หนังสือปรัชญาของไทย
เนื้อหาส่วนใหญ่จึงมุ่งทางด้านปฏิบัติมาก
กว่าปัจจุบัน มีการผลิตหนังสือประเภท
Teach yourself มากและในสาขาวิชา
ต่าง ๆ กัน เช่น Teach yourself ethics
ซึ่งนำไปปฏิบัติได้จริง ๆ เพราะแม้เนื้อหา
ค่อนข้างยากแต่ก็เขียนให้เข้าใจง่าย.

มหาวิทยาลัยหลายแห่งพยายามจัด
หลักสูตรให้มีหลาย ๆ สาขาวิชา เพื่อให้
เข้ากับสภาพสังคม และทุกแห่งจะต้องมี
การสอนวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ
มนุษยศาสตร์ ด้านการสอนต้องจัดผู้
เชี่ยวชาญทางสาขานั้น ๆ จึงจะเกิด
ประโยชน์ตามต้องการ.

อาจารย์สุข พงษ์สถิตย์

ขอขอบคุณ ม.ล. บุญเหลือ และเชิญ
ดร. จุมพล สวัสดิ์ติยากร บรรยาย หนังสือ
ที่ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์.

ดร. จุมพล สวัสดิ์ติยากร

ศาสตร์ในโลกทั้งหลายมีอยู่ ๒ ศาสตร์
ใหญ่ ๆ คือ วิทยาศาสตร์ เปรียบเหมือน

ดวงอาทิตย์ และสังคมศาสตร์ เปรียบ
เหมือนดวงจันทร์ วิทยาศาสตร์เป็นเรื่อง
ที่พิสูจน์ได้ แต่สังคมศาสตร์เป็นเรื่องของ
จิตใจ ศิลป ศาสนา เป็นต้น นอกจากนี้
มีวิชาที่ยังจับอยู่ในประเภทใดไม่ได้ เช่น
สถิติ ภูมิศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ปัจจุบัน
สังคมศาสตร์ครอบคลุมบางวิชาในมนุษย-
ศาสตร์ วิชาสังคมศาสตร์เกี่ยวกับขบวนการ
พฤติกรรมในสังคมเป็นส่วนใหญ่ ใน
ระดับการศึกษาขั้นต้น เรียกว่าสังคม
ศึกษา ระดับมหาวิทยาลัยเรียก สังคม-
ศาสตร์ ซึ่งมีความหมายกว้างขึ้นถึงวิชา
ที่อาศัยสังคม และเป็นวิชาที่พิสูจน์ได้
เช่น นิติศาสตร์ สามารถพิสูจน์ได้ใน
ทุกสังคมว่ามีเนื้อหาอย่างเดียวกัน เช่น
การลักทรัพย์ ทุกประเทศมีกฎหมาย
บัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด.

สังคมศาสตร์ แบ่งเป็นหมวดใหญ่ได้
ดังนี้:—

๑. รัฐศาสตร์ และรัฐประศาสน-
ศาสตร์.
๒. สังคมวิทยา รวมทั้งมนุษยวิทยา.
๓. เศรษฐศาสตร์.
๔. นิติศาสตร์.
๕. ปรัชญา ภูมิศาสตร์ ประวัติ-
ศาสตร์.

๖. หน้าที่พลเมือง.

วิชาต่าง ๆ เหล่านี้ยังแยกย่อยออกไปอีก คือ:—

๑. รัฐศาสตร์ — ทฤษฎีรัฐศาสตร์ การปกครองท้องถิ่น รัฐภูมิภาค การบริหารงานสาธารณะ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ พรรคการเมือง เป็นต้น.

๒. สังคมวิทยา — เช่น สังคมวิทยา ชนบท พระนคร ราชทัณฑ์ ประชากรศาสตร์ อาณานิคม เป็นต้น.

๓. เศรษฐศาสตร์ — เช่น ทฤษฎีปรัชญา การธนาคาร การเงินระหว่างประเทศ เป็นต้น.

๔. นิติศาสตร์ — กฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา วิธีพิจารณาความ ขอบเขตอำนาจของศาล.

หนังสือที่อยู่ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ อาจแยกตามสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้:—

ก. รัฐศาสตร์

วิชาการ ได้แก่.

๑. หลักการรัฐศาสตร์ ว่าด้วยการปกครองของไทย แต่งโดยผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน.

๒. รัฐประศาสนศาสตร์ ว่าด้วยหลักการบริหาร แต่งโดย สมพงศ์ เกษมศรี.

๓. หลักการบริหารภาคปฏิบัติ ของกรมการปกครอง.

สารคดี ที่มีชื่อ คือ:—

๑. พระราชนิพนธ์ไกลบ้าน.

๒. รัฐศาสตร์โนบายของรัชกาลที่ ๕, ๖ และ ๗.

๓. ลุ่มน้ำนันทา.

หนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ได้แก่บทความจากหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เช่น สยามรัฐ, ประชาธิปไตย เป็นต้น.

นวนิยาย ที่เด่น คือ ไม้แดง โดย ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช และ ระบาย โดย สกฤตมะโรหิต.

ข. สังคมวิทยา

วิชาการ — สังคมวิทยา

สังคมและวัฒนธรรมไทย

แนวความคิดในการพัฒนาประเทศ จัดพิมพ์ โดยสถาบันสถิติพัฒนาบริหารศาสตร์

สารคดี — เอกลักษณะของสังคมไทยในอนาคต

จดหมายจากเมืองไทย

นวนิยาย — เรือมนุย

สาวสมัยใหม่

สุรคณาวิ

วรรณคดี — ขุนช้างขุนแผน.

ก. เศรษฐศาสตร์

วิชาการ — หลักเศรษฐศาสตร์
เศรษฐศาสตร์
เศรษฐศาสตร์จุลภาค
เศรษฐศาสตร์มหภาค
ทฤษฎีราคา

การธนาคาร
สารคดี — ข่าวพาณิชย์
ข่าวบัญชี
รายงานธนาคารกรุงเทพ ฯ
รายงานธนาคารแห่งประเทศไทย.

ง. นิติศาสตร์

วิชาการ — พจนานุกรม กฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์
— ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป
— คู่มือราษฎร

สารคดี — กฎพาหะ
— บทบัญญัติ
รวบรวมคำพิพากษาศาลฎีกา
สาขาปรัชญาและศาสนา มีหนังสือ
อยู่มาก.

ผู้พิมพ์ : ม.ล. มานิจ ชุมสาย

อยากขอรายชื่อที่ ดร. จุมพล เสนอ
แนะ.

อาจารย์สุข ฯ

หนังสือในสาขาสังคมศาสตร์ สำหรับ
ระดับมหาวิทยาลัยมีจำนวนเพียงพอหรือไม่.

ดร. จุมพล ฯ

สาขารัฐศาสตร์ที่เป็นหลักของวิชามี
เพียงพอ หากเฉพาะในเรื่องที่เป็นราย
ละเอียด สาขาสังคมศาสตร์ยังขาดมาก
ส่วนใหญ่ให้เนื้อหากว้าง ๆ แบบ Introduction To ขาดประเภทที่ให้รายละเอียด.

อาจารย์แมนมาส ฯ

ขอคำแนะนำหนังสือที่เหมาะสมกับ
การปกครองระบอบประชาธิปไตยสำหรับ
ประชาชน.

ดร. จุมพล ฯ

หนังสือทางค่านิยมรัฐศาสตร์ส่วนใหญ่
เขียนแบบวิชาการจึงยากที่คนทั่วไปจะ
เข้าใจหนังสือที่ผู้อ่านสนใจคือ หลักการ
ปกครอง และหลักการเผยแพร่ประชาธิปไตย
ของกระทรวงมหาดไทย.

อาจารย์สุข ฯ

ขอขอบคุณผู้บรรยาย และกล่าวปิด
รายการ.

สภาพของหนังสือไทย

ผู้ร่วมอภิปราย

ม.ล. มานิจ ชุ่มสาย

นายวีระ ต. สุวรรณ

นางสาวนิลวรรณ ปิ่นทอง

นายทวี ทวีวรรณะ

ผู้ดำเนินการอภิปราย

นางสัจจาภรณ์ สิงห์ผลิน

อาจารย์สัจจาภรณ์ สิงห์ผลิน

หนังสือเป็นอาหารใจที่จะขาดไม่ได้ของมนุษย์ ผู้ที่รักหนังสือจะอ่านด้วยความเพลิดเพลิน อยากทราบว่าในการผลิตหนังสือนั้นมีวิธีการ อุปสรรคอย่างไรบ้าง และตลาดหนังสือในเมืองไทยมีสภาพอย่างไร ขอเชิญอาจารย์ ม.ล. มานิจ ช่วยอธิบายด้วย.

ม.ล. มานิจ ชุ่มสาย

อธิบายถึงหนังสือไทยที่ดี ๆ ว่ามีอะไรบ้างที่ควรหาเข้าห้องสมุด ได้อ่านหนังสือมา ๔๐ กว่าปี เห็นว่าสภาพหนังสือเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงไปมาก แต่ก่อนหาหนังสืออ่านยาก ต้องไปค้นคว้าในต่างประเทศ ปัจจุบันอ่านหนังสือทั่ว ๆ ไปเมื่อตรวจ

ดูจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ พบว่าปัจจุบันนักเขียนมีมากขึ้นและมีความสามารถในการเขียนโดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเกี่ยวกับบ้านเมืองไทย หนังสือประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมและประเพณี วรรณคดี มีมากพอควร ยกเว้นวิทยาศาสตร์ทั่วไปยังมีจำนวนน้อยนอกจากตำราเรียน หนังสือทุกเล่มใช้อ่านประกอบได้เพราะมีลักษณะดี ถูกต้อง แต่ไม่สมบูรณ์ทุกเล่มไป หนังสือศาสนาบางประเภทหายาก จะมีคัมภีร์ไบเบิลฉบับกระเป๋ แต่ของไทยไม่มี ที่มีเป็นหนังสือชุด ๆ ละ ๔๐ เล่ม อาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ เขียนไว้ ๕ เล่มจบ.

เหตุการณ์สมัย ร.ศ. ๑๑๒ เป็นเรื่องที่ฝังอยู่ในจิตใจของคนไทย มีหนังสือเล่ม

หนึ่งข้อความคลาดเคลื่อนมาก แสดงว่า
ขาดการค้นคว้า จึงอยากจะขอร้องให้
อาจารย์ช่วยกันเขียนหนังสือ และขอให้
การค้นคว้าเรื่องต่าง ๆ ด้วย ผู้พิมพ์จะได้
พิจารณาพิมพ์เผยแพร่ หนังสือเรื่อง ประวัติ
ของไทยกับมลายู ซึ่งผู้แต่งได้ค้นคว้าหา
หลักฐานมามากจึงว่าเป็นหนังสือที่ดีเล่ม
หนึ่งได้ ผู้แต่งสำคัญมากจำเป็นต้องเปรียบ
เทียบกับหนังสือต่างประเทศเพื่อประกอบ
การเขียนในต่างประเทศ สำนักพิมพ์จ้าง
อาจารย์อ่านเสียก่อนเพื่อตรวจแก้ไข แล้ว
จึงพิมพ์ออกเผยแพร่ การค้นหนังสือที่
ปรารัส—เกี่ยวกับ ร.ศ. ๑๑๒ นั้น ฝรั่งเศส
มีหลักฐานการเขียนมาก แต่ของไทยไม่มี
ใครคิดเขียนขึ้น มีแต่ประมวลเรื่องราวขึ้น
ในภายหลัง คนที่ไม่เขียนหนังสือคอยแต่
ตำหนิคนเขียนนั้นเป็นการไม่ให้งำลังใจคน
เขียน.

อาจารย์สัจจาภรณ์ สิงห์ผลิน

ขอให้คุณวัระ อธิบายในเรื่องของการ
จัดพิมพ์ การตลาด การผลิตในเมืองไทย
ทั้งที่เป็นรูปเล่มและนิตยสาร.

คุณวัระ ต. สุวรรณ

อธิบายถึงการผลิต และการจำหน่าย
ของหนังสือในเมืองไทยในฐานะผู้พิมพ์
หน้าที่ประการแรก คือ ต้องสำรวจความ
ต้องการของผู้อ่านแล้วสนองตามความต้อ
การนั้น โดยผลิตหนังสือให้มีเนื้อหาเกี่ยว
กับสังคมและศีลธรรมเป็นส่วนใหญ่ ใน
เมืองไทยยังไม่ค่อยคำนึงถึงเนื้อหาของ
หนังสือนัก ในอนาคตเมื่อสังคมก้าวหน้า
ทางวิชาการ เศรษฐกิจ ฯลฯ จะต้องมีการ
เรียนมากขึ้น และจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญรับ
ผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ออกสู่ท้องตลาดต้องมี
ต้นฉบับ ซึ่งได้มาจากนักเขียน ปกติจะมี
การสำรวจตลาดว่ามีความต้องการหนังสือ
ประเภทใดแล้ว จึงติดต่อนักเขียนผู้ทรงคุณ
วุฒิในแขนงวิชานั้น ๆ เขียน เมื่อได้ต้น
ฉบับมาจะต้องให้บรรณาธิการตรวจสอบใน
เรื่องของตัวสะกด วรรคตอน เรียงลำดับ
วางรูปเล่ม จัดคอลัมน์ กำหนดตัวพิมพ์ให้
เหมาะสมกับประเภทของหนังสือ เช่น หนังสื
เด็กต้องใช้ตัวอักษรสำหรับเด็กการวาง
รูปเล่มก็เช่นเดียวกัน เมื่อเรียบร้อยแล้วจึง
ส่งให้โรงพิมพ์จัดพิมพ์เป็นเล่มออกมา.

ทางด้านการจำหน่ายจะส่งตัวอย่างไปตามโรงเรียนหรือร้านค้า โดยส่งจดหมายเป็นข้อความโฆษณาการใช้หนังสือว่าโรงเรียนจะใช้ประโยชน์อย่างไรได้บ้างในต่างประเทศสำนักพิมพ์ไม่มีสิทธิขายโดยตรงให้แก่โรงเรียน แต่ในบ้านเราขายได้ทั้งโรงเรียนและร้านค้า.

อาจารย์สัจจาภรณ์ สิงหกลิน

หนังสือที่กล่าวในวนัน คือ หนังสือที่เป็นรูปเล่มและนิยายสารหรือวารสารซึ่งมีได้ออกมาเป็นรูปเล่ม ขอเชิญอาจารย์นิลวรรณเป็นผู้อธิบาย.

อาจารย์นิลวรรณ ปิ่นทอง

การจัดทำหนังสือประเภทออกเป็นรายคาบ, รายเดือน ฯลฯ ระหว่างปี ๒๕๐๐-๒๕๑๖ มีการตื่นตัวในการอ่านมากขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษา เพื่อความเพลิดเพลิน และเพราะการแข่งขันกันในด้านที่ทำงาน หนังสือไม่เพียงแต่เป็นอาหารใจ แต่เป็นอาหารสำคัญที่หล่อเลี้ยงเลือดเนื้อด้วยเพราะให้ประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตได้ อัคราหนังสือปัจจุบันถ้า

เทียบกับปริมาณประชาชนยังน้อยอยู่ หนังสือรายคาบต้องถูกกว่าทำเพื่อตลาดประเภทใด เพราะจำนวนผู้อ่านจำกัดและเป็นเครื่องบังคับผู้ทำหนังสือ เช่น สตรีสารจัดทำหนังสือเพื่อผู้หญิง ซึ่งมีผู้หญิงหลายประเภท สิ่งแรกที่ต่องนึกถึง คือใครเป็นผู้อ่านหนังสือ เพราะไม่สามารถจัดทำหนังสือเพื่อคนทุกประเภทได้ การจัดเนื้อหาของหนังสือต้องคำนึงที่จะทำให้คนในระดับและรสนิยมนั้น ๆ พอใจ ต้องเลือกรื่องและสำนวนที่ใช้ผสมผสานกันให้ถูกใจผู้อ่านประเภทนั้น ๆ.

คณะผู้เขียนในต่างประเทศจ้างผู้ร่วมงานไว้ เพราะประชาชนเจริญแล้วทางการศึกษา และอ่านหนังสือแทบทั้งวัน ทั้งอ่านและซื้อโดยเฉพาะที่ฟินแลนด์ พิมพ์เป็นจำนวนล้าน ๆ เพราะคนอ่านทุกคน แต่ของไทยไม่สามารถจัดทำได้ ต้องอาศัยผู้เขียนที่ส่งเรื่องมาแล้วคัดเลือกอีกทีหนึ่ง ยกเว้นนักเขียนที่เคยเขียนแล้ว เมืองไทยนักเขียนสมัครเล่นมีมาก เป็นสัญญาณที่ดีของการหนังสือเมืองไทย แต่ต้องเขียนเรื่องดี เป็นประโยชน์ ทันสมัย เหมาะแก่กาลเวลา บรรณาธิการ จะเป็นผู้คัดเลือกเรื่องลง

วารสารก็เหมือนกับเวทีละครซึ่งมีที่นั่งแสดงอาชีพและสมัครเล่น ผู้ตัดสิน คือผู้อ่าน ซึ่งจะบอกมาว่าผู้นั้นไม่ต้องการจะอ่านเรื่องใด เพราะเหตุใด บรรณาธิการก็ต้องชักจูงและนำให้ผู้อ่านให้มีระดับความรู้เพิ่ม สำหรับนิตยสารการจัดรูปเล่มต่างจากหนังสือเล่ม เพราะมีเนื้อหาต่างจากหนังสือและรูปแบบจะเป็นลักษณะใดก็ขึ้นอยู่กับงบประมาณในการจัดทำ ค่าใช้จ่ายในการจัดทำนิตยสารสูงมากและแทบจะไม่มีการกำไรเลย แต่ที่อยู่ได้ก็เพราะอาศัยการโฆษณาเป็นหลัก ทางด้านตลาดจำหน่ายต้องพึ่งเอเยนต์มาก เพราะบริการทางไปรษณีย์ยังไม่สะดวก จึงเป็นอุปสรรคในการขยายตัวของหนังสือและเป็นเหตุให้เอเยนต์เอาเปรียบผู้จัดทำ คือนอกจากได้ส่วนลดแล้วยังคืนหนังสือที่จำหน่ายไม่หมดได้อีกด้วย จะเห็นได้ว่านิตยสารยังไม่อยู่ในสภาพที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตามถ้ารสนิยมของผู้อ่านสูงขึ้นสภาพของหนังสือก็จะดีขึ้นตามลำดับ.

อาจารย์สัจจาภรณ์ สิงห์ผลิน

ขอขอบคุณอาจารย์ฉนิลวรรณ ที่ชี้แจงถึงความลำบากในการจัดทำนิตยสาร ซึ่งคง

วารสารห้องสมุด

จะทำให้มีผู้อ่านเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งเชิญอาจารย์ทวี ออกความเห็นในเรื่องสภาพของหนังสือไทย.

อาจารย์ทวี ทวีวรรณ

ในฐานะที่เป็นนักอ่านก็อยากให้มีการผลิตหนังสือดี ราคาถูก หนังสือเล่มที่แพงที่สุดราคาถึงสามล้านบาท เป็นหนังสือบทสวดมนต์ วัตถุประสงค์เดิมของหนังสือคือ เพื่อให้อ่านมิใช่จัดทำเพื่อขายเช่นในปัจจุบัน ปัญหาอีกประการหนึ่งคือจะมีวิธีการใดบ้างที่จะเก็บรักษาหนังสือไว้ให้ทนนาน และเสนอให้มีการจัดพิมพ์หนังสือขึ้นใหม่ และส่งหนังสือไปเก็บรักษาที่ต่างประเทศ ซึ่งลักษณะดินฟ้าอากาศช่วยในการรักษาสภาพของหนังสือให้อยู่ได้นานขึ้นเพื่อเป็นการรักษาค้นฉบับ ข้อที่น่าตำหนิอีกอย่างหนึ่งของหนังสือในปัจจุบันคือใช้ตัวหนังสือเล็กมาก ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนไม่อยากจะอ่านหนังสือ ควรใช้กระดาษอย่างดีในการพิมพ์หนังสือหรือถ้าเป็นไปได้น่าจะใช้พลาสติก เพื่อป้องกันตัวแมลงทำลายหนังสือ.

อาจารย์สัจจาภรณ์ สิงห์ผลิน

ถามอาจารย์ทวี ว่าควรจะฝากหนังสือไว้ที่ไหน.

อาจารย์ทวี ทวีวรรณะ

ควรเป็นประเทศที่มีอากาศหนาว.

อาจารย์สัจจาภรณ์ สิงห์ผลิน

ปัญหาที่อาจารย์ทวียกมานั้น เป็นสิ่งที่ทราบและรู้สึกกันอยู่ แต่การขอเงินมาทำหนังสือเป็นเรื่องยากเพราะคนไม่ค่อยสนับสนุนในเรื่องนี้ และขอความเห็น ม.ล. มานิจ ในฐานะที่มีประสบการณ์อย่างกว้างขวางทางด้านหนังสือ คือ เป็นทั้งผู้เขียน ผู้อ่าน ผู้จักพิมพ์ และผู้จักจำหน่าย.

อาจารย์ ม.ล. มานิจ ชุ่มสาย

ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอนี้ของอาจารย์ทวี ที่จะส่งหนังสือไปเก็บต่างประเทศ เพราะผู้ที่ไม่รู้จากคุณค่าของหนังสือเก่าก็จะเก็บเอาเหมือนกัน ในด้านการแต่งหนังสือนั้นเขียนไม่กี่เล่ม และจำหน่ายได้น้อย เนื่องจากเขียนเป็นภาษาต่างประเทศเพื่อขายชาวต่างประเทศ และราคาแพงด้วย จำนวน

พิมพ์ประมาณ ๑,๐๐๐ เล่ม คาดว่าจะมีผู้อ่านเพียง ๒๐๐ คน เหตุที่เขียนหนังสือเพราะรักงานด้านนี้ และรู้สึกสนุก มิได้คิดหวังผลกำไร ทำเป็นงานอดิเรก แต่ถ้ามีผู้อ่านมากขึ้น จำนวนพิมพ์ก็จะเพิ่มขึ้นและจะจำหน่ายในราคาถูกลงได้.

ในฐานะของผู้อ่าน เห็นว่าการอ่านทำให้มีจิตใจกว้างขึ้น รู้จักพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม ไม่ใช่อารมณ์ หนังสือไทยที่ดี ๆ คือ หนังสืองานศพ หนังสือชุดของคุรุสภา เป็นต้น.

อาจารย์สัจจาภรณ์ สิงห์ผลิน

ขอให้คุณวีระ ช่วยอธิบายว่ามีวิธีการใดบ้างที่จะจัดส่งหนังสือให้ถึงผู้อ่านได้มากที่สุด.

คุณวีระ ต. สุวรรณ

หนังสือที่โรงพิมพ์ผลิตส่วนใหญ่เป็นหนังสือแบบเรียนจึงแตกต่างจากหนังสือทั่วไป หนังสือที่ส่งไปจำหน่ายต่างจังหวัดต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการจังหวัดซึ่งจะเป็นผู้อนุมัติในการจำหน่ายเมื่อเทียบกัยจำนวนนักเรียนทั้ง

ประเทศแล้ว หนังสือแบบเรียนจำหน่ายได้เพียง ๓๐% เท่านั้น ที่หนังสือราคาถูก อาจเป็นเพราะคนไม่สนใจการอ่าน ในฐานะผู้ผลิต ก็ได้พยายามผลิตหนังสือที่ราคาถูกที่สุดเท่าที่จะทำได้ ปัญหาเรื่องเศรษฐกิจก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่จำกัดการใช้หนังสือ นอกจากนี้ยังมีความคิดที่ว่า การซื้อหนังสือเป็นเรื่องฟุ่มเฟือย ในอนาคตหนังสือเรียนจะมีราคาสูงมากเพราะขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดพิมพ์ เช่นกระดาษมีราคาสูงมาก ปัญหาคือทำอย่างไรจึงจะให้คนติดหนังสือจนเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้เช่นเดียวกับของใช้ประจำวันประเภทสบู่ ยาสีฟัน.

อาจารย์สังกรณ์ สิงห์ผลิน

อาจารย์นิลวรรณน่าจะให้คำอธิบายได้ในเรื่องนี้ เพราะในฐานะที่เป็นบรรณาธิการ ก็คงจะต้องเลือกเรื่องที่จะช่วยยกระดับการอ่านให้สูงขึ้น.

อาจารย์นิลวรรณ บันทอง

ได้พยายามเลือกเรื่องทั้งทมิฬสารและบันเทิงโดยพิจารณาถึงสำนวนภาษาด้วย

นิสัยรักการอ่านสร้างได้ยาก และเป็นหน้าที่ของบรรณารักษ์ที่จะช่วยสร้างเสริมคุณสมบัติข้อนี้ เพราะบรรณารักษ์เป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับหนังสือ การที่มีผู้อ่านหนังสือน้อยมิใช่สาเหตุทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด แต่เป็นเพราะบางที่ไม่ทราบว่าอะไร ดังนั้นบรรณารักษ์จึงจะต้องทำให้ทุกคนเข้าใจว่าการอ่านหนังสือจะช่วยยกระดับฐานะและความเป็นอยู่ของตน ทุกวันสิ่งทีให้ความรู้มีสองประเภทคือ:—

๑. วิทย์ ซึ่งมักใช้ภาษาที่ไม่สุภาพเป็นส่วนใหญ่.

๒. หนังสือ จะต้องผลิตหนังสือที่เนื้อหาสาระ และพยายามให้มีการอ่านอย่างกว้างขวางทั้งเด็กและผู้ใหญ่.

อาจารย์สังกรณ์ สิงห์ผลิน

เนื่องจากสมควรแก่เวลาแล้วจึงขอให้อาจารย์ทวี ปิดรายการ.

อาจารย์ทวี ทวีวรรณะ

ให้ข้อคิดว่าหนังสือก็เป็นความทุกข์ด้วย เพราะการยัดเยียดหนังสือให้อ่านก็เท่ากับให้ความทุกข์ การสร้างนิสัยรักการอ่านน่า

จะทำให้ยาก การแก้ปัญหากระดาษแพง
คือ จารึกหนังสือไว้ตามวัตถุ ๆ ไป.

อาจารย์สัจจาภรณ์ สิงห์หลิน

การอธิบายในวันนี้ได้ข้อคิดเรื่องการ
ทำหนังสือ การเพาะปลูกนิสัยรักการอ่าน
ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของบรรณารักษ์และ
เป็นหัวใจของการประชุมครั้งนี้ด้วย.

อาจารย์สุข

กล่าวขอบคุณคณะผู้อภิปรายที่ได้
กรุณาสละเวลามาให้ความรู้และข้อคิดเห็น
อันมีค่า ทางสมาคมฯ ได้พยายามปลูกฝัง
และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยการจั-
กกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดสัปดาห์หนังสือแห่ง
ชาติทุกปี เป็นต้น.

ร้านแข่งฮง

๑๗๖ ถนนเจริญกรุง สะพานเหล็กบน กรุงเทพมหานคร

๑. รับทำปกหนังสือ เย็บเล่มวารสาร, จุลสาร และหนังสือพิมพ์.
๒. จำหน่ายวัสดุอุปกรณ์, ครุภัณฑ์ และเครื่องประดับเฟอร์นิเจอร์ห้องสมุด
ทุกชนิด ทั้งของที่ทำในประเทศ และ จากต่างประเทศ.
๓. รับซื้อขายและแลกเปลี่ยนหนังสือเก่าและหายากทุกชนิด.

โดยราคาย่อมเยา เป็นกันเอง ฝีมือประณีต บริการรวดเร็วเสมอ

สนใจ โปรดติดต่อ ผู้จัดการ ร้านแข่งฮง โทร. ๒๒๕๗๗๓

สภาพของหนังสือไทย (ต่อ)

ผู้บรรยาย

อธิบดีกรมวิชาการ (นายจรรยา วงศ์สายัณห์)

นายสันต์ ท. โกมลบุตร

พ.ต. หญิง สะอับ โปะระกฤษณะ

นางสิรินทร์ ช่างโชติ

— หนังสือแบบเรียน

— นวนิยาย

— หนังสือวิชาการ

— หนังสือเด็ก

พิธีกร

แนะนำอธิบดีกรมวิชาการ.

อธิบดีกรมวิชาการ

ขอเปลี่ยนจากหนังสือแบบเรียนเป็นหนังสือเรียน เพราะว่าในกรมวิชาการถ้าใช้แบบเรียนจำแนกชุด ถ้าใช้หนังสือเรียน หมายถึงหนังสือที่เป็นแบบเรียน ใช้ประกอบการอ่าน จะกล่าวถึงหนังสือเรียนว่าเป็นมาอย่างไร เข้าใจว่าต้องการให้ทราบว่าหนังสือเรียนทำไมจึงยังอยู่ในสภาพที่ไม่ดีเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ประเทศใกล้เคียง เช่น มาเลเซีย ซึ่งไม่แตกต่างจากไทยมาก หนังสือเรียนของเขาก็มีสภาพดีกว่าของเรามาก ปัญหาเรื่องหนังสือเรียนสืบเนื่องแต่เดิมถึงว่าไม่ใช่หน้าที่ของ

ราชการ ๗ มีหน้าที่ตรวจอนุญาต เอกชนจัดทำขึ้น กองตำราจะพิจารณาอนุญาต ไม่มีโครงการแจกแบบเรียนฟรี ให้เรียนฟรีเฉพาะสถานที่ และจัดหาครูให้ นักเรียนต้องหาหนังสือเรียนเอง เพราะถ้าให้แบบเรียนฟรีจะต้องทำตลอดไปโดยสำรวจความต้องการและปริมาณนักเรียนที่เพิ่มขึ้น และจะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากด้วย เหตุนี้ทางรัฐบาลซึ่งไม่จัดในเรื่องนี้ แม้แต่สถานที่เรียนก็ยังเป็นปัญหา ต้องให้โรงเรียนราษฎร์ช่วยด้วย กิจการสาธารณสุข โภคเช่น โรงพยาบาลสมัยก่อนต้องหาคนไข้มารักษา แต่ปัจจุบันเป็นภาระมาก ประชาชนคิดว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาล แต่เดิมแบบเรียนอยู่ในการจัดทำของโรงพิมพ์ประชาช่าง และไทยวัฒนาพานิช ซึ่งได้

สภาพของหนังสือไทย (ต่อ)

๔๕

ควบคุมกิจการทำนึ่งประมาณ ๑๕ ปีต่อมา ทางกระทรวงศึกษาธิการพยายามที่จะไม่ให้ ๒ บริษัทมีอำนาจมากไป รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ คือ พลเอก มังกร พรหมโยธี ได้ออกคำสั่งยกเลิกแบบเรียนของสองโรงพิมพ์ โดยให้มีการแต่งตำรา และมีโรงพิมพ์เอง คือ โรงพิมพ์คุรุสภา และโรงพิมพ์วัดสังเวช ทั้งสองโรงพิมพ์ คือ ไทยวัฒนาพานิช และประชาช่าง ยังพิมพ์แบบเรียนขาย เพราะไม่มีกฎหมายห้ามไว้ พ.ศ. ๒๕๐๓ มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ไม่ใช่แบบเรียนเก่า ทำให้ถูกตำหนิมาก ระเบียบจึงมีหนังสือเรียนของ กระทรวงศึกษาธิการ ออกจำหน่าย และให้ที่อื่นทำขายได้ในทุกสาขาโดยขออนุญาตกระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นหนังสือทางภาษา ตลาดมีหนังสือแบบเรียนมาก เพราะนักเรียนต้องใช้ หนังสือประกอบแบบเรียนยังมีจำนวนน้อยมาก เพราะว่าเอกชนเห็นว่าได้กำไรน้อย หนังสือแบบเรียนมีปัญหามาก เพราะเมื่อทำให้ถูกต้องตามหลักวิชาและตรงตามหลักสูตร ราคาสูง เกิดปัญหาว่าแบบเรียนนั้นไม่ช่วยให้เกิดนิสัยรักการอ่าน ผิดกับต่างประเทศ เพราะว่าพวกเขาแบบเรียนไม่ทำให้เกิดความสนุกสนาน อดีตอธิบดีกรมวิชา

การได้ทำหนังสือแบบเรียนที่ดีถูกต้องตามหลักวิชาโดยขอเงินจากกระทรวงการคลังทำหนังสือ เพื่อแจกแก่นักเรียนประจำบาล แต่กระทรวงขอเปลี่ยนเป็นเงินทุนหมุนเวียนไม่ให้พิมพ์แจกฟรี ในที่สุดเกิดปัญหามากสรุปได้ว่าไม่ใช่ปัญหาทางวิชาการ แต่เป็นปัญหาทางการเมืองและเศรษฐกิจ ดังนั้นหนังสือแบบเรียนจึงย้ายไปหาวิธีเก่า คือจะต้องให้มีราคาถูกที่สุด จึงต้องใช้กระดาษที่มีคุณภาพไม่ดี เพื่อช่วยผู้ปกครอง หนังสือแบบเรียนพิมพ์สองแบบ คือ ชนิดราคาถูก อีกประเภทหนึ่งใช้กระดาษที่ราคาสูงขึ้น และถูกต้องมาตรฐาน ประเภทนี้ใช้เครื่องหมายตราเต่า โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชทำหนังสือได้ดี แต่ก็จำหน่ายได้น้อย โรงพิมพ์คุรุสภาจำหน่ายได้มากกว่า การผลิตหนังสือไม่ใช่เฉพาะแบบเรียน ต้องมีหนังสืออ่านประกอบ ซึ่งเอกชนทำน้อย กรมวิชาการจัดเงินงบประมาณพิมพ์แจกฟรีตามโรงเรียนต่าง ๆ ประมาณ ๒ พันเล่ม เท่ากับเป็นการโฆษณาให้นักเรียนไปซื้อเองในภายหลัง แต่ก็ยังแพร่หลายน้อยที่สุด เพราะว่าโรงเรียนประจำบาล นักเรียนไม่มีเงินซื้อ ในระยะหลังกรมการปกครองรับโอนโรงเรียนประจำบาล และมีกำลัง

ทวีปคังพิมพ์แบบเรียนแจก แต่ก็ยังแจก
ได้ไม่ทั่วกัน จะเห็นได้ว่านิสัยรักการอ่าน
จะเกิดได้ยากเพราะไม่มีหนังสือที่ถึงยุค
เด็กในเมืองไม่มีปัญหา เพราะมีเครื่องช่วย
มีหนังสือมาก แต่ในต่างจังหวัดเด็ก
ประมาณ ๓๐% ที่อยู่ห่างไกลออกไปจะอ่าน
หนังสือไม่ออก เมื่อจบไปแล้วไม่นานใน
ระยะหลังสำนักงานงบประมาณได้ยอมให้มี
การแจกหนังสือแบบเรียนฟรี แต่ต้องมี
หลักการ คือผู้ปกครองไม่สามารถจะจัดหา
หนังสือชุดแรกที่ทำตามโครงการนี้คือ
หนังสืออ่านภาษาไทยสำหรับเด็กเริ่มเรียน
ได้ออกมาแล้ว ๕ เล่ม เป็นนิทานสั้น ๆ มี
ภาพสีประกอบสวยงาม ใช้กระดาษดี
หนังสือเหล่านี้ช่วยให้รักการอ่านหนังสือ
ยังต้องการหนังสือประเภทนี้อีกมาก เด็กใน
ระยะนี้จะอยากอ่านหนังสือมากอย่างไม่น่า
เชื่อ สำหรับเด็กที่เรียนระดับสูงขึ้นก็ได้
จัดทำหนังสืออ่านประกอบในเรื่องที่จะช่วย
ให้มีความรู้กว้างขวาง ได้ผลิตออกมาแล้ว
หลายเล่มในสาขาวิชาต่าง ๆ ขณะนี้กำลัง
ผลิตหนังสือชุดวรรณคดีไทยสำหรับเด็ก
และมีโครงการผลิตหนังสือสังคมศึกษา
และวิทยาศาสตร์ ได้ส่งแบบสอบถามไปยัง
โรงเรียนสาธิตต่าง ๆ เพื่อทราบความ

ต้องการของเด็กว่าต้องการอ่านเรื่องใดบ้าง
ซึ่งควรผลิตออกจำหน่ายได้ในปี ๒๕๑๗
ส่วนเรื่องแบบเรียนควรจะต้องเป็นไปตาม
สภาพเดิม เพราะถ้าจะผลิตให้ดีกว่ามาตรฐาน
จะต้องมีราคาสูง ซึ่งผู้ปกครองไม่
สามารถจะซื้อได้ หนังสือที่แจกมี ภาษา-
ไทย คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษสำหรับ
เด็กประถมปลาย นอกจากนี้มีโครงการ
หนังสืออุทิศในสาขาวิชาต่าง ๆ สำหรับ
นักเรียน.

ผู้ฟัง

ขณะนี้ประเทศไทยตื่นตัวเรื่องประชาธิปไตย
กรมวิชาการจะมีโครงการจัดทำ
หนังสือประเภทนี้หรือไม่.

อธิบดีกรมวิชาการ

ได้ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบดูแต่ละสาขา
วิชาว่ามีเรื่องประชาธิปไตยอย่างไรบ้าง
เห็นว่าต้องอาศัยครูช่วยสอนให้นักเรียน
เข้าใจ หนังสือที่จะอ่านเป็นแต่เพียงส่วน
ประกอบ คือเป็นเฉพาะทฤษฎี หนังสือแบบ
เรียนที่จะออกใหม่จะต้องมีเรื่องนี้มากขึ้น
หนทางไปสู่ประชาธิปไตยไม่ใช่เป็นเรื่อง
ง่าย.

ผู้ฟัง

ทราบว่า การประณตศึกษาจะโอนกลับมาอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแบบเรียนที่กรมการปกครองจัดทำจะโอนมาด้วยหรือไม่.

อธิบดีกรมวิชาการ

ไม่ใช่ผู้บริหารจึงตอบได้ยาก รับผิดชอบเฉพาะวิชาการ และได้ให้ความร่วมมือกับกรมการปกครองตลอดมา ทางกระทรวงศึกษาธิการเห็นว่าถ้าทางกรมการปกครองคืนมาก็คงรับ และเห็นว่าที่ทำอยู่ขณะนี้แล้ว คือกระจายอำนาจไปยังส่วนท้องถิ่น กระทรวงศึกษาฯ จะไม่ขอรับคืน ครูสภาจะจัดทำรายงานทางวิชาการออกมาในเรื่องนี้.

ผู้ฟัง

อยากทราบว่าแบบเรียนของการศึกษาภาคบังคับสำหรับแต่ละท้องถิ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่นหรือไม่.

อธิบดีกรมวิชาการ

ได้มีการจัดทำแล้วโดยหน่วยศึกษานิเทศก์ โดยจัดทำให้เหมาะสมแต่ละภาค

เรื่องที่ยังทำไม่ได้คือภาษาถิ่น ยังต้องสอนเป็นภาษากลาง เนื่องจากภาษาถิ่นมีมาก และมีจุดประสงค์ให้ได้รู้สองภาษา ซึ่งได้ผล เห็นว่าภาษาถิ่นให้ประโยชน์ในการค้นคว้าระดับสูง ภาษากลางสำคัญมาก เพราะภาษาเป็นดวงวิญญาณของชาติจะเห็นได้ว่าในมาเลเซียนี้มีปัญหาเรื่องภาษา ภาษาไทยกลางเป็นเครื่องผูกพันคนไทย เห็นว่าการปรับสภาพท้องถิ่นไม่ควรทำให้ไกลจนเกินไป.

พิธีกร

กล่าวขอบคุณในนามของสมาคมห้องสมุดฯ และเชิญนายกสมาคมห้องสมุดมอของที่ระลึก พร้อมกับแนะนำคุณสันต์ ท. โกมลบุตร ในนามของสันต์ เทวรักษ์ นักเขียนนวนิยายมีชื่อ.

คุณสันต์

เนื่องจากเคยเป็นล่ามจึงชอบฟังมากกว่าพูด เนื้อหาทางนวนิยายปัจจุบันนี้ผู้วิเคราะห์ว่าเป็นน้ำเน่า เพราะไม่มีสาระ เนื้อเรื่องวนเวียน เรื่อง แม่ฉั้ว ลูกสะใภ้ พระเอก นางเอก อยู่ในสลัม ในตอนท้ายมีอุกนิหารทำให้กลับร่ำรวยได้ในภายหลัง

ต้องพิจารณาว่า นักประพันธ์ต้องปรุงรสอาหารตามใจผู้บริโภค นักประพันธ์มีลักษณะเหมือนลูกจ้างทำงานให้สำนักพิมพ์ ซึ่งได้ไปตรวจสอบความต้องการของลูกค้าคือผู้อ่าน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาให้นักประพันธ์แต่ง ผู้อ่านมี ๒ ประเภท คือ ระดับชาวบ้านทั่วไป ซึ่งมีปริมาณมาก ต้องการเรื่องที่เข้าใจง่าย ประเภทที่ ๒ คือ ปัญญาชน ต้องการสิ่งที่มีคุณค่ามากกว่า เนื่องจากผู้อ่านระดับชาวบ้านมีมากกว่า สำนักพิมพ์จึงเลือกเรื่องสำหรับชาวบ้าน เพราะปัญญาชนมีเพียง ๑ ใน ๑๐ เท่านั้น.

วิชเชียน เขียนตามความนิยมของชาวบ้าน เพราะนักประพันธ์ไม่ใช่นายทุนนำเงินที่ที่ปัจจุบันนักประพันธ์พยายามแก้ไขปรับปรุงให้ผลงานมีคุณค่าเข้ากับชีวิตปัจจุบัน จะเห็นได้จากการประกวดวรรณกรรมของ สปอ. การประพันธ์ไม่มีการเลียนแบบ ต้องอาศัยประสบการณ์และความชัดเจนของแต่ละคน จึงไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์วิชเชียน นวนิยายต่างประเทศที่เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย ทำให้นักประพันธ์มีความรูกว้างขวางขึ้น.

ลักษณะรูปเล่ม ปัจจุบันนวนิยายมาจากเรื่องที่ลงพิมพ์ในนิตยสาร เรื่องที่ได้รับความนิยม

ความนิยมมากจะมีการพิมพ์จำหน่าย ประเภทที่แต่งจนจบแล้วพิมพ์แทบจะหาไม่ได้ นักเขียนมีประมาณ ๓๐๐ - ๔๐๐ คน ที่ทำเป็นอาชีพมีไม่มาก ประมาณ ๒๐ คน ที่มีชื่อเสียง นวนิยายมี ๓ ขนาด คือ ๑๖ หน้ายกเล็ก ๑๖ หน้ายกใหญ่ และ พอกเก็ตบุ๊ก การทำหนังสือ ๑๖ หน้ายกเล็ก เพราะผู้พิมพ์ต้องการจำนวนหน้ามากเพื่อให้จำหน่ายได้ราคาสูง ขนาด ๑๖ หน้ายกเล็กและ ๑๖ หน้ายกใหญ่ นิยมทำปกแข็ง ส่วนพอกเก็ตบุ๊ก ปกอ่อน.

โดยทั่วไป ขนาด ๑๖ หน้ายกเล็ก และ ๑๖ หน้ายกใหญ่จะพิมพ์ประมาณ ๒ พันเล่ม และถ้าจำหน่ายได้ก็จะจัดพิมพ์ใหม่ พวกพอกเก็ตบุ๊ก มีสถิติจำหน่ายถึงหมื่นเศษ เช่นชุดเหมือนแร่ของ อาจินต์ ปัญจพรรค์ และ ชุดสาวเฉยจะบอกให้ ของ นเรศ นโรปกรณ์ การที่นวนิยายปกแข็งพิมพ์จำนวนน้อยเพราะนักอ่านอ่านจากนิตยสารแล้วจึงไม่สนใจซื้ออ่านอีก ดังนั้นที่ผลิตออกมาจึงมักจะอยู่ตามห้องสมุด.

การประเมินราคาขาย ผู้พิมพ์ให้ส่วนลดผู้รับไปขายถึง ๓๐% และประเมินราคาเผื่อราคาลด ๕๐% และยังหักราคา เช่น เสริมวิทยบรรณาการให้ส่วนลดถึง ๖๐% ของราคางหน้าปก.

ผู้ฟัง

การที่สำนักพิมพ์ลดราคาทำให้บรรณารักษ์ต้องคอยซื้อระยะลดราคา อยากขอความเห็นว่าจะทำอย่างไร.

คุณสันต์

นักประพันธ์เองก็เข้าใจเห็นหนังสือลดราคา ได้เคยถามสำนักพิมพ์ ได้ทราบว่าต้องขายให้หมดเพราะจะต้องผลิตหนังสือใหม่ สำนักพิมพ์ใหญ่ ๆ เช่น แพร่พิทยา โอเคียนสโตร มีค่าใช้จ่ายมาก จำเป็นต้องหาเงินมาใช้จ่ายเพื่อพยุงกิจการ ดังนั้นจึงยากมากที่จะเลิกเรื่องนี้ ขณะนี้ปัญหาเรื่องกฎหมายสำนักพิมพ์ไม่ส่งให้หอสมุดแห่งชาติ เพราะค่าปรับน้อยกว่าราคาหนังสือ ในต่างประเทศบังคับให้ไปจดทะเบียนลิขสิทธิ์จึงควบคุมได้ สำหรับร้านเช่าหนังสือในฝรั่งเศสมีกฎหมายห้ามนำหนังสือใหม่ออกให้เช่าจนกว่าจะพ้นระยะหนึ่งปีไปแล้ว.

ผู้ฟัง

นักประพันธ์จะขอร้องให้พิมพ์นวนิยายเป็นสองประเภทได้หรือไม่ คือประเภทที่

ใช้กระดาษดี รูปเล่มคงทน และประเภทราคาถูก.

คุณสันต์

คงจะแนะนำไม่ได้ เท่าที่เห็นก็มีการจัดทำเป็นสองประเภทบ้างแล้ว การเย็บเล่มถ้าเย็บก้นทานมาก ปัจจุบันค่าใช้จ่ายสูง ราคาของหนังสือขึ้นกับการเข้าปก เย็บเล่มและใบหุ้มปก นับว่าเป็นการสูญเสียไปมาก การเย็บเล่มปัจจุบันคล้าย ๆ เย็บสมุด เพื่อลดต้นทุนการผลิตหนังสือที่มีคุณภาพดีนั้นราคาจำหน่ายจะสูงและมีผู้น้อย.

ผู้ฟัง

เหตุใดนวนิยายไทยจึงมีรูปเล่มเล็กหนา และปัจจุบันไม่พบในเล่มเคียวลักษณะรูปเล่มไม่สะดวกในการอ่าน และยังสงสัยในการเปรียบเทียบผู้อ่านสองระดับคือ ชาวบ้าน และปัญญาชน จะมีวิธีใดที่จะผลิตนวนิยายให้ดีขึ้นสำหรับชาวบ้านด้วย.

คุณสันต์

ปัญหาแรกเพราะผู้พิมพ์ต้องการให้มีจำนวนมาก เหตุที่แยกเป็นสองเล่มหรือกว่านั้นก็เนื่องด้วยต้องการผลประโยชน์ให้

มากขึ้น นักประพันธ์ไม่มีสิทธิ์จะคัดค้าน
เรื่องนี้.

ปัญหาที่สอง เป็นความเปรียบเทียบ
อุปมาอุปมัยให้เห็นความแตกต่างเท่านั้น
นักเขียนปัจจุบันก็ได้พยายามยกระดับการ
เขียนอยู่แล้ว ขึ้นอยู่กับผู้อ่านระดับชาวบ้าน
ที่จะต้องยกระดับการอ่านของตนด้วย.

ผู้ฟัง

เห็นว่านักเขียนมีข้อ ควรจะออกความเห็น
ให้สำนักพิมพ์ผลิตนวนิยายให้มีรูปเล่ม
ดีขึ้นได้.

คุณสันต์

ยังไม่เห็นนักประพันธ์ผู้ใดคิดในเรื่องนี้.

พิศกร

กล่าวขอบคุณคุณสันต์ และแนะนำ
พันตรี หญิง ฝอย ไปชะงัดคุณะ ผู้บรรยาย
หนังสือวิชาการ.

พ.ต. หญิง ฝอย

หนังสือวิชาการเป็นเรื่องที่มีเนื้อหา
กว้างไม่สามารถกล่าวได้ละเอียดในเวลา
จำกัด อธิปไตยกรมวิชาการมีโครงการจัดทำ

หนังสืออ้างอิงซึ่งเป็นหนังสือวิชาการตลอด
จนหนังสืออ่านในสาขาวิชาต่าง ๆ สำหรับ
นักเรียน หนังสือวิชาการแยกออกเป็นสาม
ประเภท คือ:

๑. ใช้ประกอบการศึกษา ไม่ใช่ใช้แบบ
เรียน มีอยู่ทั่วไป เป็นคู่มือสำคัญของผู้ที่
ศึกษาสาขานั้นโดยตรง มีผู้จัดทำทั้ง
สถาบันวิชาการและเอกชน วิทยานิพนธ์ไม่
สู้จะมีผู้สนใจทั้งที่เป็นหนังสือที่มีคุณค่า
รายงานสัมมนาต่าง ๆ ไม่ค่อยมีการจัด
พิมพ์ทั้ง ๆ ที่เป็นประโยชน์มาก และ
เป็นหนังสืออีกประเภทหนึ่งที่ผู้อ่านไม่สนใจ.

หนังสือที่สถาบันต่าง ๆ จัดพิมพ์ให้
ประโยชน์มากจัดพิมพ์เผยแพร่เป็นระยะ ๆ.

๒. หนังสือวิชาการที่รวมหลายสาขา
วิชา และบางครั้งมีบันทึกคดีด้วย ประเภท
นี้คือ วารสารของสถาบันต่าง ๆ และหน่วย
ราชการ.

๓. หนังสือบันทึกคดีที่แต่ง วิชาการ
อยู่ด้วย ต้องรู้จักที่จะหยิบยกออกมา.

ในตำราเล่มที่สถาบันต่าง ๆ ตลอด
จนหน่วยราชการจัดทำมีขนาด ๘ หน้ายก
วารสารของสมาคม สถาบัน ไม่มีการ
บังคับรูปแบบ ทำเพื่อเผยแพร่วิชาการ
ยกตัวอย่างวารสารสมาคมภาษาและ

สภาพของหนังสือไทย (ต่อ)

๕๑

หนังสือ ซึ่งมีอุปสรรคมากทางด้านการจัดทำเพราะขาดทุนตลอดเวลา และมีปัญหาทางด้านการจำหน่าย.

ผู้ฟัง

หนังสือวิชาการสำหรับเมืองไทยมีเพียงพอหรือไม่.

พ.ต. หญิง ละเอียด

ยังไม่เพียงพอ ในสายวิชาภาษาไทย ที่ทำอยู่ก็น้อยมาก.

ผู้ฟัง

รายงานสัมมนาจะมีทางจัดพิมพ์หรือไม่ น่าจะมีตัวกลางจัดการติดต่อเพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่.

พ.ต. หญิง ละเอียด

ควรเป็นหน้าที่ของสมาคมห้องสมุด นอกจากนั้นควรคัดเลือกรายงานของนักศึกษาที่ดี ๆ เก็บเอาไว้ให้ผู้อ่านค้นคว้า.

พิธีกร

กล่าวขอบคุณในนามของสมาคมห้อง-

สมุด และแนะนำอาจารย์สิรินทร์ ช่วงโชติ ผู้บรรยายหนังสือเด็ก.

อาจารย์สิรินทร์

หนังสือเด็กมีขายน้อยกว่าหนังสือประเภทอื่น ๆ จึงมีเรื่องรวนน้อยแต่ปัญหา มีมาก หนังสือเด็กอาจแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ:

๑. หนังสือเด็กเล็ก ระดับอนุบาล — ประถมต้น.

๒. หนังสือเด็กระดับ ประถมปลาย — มัธยมต้น.

๓. หนังสือเด็กระดับมัธยมต้น.

หนังสือเด็กเล็ก โดยมากมีภาพประกอบมาก ผลิตโดยสองสำนักพิมพ์ คือ ครูสุภา และไทยวัฒนาพานิช หนังสือภาพที่ผลิตโดยสองสำนักพิมพ์ ๑๑๘ เล่ม เป็นประเภทนิทานประมาณ ๕๐% ประเภทเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ประมาณ ๒๐.๓๐% ประเภทประวัติศาสตร์ และชีวประวัติประมาณ ๕.๕๓% (๑ เล่ม) ประเภทวรรณคดีไทย ๒๒% (๒๖ เล่ม) ประเภทอื่น ๆ เช่น หัตถนิพนธ์น้อยมาก (๒ เล่ม).

หนังสือภาพทั้งสองสำนักพิมพ์พยายามทำให้เหมาะกับเด็ก ภาพสีสันกว่าครึ่ง และมีภาพลายเส้น หนังสือเด็กราคาถูกมาก

ตัวหนังสือที่ใช้พิมพ์ใช้ขนาดใหญ่กว่า
ธรรมดา เพื่อให้เหมาะกับเด็ก ปัญหา
หนังสือเด็กเล็กมีมากคือ ผู้ใช้น้อยมาก
เทียบกันแบบเรียนไม่ได้ เพราะจำนวนพิมพ์
และจำหน่ายของหนังสือแบบเรียนสูงมาก
การที่มีผู้ใช้น้อยทำให้เกิดปัญหาค่าเรื่อง
ต่ำมากเมื่อเทียบกับค่าเรื่องของนวนิยาย
และทำให้มีผู้เขียนน้อย ผู้เขียนภาพซึ่งมี
ความสำคัญมากสำหรับหนังสือเด็ก จึงหา
ได้ยากด้วย นอกจากนั้นหนังสือเด็กหาผู้จัด
พิมพ์ยาก เพราะต้องใช้ต้นทุนการผลิตสูง
ราคาจำหน่ายสูง จึงจำหน่ายได้น้อย.

อย่างไรก็ตามก็มีสัญญาณที่ทำให้หวัง
ได้ว่าต่อไปจะมีการผลิตหนังสือเด็กได้มาก
กว่านี้หลายเท่า ที่สำคัญคือ ผู้ใช้หนังสือ
ได้แก่ เด็ก ครู ผู้ปกครอง และบรรณารักษ์
ควรช่วยประคับประคองหนังสือเด็กให้มาก
ขึ้น.

หนังสือเด็กกระดึบประมปลาย มีจำนวน
น้อยกว่าหนังสือเด็กเล็ก มีปัญหาหลักขณะ

เดียวกันกับหนังสือเด็กเล็ก อาจดีกว่าตรง
ที่ใช้ภาพน้อยกว่าคำพิมพ์ถูกกว่า.

หนังสือเด็กกระดึบชั้นมัธยมต้น มีจำนวน
มากกว่ากระดึบประถมปลาย แต่จำนวน
หนังสือก็ยังไม่เพียงพอ.

ผู้ฟัง

อยากได้รายชื่อหนังสือสำหรับเด็กเล็ก
(๑๑๘ เล่ม).

อาจารย์สิรินทร์

จำนวน ๑๑๘ เล่ม นี้เฉพาะที่คุรุสภา
และไทยวัฒนาพานิช จัดพิมพ์ไม่นับแบบ
เรียน ก. ข. มีรายชื่อในรายชื่อหนังสือของ
คุรุสภา และไทยวัฒนาพานิช ปี ๒๕๑๖.

พิธีกร

กล่าวขอบคุณในนามสมาคมห้องสมุด
และปิดรายการ.

การประชุมกลุ่มหนังสือนวนิยาย

ประธานกลุ่ม

อาจารย์นิตยา มาตะวิสุทธิ์

วิทยากรประจำกลุ่ม

นายสันต์ ท. โกมลบุตร

ที่ประชุมได้อภิปรายถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพของหนังสือนวนิยายไทย พอสรุปเป็นหัวข้อได้ดังต่อไปนี้:—

เนื้อหาและวิธีเขียน

ปัญหา

— ทำอย่างไรจึงจะปรับปรุงคุณภาพของนวนิยายไทยให้ดีขึ้น.

ข้อเสนอแนะ

๑. นักเขียนควรมีเจตนาสร้างสรรค์ให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์ พยายามสร้างรสนิยมที่ดีให้แก่ผู้อ่าน ไม่ควรตามใจตลาดมากนัก แต่ข้อนี้เป็นไปได้อากเพราะนักเขียนต้องขึ้นกับสำนักพิมพ์ซึ่งคำนึงถึงตลาดเป็นสำคัญ.

๒. ให้มีการประกวดนวนิยายมากขึ้น.

๓. ควรมีการวิจารณ์นวนิยายให้มากขึ้น.

๔. นักเขียนน่าจะได้อภิปรายละเอียดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ผู้เขียนในนวนิยายให้ต้องแท้ มิฉะนั้นจะทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ไปผิด ๆ แต่เท่าที่เห็นจริง นักเขียนส่วนใหญ่โดยเฉพาะผู้ที่เขียนพร้อมกันหลาย ๆ เรื่องไม่ค่อยมีเวลาทำกัน.

๕. ให้นักเขียนคำนึงถึงเนื้อหาและวิธีเขียน ตลอดจนถ้อยคำสำนวนสำหรับเยาวชนบ้าง.

๖. ในกรณีที่ใดเค้าวาง หรือแปลงเรื่องมาจากผลงานของผู้อื่น นักเขียนควรระบุที่มาเพื่อเป็นการแสดงมารยาท และน่าจะใช้เวลาที่เขียนเรื่องนั้น ๆ ไปด้วยเพื่อผู้สนใจจะได้ทราบสมัย ทำนวิทยากรให้ความรู้ในเรื่องนี้ว่า แม้ผู้เขียนจะไม่ระบุ

ไว้ แต่เวลาพิมพ์ทางสำนักพิมพ์จะคัดออก
ด้วยเกรงจะเสียผลทางการค้า.

การวิจารณ์

ปัญหา

— ไม่ค่อยมีการวิจารณ์นวนิยายกัน
อย่างจริงจัง.

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการวิจารณ์นวนิยายเพิ่มขึ้น
และ ต้อง เป็น การ วิจารณ์ ตาม หลัก วิชา
มิใช่วิจารณ์โดยไม่ชอบนักเขียนเป็นส่วน-
ตัว.

๒. นักเขียนควรปรับปรุงคำวิจารณ์ของ
ผู้อ่าน และพยายามปรับปรุงแก้ไข.

ลักษณะรูปเล่ม

ปัญหา

— กระดาษที่ใช้พิมพ์ไม่ทนทาน การ
เข้ารูปเล่ม และการ เย็บ เล่ม ไม่ ประ ณี ต
เล่มหนังสือมีขนาดหนาเกินไปไม่คงทน.

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการปรับปรุงลักษณะรูปเล่ม
ให้คงทนถาวรมากขึ้น.

๒. การออกแบบปกเป็นสิ่งสำคัญ เป็น
สิ่งจูงใจให้คนอ่านนวนิยาย.

การตลาดกับการผลิต

ปัญหา

— ปัจจุบันหนังสือนวนิยายมีราคาแพง
มาก.

ข้อเสนอแนะ

สำนักพิมพ์ไม่จำเป็นต้องตั้งราคาให้สูง
ให้ผู้อ่านต้องรอซื้อเวลาลดราคา หากควร
ตั้งราคาให้สมควรเพื่อขายได้ตลอดปี.

ข้อสังเกตเรื่อง ความ นิยม ของ ผู้อ่าน
จากการสำรวจของบรรณารักษ์ห้องสมุด
โรงเรียน และห้องสมุดประชาชนบางแห่ง
พบว่าสมาชิกริมนิยมอ่านเรื่องแปล โดย
เฉพาะเรื่องจีน กำลังภายใน กัน มากกว่า
นวนิยายไทยที่แต่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ก็
หาผู้แปลหนังสือที่ดียาก.

ข้อเสนอสำหรับสมาคมห้องสมุด ฯ

นำเรื่องจัดการประชุมให้บรรณารักษ์
นักเขียน และสำนักพิมพ์ได้มีโอกาสพบ
กัน.

การประชุมกลุ่ม “หนังสือแบบเรียน”

ประธานกลุ่ม

นางนิตยา จูทามาตย์

วิทยากรประจำกลุ่ม

นางฐิระประณี นาคกรรพ

ที่ประชุมจะพิจารณาหนังสือแบบเรียน
แต่ละวิชาในเรื่องของเนื้อหา ภาษา รูป
เล่ม กระดาษพิมพ์ ภาพ จากรายชื่อ
หนังสือแบบเรียน และหนังสือประกอบการ
เรียน ของกรมวิชาการที่โรงเรียนต่าง ๆ
ใช้เป็นหลักให้นักเรียนเรียนในชั้น และ
เป็นหนังสือประกอบการเรียน ที่ควรจัดหา
เข้าห้องสมุด เพื่อครูและนักเรียนได้อ่าน
ประกอบความรู้ สรุปข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้:-

สังคมศึกษา

๑. เนื้อหาเป็นวิชาการ มากเกินไป
นักเรียนเรียนด้วยการท่องมากกว่าความ
เข้าใจ ควรแก้ไขให้ง่าย ใช้ภาพประกอบ
ควรเป็นบทเรียนที่จะส่งเสริมภาคปฏิบัติ
มากกว่าภาคทฤษฎี.

๒. ในกรณีที่ข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อน
กันในหนังสือแบบเรียนเล่มต่าง ๆ ควรมี
ศูนย์กลางเพื่อการสอบถามได้ที่กรมวิชา
การเพื่อยืนยันข้อข้องใจ.

๓. ควรจัดทำพิมพ์หนังสือ Year Book
ในทุกสาขาวิชาให้ทันกับเหตุการณ์สมัย
ใหม่ไทยออกทุก ๆ ปี.

๔. สำหรับหนังสือคู่มือควรให้เด็กใช้
ให้ถูกกาลเทศะ เพื่อประโยชน์ในการ
ฝึกฝน หลังจากที่ได้เรียนเนื้อหาละเอียด
แล้ว.

ภาษาไทย

๑. หนังสือแบบเรียนวรรณคดี ห้อง
สมุดโรงเรียนควรหาฉบับสมบูรณ์ไว้ใน
ห้องสมุด.

๒. ควรมีภาพสี่ประกอบในหนังสือ
แบบเรียน งดงาม.

๓. หนังสือแบบเรียนมีข้อบกพร่อง
พิมพ์ผิด ตัวสะกด-เข้าเล่มผิด การเว้น
วรรคตอน ช่องว่างระหว่างบท ประหยั
กระคายเกินไป ควรเป็นปกแข็ง คุณภาพ
ของกระดาษควรดีกว่าเดิม ควรมีใบรองปก
สำหรับติดซองบัตรห้องสมุด.

๔. ควรย่อเรื่องวรรณคดีแต่ละเรื่อง
ให้ได้ชัดเจนกว่าบทนำเรื่องที่มีอยู่แล้ว.

คณิตศาสตร์

๑. แบบฝึกหัดมากเกินไป และยาก
กว่าตัวอย่างที่ให้ไม่เรียงตามลำดับความรู้
ของเด็ก.

๒. เรียนมาตรงบางชนิดไม่ได้ใช้ใน
ชีวิตประจำวัน.

ภาษาอังกฤษ

๑. ไวยากรณ์ในหนังสือแบบเรียน
ง่ายเกินไปแต่เวลาออกข้อสอบ ข้อสอบยาก
กว่าบทเรียนทำให้ครูผู้สอนลำบากในการที่
ต้องสอนเพิ่มเติมจากหนังสือแบบเรียน.

๒. คำแปลศัพท์ ควรแปลออกเป็น
ภาษาอังกฤษอย่างง่าย ๆ และควรมีประ-

โยคตัวอย่างประกอบคำศัพท์นั้น ๆ.

ศิลปศึกษา

๑. ควรมีหนังสือประกอบการเรียนไว้
ในห้องสมุด เพื่อครูและนักเรียนได้ใช้
ประโยชน์.

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

๑. ควรมีบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือ
ใหม่แจกจ่ายไปยังห้องสมุดในโรงเรียนต่าง
จังหวัดเพื่อให้เลือกซื้อหนังสือได้ทันสมัย
สมาคมห้องสมุดควรเป็นศูนย์กลางเพื่อ
การนี้.

๒. เสนอแนะให้สมาคมห้องสมุด
รวบรวมพิมพ์ เรียงความที่ชนะการประ-
กวด ของนักเรียนและประชาชน เป็น
หนังสือที่ควรเผยแพร่เป็นหนังสือประกอบ
การเรียน.

๓. ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาความ
หมายของหนังสือแบบเรียนหมายถึง หนังสือ
ที่กรมวิชาการได้ตรวจแก้ไขเรียบร้อยแล้ว
และอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนได้
กรมวิชาการ พิมพ์ รายชื่อไว้ในหนังสือ
ประเภทแบบเรียน และส่งไปตามโรงเรียน
ต่าง ๆ ทั่วประเทศ.

การประชุมกลุ่มหนังสือเด็ก

ประธานกลุ่ม

นางกล่อมจิต พลายเวช

วิทยาการประจำกลุ่ม

นางสิรินทร์ ช่างโชติ

นางเกหลง พานิช

หนังสือเด็กแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท
คือ:-

๑. หนังสือเด็กระดับประถมต้น.
๒. หนังสือเด็กระดับประถมปลาย.
๓. หนังสือเด็กระดับมัธยม.

ในระดับประถมต้น หนังสือที่ยังขาด
คือ:-

๑. บทกล่อมเด็ก ใต้แก้ว บทเห่กล่อม
เด็ก เพลงร้อง บทร้อยกรองสำหรับเด็ก
กลอนสำหรับเด็ก.

๒. หนังสือประเภทความเป็นอยู่ใน
ครอบครัว.

๓. หนังสือภาพสำหรับเด็กเริ่มอ่าน.

๔. หนังสือเกี่ยวกับธรรมชาติ เช่น
นิทานจากวรรณคดี ในชัยพฤกษ์
การ์ตูน.

๕. หนังสือเกี่ยวกับสัตว์และพืช.

๖. หนังสือศาสนา.

๗. หนังสือทางเทคโนโลยี.

๘. นิทาน.

ปัญหาสำหรับหนังสือประเภทนี้คือ:-

๑. ผู้เขียนมีจำนวนน้อยมาก.

ผู้วาดภาพประกอบที่มีฝีมือดีหา
ยาก ลักษณะภาพที่เด็กในวัยนี้ชอบคือ
ภาพเหมือน สีสัน แดง ภาพประติมากรรม
ลายเส้น ภาพถ่าย ภาพประติมากรรม แดง
สีเขียว.

๒. เนื่องจากหนังสือเด็กราคาแพงจึง
ควรผลิตทั้งสองประเภท คือ ประเภทราคา
ถูก และประเภทราคาแพง.

๓. ปัญหาเกี่ยวกับผู้จัดพิมพ์.

๔. ทางราชการยังไม่ส่งเสริมหนังสือ
ประเภทนี้มากเท่าที่ควร.

ในระบับประณมปลาย ซึ่งจากการสำรวจจำนวนนักเรียนในปี ๒๕๑๕ มีนักเรียนถึง ๘๐,๐๐๐ คน ปัญหาของหนังสือแต่ละระดับนี้ คือ ยังขาดหนังสือในหมวดวิชาต่อไปนี้:—

๑. ศาสนา.
๒. นิทาน.
๓. วิทยาศาสตร์—ชีววิทยา, อารวมชาติ, อารวมวิทยา.
๔. เรื่องที่ใช้จินตนาการ.
๕. เรื่องแนะนำอาชีพ.
๖. การส่งวรรณกรรม.
๗. วรรณคดี.
๘. หนังสือการ์ตูน.
๙. ชีวิตประวัติ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์.

๑๐. สังคมศาสตร์.

ปัญหาหนังสือระดับนี้คือ ผู้เขียนนอกจากมีจำนวนน้อย และยังประสบปัญหาต่าง ๆ มาก.

ในระบับมัธยมต้น คือ เท็กซัส มีหนังสือ:—

๑. นวนิยาย.

๒. สารคดี—สังคมศาสตร์ การเมืองการปกครอง.
— หนังสือปรับปรุง
บุคลิกภาพ.
— กฎหมาย เขียนในลักษณะที่นำมาประยุกต์แล้ว.
— วิทยาศาสตร์.
— อวกาศ.
— หนังสือแนะนำอาชีพ.
— เรื่องแปล.
— หนังสืออ้างอิง.

ปัญหาสำหรับหนังสือระดับนี้มันน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับสองประเภทที่กล่าวแล้ว เพราะหนังสือระดับนี้ไม่ขาดแคลน ผู้ขาดแคลน การจัดพิมพ์ไม่มีปัญหาตลอดจนปริมาณการจำหน่ายอยู่ในระดับนี้.

การประชุมกลุ่มหนังสือวิชาการ (สารคดี)

ประธานกลุ่ม

ดร. ชัยอนันต์ สมุทวณิช

วิทยาการประจำกลุ่ม

ด้านมนุษยศาสตร์ นางลัดดา สุนประเสริฐ

ด้านวิทยาศาสตร์ ดร. ระวี ภาวิไล

ด้านสังคมศาสตร์ ม.ล. มานิจ ชุมสาย

สภาพและปัญหาของหนังสือวิชาการ (สารคดี)

ในปัจจุบันนี้เมืองไทยยังผลิตหนังสือวิชาการน้อยมาก เมื่อเทียบกับต่างประเทศ ถึงแม้ว่าขณะนี้จะมีนักวิชาการและนักเขียนได้หันมาสนใจงานในค่านักกันบ้าง แต่การดำเนินการผลิตหนังสือวิชาการยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร เพราะขาดปัจจัยที่สำคัญหลายประการด้วยกัน คือ :—

๑. อุปสรรคการพิมพ์ไม่เพียงพอ.
๒. ขาดการวิจัยค้นคว้า และสนับสนุนจากสถาบันชั้นสูง.
๓. จำนวนผู้อ่านน้อย เนื่องจากสำนักพิมพ์ต่างๆ ไม่สนับสนุนนักวิชาการอย่างแท้จริง.

วิชาการแผนใหม่เพิ่งจะแพร่หลายเข้ามาในเมืองไทย ทั้งในค่านสังคมศาสตร์, วิทยาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ความรู้ค่านวิทยาการที่มีมานานแล้ว ส่วนมากเป็นความรู้ทางค่านพุทธศาสนา ตำรายา โดยเขียนในใบลานค่านจารึก หรือตามฝาผนังในลักษณะภาพยักกลอนต่างๆ.

ความรู้ทางค่านวิทยาการมีมากมายหลายแขนงด้วยกัน ดังต่อไปนี้:—

หนังสือวิทยาศาสตร์ ที่ปรากฏในปัจจุบันนี้ ได้แก่ตำราเรียนตามสถาบันค่านศึกษาต่างๆ เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่เป็นการแปลหรือรวบรวมจากหนังสือต่างประเทศในหลายกรณีค่านเอาพื้นเพและสภาพแวดล้อม

ของต่างประเทศไว้ด้วย เช่น วิชาฟิสิกส์ว่าด้วยแม่เหล็กไฟฟ้า ความเข้มทางระดับรวมเป็นความเข้มของลอนดอน เพราะแปลมาจากตำราที่พิมพ์ในอังกฤษเป็นต้น มีบางสถาบันได้ผลิตหนังสือวิชาการออกมาได้แก่สมาคมวิทยาศาสตร์ ได้ผลิตสารานุกรมวิทยาศาสตร์ บริษัทไทยวัฒนาพานิชเป็นผู้จัดพิมพ์ ได้จากเค้าโครงต่างประเทศและมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้เข้ากับความคิดของตนเอง.

หวังว่าในระยะต่อไปจะสามารถผลิตหนังสือวิทยาศาสตร์ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือในปัจจุบันยังขาดนักวิทยาศาสตร์ที่มีความสามารถในการเขียนตำราตำรา ส่วนมากนักวิทยาศาสตร์เป็นอาจารย์สอนตามสถาบันคุ้นเคยกับห้องปฏิบัติการมากกว่า ไม่ค่อยมีผู้ใดอยากจะหันมาเป็นนักเขียนตำรา เพราะจะทำให้งานประจำเสีย สำหรับในต่างประเทศ มีนักวิชาการที่เป็นนักเขียนด้วย เพราะในต่างประเทศมีทุนวิจัยสำหรับนักเขียน ผู้ที่หันมาเขียนตำราก็สามารถทุ่มเทกำลังและสติปัญญาได้เต็มที่ เพราะไม่ต้องกังวลกับการหาเลี้ยงชีพ จึงทำให้หนังสือที่ผลิตออกมามีทั้งคุณภาพและปริมาณ.

ตำราทางวิทยาศาสตร์ จะต้องบรรจุเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์มากพอ ถูกต้องตามความเป็นจริงจะต้องแยกให้ออกว่าอันไหนเป็นความจริงและอันไหนเป็นความคิดฝัน กับทั้งจะต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมด้วย เมื่อผลิตออกมาแล้วจะต้องเพียงพอกับทั้งคุณภาพและปริมาณ.

ข้อเสนอแนะ มหาวิทยาลัยควรจะให้มีโครงการผลิตนักเขียนวิชาการแต่ละแขนงออกมาโดยเฉพาะ นักเขียนตำราวิทยาศาสตร์จะต้องมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เพื่อให้มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพียงพอที่จะออกมาเขียนตำราได้.

หนังสือทางมนุษยศาสตร์ วิชาการ
แขนงนี้ประกอบด้วย ศาสนา, ปรัชญา, ทนตรี, ศิลปะ, วรรณคดีและภาษาศาสตร์เท่าที่ได้สำรวจไปแล้ว หนังสือวิชาการมีการเขียนใหม่น้อยมาก ส่วนมากเป็นงานพิมพ์ซ้ำของเดิมที่ผลิตออกมาใหม่ๆ มักเป็นตำราเรียนต่างๆ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนขึ้นเพื่อประกอบคำบรรยาย เฉพาะนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยเท่านั้น จึงเป็น

หนังสือที่ไม่ชวนอ่านและยากสำหรับบุคคลทั่วไป.

ถ้าจะมองในแง่ของนักเขียนไม่มีปัญหาเหมือนวิทยาศาสตร์ นักเขียนในแขนงวิชานั้นส่วนใหญ่มักเป็นผู้ที่ทรงคุณวุฒิทั้งสิ้น โดยเฉพาะศาสนา จะเห็นได้ว่าหนังสือทางศาสนาผลิตออกมามารองลงมาคือวรรณคดีและภาษา.

หนังสือทางสังคมศาสตร์ สังคมศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยกิจการของมนุษย์ทั้งทางด้านจิตใจและวัฒนธรรม เพื่อให้มีการติดต่อกับสังคมในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม อันประกอบด้วยแขนงวิชาต่างๆ ดังนี้ จิตวิทยา, ศาสนา, โหราศาสตร์, สถิติ, เศรษฐศาสตร์, นิยายประราปะรา, ศิลปะ, ประวัติศาสตร์, ชีวประวัติ, การเมืองและขนบธรรมเนียมประเพณี เรามีผู้เขียนหนักไปในทางสังคมและการเมือง หนังสือที่พิมพ์แจกในงานศพหนักไปในทางประวัติศาสตร์ และตำนาน.

ข้อเสนอแนะ

ในต่างประเทศมีการสนับสนุนและอุปถัมภ์นักปราชญ์ หรือผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคม ในเมืองไทยไม่มีกิจกรรมที่จะสนับสนุนนักเขียนดังเช่นต่างประเทศเท่าที่มีอยู่ก็มีแต่สภาวิจัยแห่งชาติที่ให้ทุนนักวิจัย.

ควรจะต้องตั้งสถาบันวิจัยสำหรับนักเขียน โดยมีนักวิชาการที่เกษียณอายุแล้ว ที่มีความรู้ความสามารถทำงานทางงานเขียนดำรงต่อไป เงินทุนก็คงไม่มาก เพียงแต่ให้ดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน นอกจากนี้ให้สถาบันสนับสนุนนักวิชาการที่สอนตามมหาวิทยาลัยกลางไปค้นคว้าวิจัยในแขนงวิชาที่ตนสนใจเป็นพิเศษ เพื่อผลิตงานเขียนวิชาแขนงนั้นออกมาได้อย่างเต็มภาคภูมิ มิเช่นนั้นแล้วนักวิชาการของเรามีงานมากเกินไปทำให้งานเขียนที่ผลิตออกมาไม่มีคุณภาพ.

ที่ประชุมลงมติเป็นเอกฉันท์ว่า เราควรจัดตั้งสถาบันสนับสนุนนักวิชาการ ในการเขียนหนังสือโดยไม่ต้องกังวลต่องานอย่างอื่น.

สรุปปัญหาของแต่ละกลุ่มเสนอที่ประชุมใหญ่

กลุ่มหนังสือนวนิยาย

ผู้แทนกลุ่มเสนอผลการประชุมกลุ่มตามรายงาน ร. ๗/๒๕๑๖.

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากที่ประชุมใหญ่

สมาชิกเสนอให้สนับสนุนการเขียนนวนิยายประเภทเรื่องสั้นให้มากขึ้น สมาคมห้องสมุดควรติดต่อสมาคมนักเขียนซึ่งจัดรายการประจำทางวิทยุ ท.ท.ท. ทุกสัปดาห์ที่ ๔ ของเดือน รายการนิตยสารนักเขียนที่ผู้อ่านนิยมในเรื่องของการเขียนนวนิยาย และชักชวนให้ผู้เขียน ๆ กันนวนิยายด้วย นอกจากนั้นสมาคมห้องสมุดควรติดต่อสถาบันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ด้วย เช่น สมาคมภาษาและหนังสือ เป็นต้น.

กลุ่มหนังสือแบบเรียน

ผู้แทนกลุ่มเสนอผลการประชุมกลุ่มตามรายงาน ร. ๘/๒๕๑๖.

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากที่ประชุมใหญ่

๑. สมาชิกเสนอให้มีการแก้ไขข้อเท็จจริงของหนังสือแบบเรียนที่พิมพ์ซ้ำ เช่น สถิติต่าง ๆ ควรแก้ไขให้ถูกต้องตรง

กับความเป็นจริง ทั้งนี้โดยอาจจัดพิมพ์เพิ่มเติม แก้ไขเป็นภาคผนวก.

๒. หนังสือวรรณคดีที่เป็นแบบเรียนนั้นยากเกินไป และไม่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตปัจจุบัน สมาคมห้องสมุดควรเสนอกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำแบบเรียน วรรณกรรมร่วมสมัย เพื่อเรียกความสนใจของเด็ก สำหรับแบบฝึกหัดอ่านในใจที่ใช้ในโรงเรียนมัธยมแบบผสมยังไม่ได้ผลดังที่ต้องการ.

กลุ่มหนังสือเด็ก

ผู้แทนกลุ่มเสนอผลการประชุมกลุ่มตามรายงาน ร. ๙/๒๕๑๖.

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากที่ประชุมใหญ่

สมาชิกเสนอสมาคมห้องสมุดพิจารณาเรื่องต่อไปนี้ :-

๑. รับผิดชอบหนังสือเด็กที่เขียนดีแต่ขาดการสนับสนุน เพื่อเป็นกำลังใจแก่ผู้เขียน และจะเป็นวิธีที่ช่วยเพิ่มจำนวนนักเขียนหนังสือเด็กด้วย.

๒. สมาคมห้องสมุดควรขอความร่วมมือสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ให้จัดพิมพ์หนังสือที่มี

คุณภาพที่ ราคาจำหน่ายไม่ควรเกินเล่มละ ๑๐ บาท.

นอกจากนี้ยังเสนอให้หน่วยราชการที่รับผิดชอบทางการศึกษาของเด็ก จิตสรวงประมาณสำหรับซื้อหนังสือประเภทต่างๆ ส่งไปให้เด็กนักเรียนในชนบทและอาจขอบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา หรือจากองค์การ สถาบันที่สนใจทางค่านนี้ เช่น มูลนิธิเอเซีย เป็นต้น.

กลุ่มหนังสือวิชาการ

ผู้แทนกลุ่มเสนอผลการประชุมกลุ่มตามรายงาน ร. ๑๐/๒๕๑๖.

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากที่ประชุมใหญ่

สมาชิกเสนอให้สมาคมห้องสมุดรับดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไป:—

๑. ขอความร่วมมือนักวิทยาศาสตร์จากองค์การ และสถาบันการศึกษาช่วยคัดเลือกรายงานการค้นคว้าวิจัยทุกแขนง เพื่อมอบให้สมาคมห้องสมุดพิจารณาจัดพิมพ์โดยแบ่งตามระดับของผู้อ่าน โดยเฉพาะในสาขาวิทยาศาสตร์—ระดับประถมต้นและประถมปลาย ยังขาดหนังสือประเภทอื่นๆ อีกมาก.

๒. ตีพิมพ์และขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิทยาศาสตร์ ให้ช่วยผลิตหนังสือวิทยาศาสตร์สำหรับระดับประถมต้น และประถมปลาย เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในสาขาวิชานี้.

หลังจากที่ประชุมใหญ่ได้เสนอความคิดเห็น ตลอดจนเสนอแนะวิธีแก้ไขเกี่ยวกับหนังสือประเภทต่างๆ แล้ว นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้บรรยายเรื่อง “คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ” ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๑๖ คณะกรรมการประกอบด้วย.

ม.ล. ปิ่น มาลากุล ประธานกรรมการ.

นายอภัย จันทวิมล รองประธาน
ม.ล. มานิจ ชุมสาย กรรมการ
นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย กรรมการ.

นายกสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย กรรมการ.

นายกสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย กรรมการ.

นายกสมาคมการพิมพ์แห่งประเทศไทย กรรมการ.

สรุปปัญหาของแต่ละกลุ่มเสนอที่ประชุมใหญ่

นายกสมาคมการพิมพ์ไทย กรรมการ.
 ผู้อำนวยการองค์การค้ำคุรุสภา เป็นผู้แทน
 ผู้แทนผู้พิมพ์จำหน่าย.
 ผู้จัดการไทยวัฒนาพานิช เป็นผู้แทน
 ผู้พิมพ์จำหน่าย.
 ผู้จัดการบริษัทแพรวพิทยา เป็นผู้แทน
 ร้านจำหน่ายหนังสือ.

คณะกรรมการมีหน้าที่ต่อไปนี้

๑. เรื่องการเขียนหนังสือ จัดให้มี
นักเขียนที่ดี.
๒. เรื่องการพิมพ์ การออกแบบ การ
เข้าเล่ม งานเทคนิค ต้องให้มีคุณภาพดี
และราคาพอสมควร.
๓. พิจารณาเรื่องจำหน่าย โดยมีวัตถุประสงค์
ให้กระจายถึงผู้อ่านให้มากที่สุด
การจ่ายแจกจะส่งให้โดยทางสถาบัน เช่น
ห้องสมุด.
๔. ส่งเสริมการอ่านเพื่อให้มีการอ่าน
เพิ่มมากขึ้น.

การดำเนินงาน

คณะกรรมการจัดประชุม ๓ ครั้ง ใน
เรื่องต่อไปนี้:—

๑. ประชุมวางโครงการสนับสนุนการ
ผลิตหนังสือ.

๒. พิจารณาจัดพิมพ์หนังสือบางเล่ม
โดยด่วน และพิจารณาเลิกเรื่อง.

๓. เสนอให้มีพระราชบัญญัติสงวน
สิ่งตีพิมพ์ ทั้งนี้เพราะราชบัญญัติการพิมพ์
นั้นไม่มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่บัดนั้น
และโทษการ
ปรับกันน้อยมาก ดังนั้น ถ้ามีพระราชบัญญัติ
สงวนสิ่งตีพิมพ์ก็จะทำให้รวบรวมหนังสือได้
ครบถ้วน.

คณะกรรมการได้มีมติจัดตั้งคณะอนุ-
กรรมการ โดยมี.

ม.ล. มานิจ ชุมสาย เป็นประธาน
นางแม่ันมาส ชวลิต เป็นกรรมการ

คณะอนุกรรมการชุดนี้ มีหน้าที่

๑. ร่างนโยบายเสนอคณะกรรมการ
พัฒนาหนังสือแห่งชาติ.
๒. ดำรวจตรวจสอบสิ่งตีพิมพ์ทั้ง
หลายเพื่อทราบว่ายังขาดหนังสือประเภท
ใดบ้าง และจะได้วางโครงการในการผลิต
หนังสือให้ได้ผลเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ.
๓. จัดให้มีสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ
ระหว่างวันที่ ๑—๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗.
เมื่อนายกสมาคมขอรายการบรรยายแล้ว
ได้เปิดโอกาสให้สมาชิกซักถาม.

วารสารห้องสมุด

สมาชิก

อยากทราบว่าประเทศอื่น ๆ มีคณะกรรมการพัฒนาหนังสือหรือไม่.

นายก ฯ

มีหลายประเทศแล้ว และก่อนประเทศไทย เช่น ปากีสถาน มีคณะกรรมการนี้ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๑๐.

สมาชิก

หนังสือที่จัดทำร่วมกับญี่ปุ่นออกจำหน่ายหรือยัง.

นายก ฯ

เห็นแต่ฉบับตัวอย่าง.

สมาชิก

เพราะเหตุใดคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ จึงสลายตัวตามคณะรัฐบาลชุดเก่า.

นายก ฯ

กรรมการมี ๒ ประเภท คือ—

๑. ประเภทที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย.

๒. ประเภทที่แต่งตั้งโดยคณะรัฐ-

๖๕

มนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรีสลายตัว คณะกรรมการจึงสลายตัวตามด้วย ขณะนี้ได้มีการพิจารณาว่า คณะกรรมการใดที่สำคัญก็จะเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งใหม่ต่อไปคงจะต้องเป็นคณะกรรมการถาวร เพื่อให้งานต่อเนื่องกัน.

สมาชิก

๑. เสนอให้พิมพ์วิทยานิพนธ์เผยแพร่.
๒. เสนอให้บรรณารักษ์ที่จะเลื่อนเป็นชั้นเอก ชั้นพิเศษ เขียนวิทยานิพนธ์.
๓. จัดทำพจนานุกรมสำหรับเด็ก.
๔. ศัพท์เฉพาะภาษาต่างประเทศควรมีหลักเกณฑ์ในการสะกด.

นายก ฯ

๑. การที่ไม่จัดพิมพ์วิทยานิพนธ์เพราะมหาวิทยาลัยไม่มีนโยบายให้จัดพิมพ์เผยแพร่ต่อไป ถ้าขออนุญาตก็อาจจะจัดพิมพ์ได้ นอกจากนั้นยังมีปัญหาเรื่องการจำหน่าย.

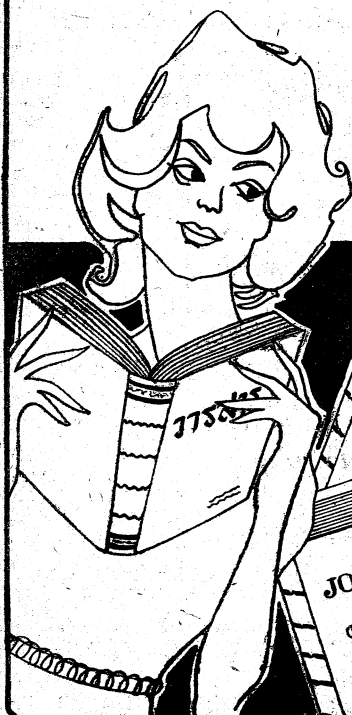
๒. ข้อเสนอให้บรรณารักษ์เขียนวิทยานิพนธ์ ออกจะเป็นการผูกมัดบรรณารักษ์มีความเห็นว่าผู้ที่เลื่อนชั้นต้องให้ปฏิบัติงานให้ยากขึ้น และควรมีการอบรมก่อนสอบ.

๓. ราชบัณฑิตยสถาน ผลิตหนังสือคำศัพท์ที่เรียกชื่อต่าง ๆ ทางภูมิศาสตร์เป็นภาษาไทยแล้ว ต่อไปจะได้ทำเรื่องเสนอ

ราชบัณฑิตยสถานให้จัดทำหนังสือประเภทอื่น ในเรื่องอื่น ๆ เพิ่มเติมอีก เพื่อยกถือเป็นหลักต่อไป.

วันชัย

ดึกเลขที่ 9/82-83 ถนนสีหวิมล-หัวขวง ซอยสมบุญพัฒนา
ต.สามเสนใน จ. พญาไท พระนคร

รับหนังสือไปรษณีย์
เงินทองทุกชนิด

หนังสือเด็กจากรายงานของผู้แทน กลุ่มหนังสือเด็ก (ภาคผนวก)

หนังสือเด็กแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ

คือ :-

๑. อนุบาลถึงประถมต้น.
๒. ประถมปลาย.
๓. ตั้งแต่มัธยมต้นขึ้นไป.

หนังสือเด็กประเภทแรกประกอบด้วย

๑. หนังสือภาพการ์ตูน.
๒. บทกล่อมเด็ก.
๓. บทกลอนและเพลง.
๔. เกี่ยวกับธรรมชาติ เช่น โลกของ

หนูแหวน.

- ก. สัตว์ มีหนังสือออกสัวยสัตว์ป่า.
— สัตว์จริง ๆ เช่น สัตว์เลี้ยงใน
บ้าน สัตว์ป่า และสัตว์ทะเล.
— สัตว์ในจินตนาการ สัตว์ที่ทำ
อะไรได้เหมือนคน เช่น ยัมได้
โกรธได้ พุก ได้.

ข. เกี่ยวกับพืช กล่าวถึงประโยชน์
ของผักต่าง ๆ และคุณค่าของอาหาร.

๕. เกี่ยวกับศาสนา.

— หนังสือภาพพุทธประวัติประ-
ถมปลาย.

— หนังสือภาพเกี่ยวกับประ-
เพณีทางศาสนา เช่น การ
ทำบุญ.

— นิทานภาพเกี่ยวกับพุทธศาสนา
เช่น เรื่อง ปาลิไลยก์ช้าง
แสนรู้, องค์ลูมัลย์ นก
กระยาบ.

— นิทานชาดกเขียนเป็นภาพ
ของคุรุสภา กามนิท.

๖. เกี่ยวกับเทคโนโลยี. เครื่อง
จักรกลสมัยใหม่ มีจำหน่ายที่คุรุสภา เช่น
ภาพเครื่องบิน, รถไฟ ฯลฯ.

๗. เรื่องเกี่ยวกับการปกครอง.

— เกี่ยวกับเครือญาติในครอบครัว
คือเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว
เด็ก.

ปัญหาเกี่ยวกับหนังสือเด็กเล็ก

๑. การเขียนภาพ หากคนเขียนยาก เพราะภาพเขียนนั้นต้องใส่อารมณ์ไปด้วย เช่น เขียนเกี่ยวกับภาพสัตว์ ก็ต้องให้ยิ้มได้ โกรธได้ มีท่าทางต่าง ๆ ด้วย.

ค่าจ้างเขียนภาพ ภาพสีเต็มหน้า ประมาณ ๓๐๐ บาท ขณะนั้นการเขียนภาพ ก็ว่าการเขียนเรื่อง เชื่อว่าหนังสือประเภทนี้คงจะดีขึ้นเป็นลำดับ.

นักเขียนภาพมี.

— จักรพันธ์ โปษยกฤต.

— รงค์.

— ประยูร จรรยาวงษ์.

— ประสิทธิ์.

๒. ราคาจำหน่าย.

อยู่ที่คุณภาพหนังสือ เพราะขึ้นอยู่กับ การผลิต หนังสือเด็กเล็กสำคัญที่ภาพ และการเขียนภาพมีหลายชนิด เช่น:—

— ภาพประติมากรรมแสดงหลายสี เด็กชอบมาก.

— ภาพประติมากรรมลายเส้นหลายสี ชอบรองลงมา.

— ภาพเหมือนของจริงหลายสี ชอบรองลงมา.

— ภาพถ่ายหลายสี ชอบรองลงมา.

— ภาพขาวดำ ชอบรองลงมา.

หนังสือที่จะลดต้นทุนการผลิตลงได้ คือ ภาพมีสีหลายสีสองหน้า สลับกับภาพขาวดำสองหน้า.

๓. ปัญหาเกี่ยวกับคนเขียนเรื่อง.

คนเขียนเรื่องเกี่ยวกับหนังสือเด็กหายาก.

๔. เขียนเรื่องแล้วจะส่งไปที่ไหน.

ส่งไปที่วารสารสำหรับเด็ก.

— ชัยพฤกษ์ ฉบับการ์ตูน.

— การ์ตูนครุณ.

— สตรีสาร.

— ชีวิตไทย.

๕. ปัญหาเกี่ยวกับการจำหน่าย.

มีปัญหาเกี่ยวกับการตลาดมาก ในชนบทมักจะไปไม่ถึง หนังสือส่วนใหญ่อยู่ในตลาดกรุงเทพ.

— สำนักพิมพ์บางแห่งแจกรายชื่อหนังสือไปตามโรงเรียนต่าง ๆ.

— ลงแจ้งความในหนังสือวารสารต่าง ๆ เช่น ชัยพฤกษ์.

— การส่งเสริมของทางราชการ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ จัดการประกวดขึ้นแล้วพิมพ์จำหน่าย.

— องค์การยูเนสโก จัดประกวดแล้วให้ครูสภาจัดทำพิมพ์.

ระดับประถมปลาย

๑. ประเภทศาสนา.

- มีหนังสือเกี่ยวกับภาพพุทธประวัติของไทยวัฒนาพานิชเหมาะทั้งประถมต้นและประถมปลาย.

๒. ประเภทนิทานและนิยาย.

- การ์ตูนชุดเทพนิยายและนิทานของคุรุสภา มีจำหน่ายเหมาะสำหรับเด็กทุกระดับ.

๓. วิทยาศาสตร์.

- สิ่งที่มีชีวิตในทะเล.
- อธิชีววิทยา.

๔. ประเภทเกี่ยวกับเพศศึกษา.

- เพศศึกษาชุดเด็กของ ไทยวัฒนาพานิช.

๕. ประเภทจินตนาการ.

- ความลับในบ้านร้าง ของ ป. อินทรปาลิต.
- ลูก ของ ว. ณ ประมวลมารค

๖. เกี่ยวกับหนังสือแนะนำอาชีพ.

- เรื่องร้อยป่า ของ อรรถ — พันธุ์ ข่างกอก.

๗. วรรณคดีสำหรับเด็ก.

คุรุสภามีจำหน่ายเป็นนิทานภาพหลายเรื่อง.

- พระไชยสุริยา.
- มโนราห์.
- สามก๊ก.
- วาสิวรี.
- สังข์ทอง.

๘. ประเภทชีวประวัติ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ มีพอสมควร.

- พันท้ายนรสิงห์.
- พระนเรศวรมหาราช.
- น่าจะสนับสนุนให้มีการเขียนตั้งแต่ชีวิตเด็ก จนประสบความสำเร็จในชั้นปลายของชีวิต หนังสือประเภทนี้หายากที่เป็นของไทย มีแต่หนังสือแปล.

๙. ประเภทสังคมศาสตร์ มีเป็นบทความในหนังสือชัยพฤกษ์.

บำนาญระดับประถมปลาย

๑. ภาพประกอบ.

- มีปัญหาน้อย เพราะเด็กรักกับนี้ไม่ยอมหนังสือที่มีภาพมาก.

๒. คนเขียนเรื่อง หายากเหมือนกัน
กับประเภทแรก.

— การเขียนต้นฉบับส่งสำนัก
พิมพ์ พิมพ์และเขียนหน้าเดียว
ควรมีสำเนาไว้ด้วย.

๓. ปัญหาตลาดและการจำหน่าย มี
ปัญหาน้อยกว่าประเภทแรก.

ระดับมัธยมศึกษาต้น — เด็กโต

๑. ประเภทนวนิยาย มีเพียงพอแก่
การอ่าน.

— นวนิยายเกี่ยวกับวัยรุ่นโดยตรง
เช่น เรื่องของ ผกาวิก อุตต-
โมทย์.

๒. ประเภทสารคดี มีเพียงพอ.

๓. ประเภทสังคมศาสตร์ น่าจะยัง
ขาดอยู่ เช่น เรื่อง

— การเมือง — การปกครอง —
การทหาร — กฎหมาย.

— อาจารย์อุกฤษ เชาววรรณคดี
มาเขียนในแง่กฎหมาย ในรูป
ของบทความหนังสือ.

— เรื่องกฎหมายที่น่าอ่าน เช่น
คดีพิสดารของเปรมชัย ใน
ฟ้าเมืองไทย.

๔. การปรับปรุงยุคดิจิทัลภาพและ
มารยาท.

— มารยาทงาม ของผกาวิก
อุตตโมทย์ การเขียนเรื่อง
ต้องให้เหมาะสมแก่กาลสมัย
เพราะสังคมเปลี่ยนแปลงอยู่
เสมอ.

๕. หนังสืออ้างอิง.

— พจนานุกรม.

— สารานุกรม ของราชบัณฑิตยสถาน.

— แผนที่.

๖. หนังสือแปล.

— มีพอสมควร ไม่ค่อยมีผู้นิยม
แปล เพราะค่าเรื่องถูกมาก.

ปัญหา

๑. เกี่ยวกับผู้เขียน ไม่มีปัญหานัก
เพราะรายได้.

๒. เกี่ยวกับผู้จัดพิมพ์ มีปัญหาน้อย
กว่าหนังสือเด็กเล็ก.

๓. ตลาดและการจำหน่าย จำหน่าย
ได้.

แบบสอบถามเกี่ยวกับการประชุมประจำปี ๒๕๑๖ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

๑. หัวข้อการประชุม

ท่านมีความสนใจในเรื่องใดบ้าง โปรดเขียนหัวข้อที่ท่านสนใจ ๕ เรื่อง

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

๒. เวลาการประชุมท่านเห็นว่าระยะเวลานานเท่าไรจึงจะเหมาะสม

☐ ๓ วัน

☐ ๕ วัน

และควรตรงกับ ☐ ระหว่างปีถัดจาก ☐ เวลาราชการปกติ

๓. ท่านเห็นว่าควรเป็นระหว่างวันที่ เดือน อะไร

โปรดกำหนดมาสัก ๕ ระยะเวลา

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

๔. ท่านเป็นบรรณารักษ์ห้องสมุด.....

หมายเหตุ โปรดกรอกข้อความ และใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ☐ หน้าข้อความที่ท่าน
เห็นด้วย.

บทบรรณาธิการ

ข่าวนอกนาโดยสีฟ้า

เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ เวลา ๑๔.๐๐ น. ในระหว่างงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ๑-๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ ณ โรงละครแห่งชาติ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้ร่วมกันจัดพิมพ์มอบรางวัลหนังสือยอดเยี่ยมประจำปี ๒๕๑๖ ขึ้น ในจำนวนหนังสือประเภทต่างๆ ทั้งสี่ประเภทที่คณะกรรมการตัดสินการประกวดหนังสือดีประจำปี ๒๕๑๖ ซึ่งมีนายสุกิจ นิมมานเหมินท์ เป็นประธานได้ตัดสินว่าเป็นหนังสือนวนิยายยอดเยี่ยมอันควรแก่รางวัลยอดเยี่ยมนั้นได้แก่นวนิยายเรื่อง “ข่าวนอกนา” แต่งโดย “สีฟ้า” และสำนักพิมพ์บรรณกิจเทรดดิ้งเป็นผู้จัดพิมพ์จำหน่าย.

“สีฟ้า” เป็นนามปากกาอันควรแก่การสนใจเป็นพิเศษ เพราะว่า ในพิธิมอบรางวัลหนังสือยอดเยี่ยมประจำปี ๒๕๑๕ (๑-๗ เมษายน ๒๕๑๖) นั้น นวนิยายเรื่อง

“วงเวียนชีวิต” แต่งโดย “สีฟ้า” นักประพันธ์คนเดียวกันนี้ได้รับการตัดสินว่าเป็นนวนิยายยอดเยี่ยมประจำปีมาครั้งหนึ่งแล้ว “สีฟ้า” เป็นผู้เขียนนวนิยายที่ได้รับรางวัลหนังสือยอดเยี่ยมประจำปีเนื่องในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติถึงสองปีติดต่อกัน บุคคลที่มีความสามารถอันควรแก่เกียรติยศเช่นนี้ไม่ค่อยจะปรากฏได้บ่อยนัก.

แต่เป็นที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งที่ความดีเด่นอันควรแก่เกียรติยศของเรื่องที่ชนะใจคณะกรรมการตัดสินการประกวดหนังสือดีประจำปี ๒๕๑๖ ตัดสินให้ “ข่าวนอกนา” ได้รับรางวัลหนังสือยอดเยี่ยมประจำปี ๒๕๑๖ ไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์แนะนำเผยแพร่จากคณะกรรมการการประกวดหนังสือประจำปี ๒๕๑๗ ให้แพร่หลายกว้างขวางเท่าที่ควรจะเป็น และการวิพากษ์วิจารณ์จากวงการนักอ่านนักศึกษาก็ไม่แพร่หลายเช่นเดียวกัน.

คำวิพากษ์วิจารณ์เรื่อง “ข้าวนอกนา” ก็คือ หรือเหตุผลซึ่งคณะกรรมการตัดสิน ๖ ใช้เป็นองค์ประกอบแยกแยะให้เห็นถึงคุณค่าของเรื่อง “ข้าวนอกนา” ที่ดีเด่นกว่านวนิยายที่ส่งเข้าประกวดเรื่องอื่น ๆ ก็คือ ย่อมเป็นที่ยอมรับกันในวงการศึกษาศาสนาสามารถนำมาใช้เป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนและการส่งเสริมการอ่านได้เป็นอย่างดี ยิ่ง ผู้เขียนบทความเรื่องนี้มีความศรัทธาอยู่ว่าหนังสือนวนิยายเรื่องใด ๆ ย่อมใช้เป็นอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนและส่งเสริมให้เกิดนิสัยรักการอ่านของมวลชนได้เป็นอย่างดี เพราะว่า ในเวลาปกติธรรมดา ประชาชนส่วนมากมีแนวโน้มในการเลือกอ่านหนังสือนวนิยายมากกว่าอ่านหนังสือสารคดีวิชาการ ในโอกาสนี้จึงใคร่แนะนำเรื่อง “ข้าวนอกนา” แต่งโดย “สี่ฟ้า”.

“สี่ฟ้า” เป็นนามปากกาหรือนามแฝงของสุภาพสตรีนักประพันธ์ผู้หนึ่งซึ่งมีนามจริงว่า “หม่อมหลวงศรีฟ้า (ลดาวัลย์) มหาวรรณ” ในอดีตเคยรับราชการเป็นครู แต่เพิ่งลาออกจากราชการมาประมาณสามปีเพื่อให้มีเวลาสำหรับเขียนนวนิยายเป็นอาชีพแต่เพียงอย่างเดียว “สี่ฟ้า” เริ่ม

ต้นงานเขียนเป็นครั้งแรกด้วยนวนิยายเรื่องสั้นประเภทกระจุ้มกระจิมลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ “ไทยใหม่” ในราว พ.ศ. ๒๔๘๕-๒๔๙๐ แล้วต่อมาภายหลังได้เปลี่ยนชื่อมาเขียนนวนิยายเรื่องยาว ในปัจจุบัน “สี่ฟ้า” ใช้นามปากกาอื่นอีกว่า “ศรีฟ้า ลดาวัลย์” และ “จุลลดา ภักดีภูมินทร์” นวนิยายที่ “สี่ฟ้า” เขียนขึ้นโดยนามปากกาทั้งสามและรวมพิมพ์เป็นเล่มหนังสือเท่าที่ค้นคว้ามาได้มี ๒๓ ชื่อเรื่องด้วยกัน คือ (๑) กิ่งไผ่, (๒) กุหลาบไร้หนาม, (๓) ชม้นกขัยขุน, (๔) ใครกำหนด, (๕) คำหนีในดวงจันทร์, (๖) ทางโค้ง, (๗) ที่วาร์กนั้นเป็นฉันท, (๘) นายอำเภอที่รัก, (๙) บ้านโลกีย์, (๑๐) ประทีปอธิฐาน, (๑๑) ปราสาทมืด, (๑๒) ผู้มีชัย, (๑๓) เพือนรัก, (๑๔) แม่มาบ, (๑๕) เมืองแก้ว, (๑๖) วิทยา, (๑๗) ลางรัก, (๑๘) สามอนงค์, (๑๙) สาวแก้ว, (๒๐) หลง, (๒๑) หลานสาวคุณหญิง, (๒๒) อีสาน, และ (๒๓) ไชยมาตา, และที่กำลังลงพิมพ์เป็นตอน ๆ ในวารสาร “สตรีสาร” อีก ๒ เรื่องคือ (๑) อรุณสวัสดิ์ โดย จุลลดา ภักดีภูมินทร์, และ (๒) ทำไม? โดย สี่ฟ้า.

คณะอนุกรรมการประกวดหนังสือดีประจำปี ๒๕๑๖ ซึ่งมีนายสุกิจ นิมมานเหมินท์ เป็นประธาน เป็นกรรมการชุดหนึ่งของคณะกรรมการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี ๒๕๑๗ ซึ่งมีหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นประธานและแต่งตั้งโดยสภาพัฒนาหนังสือแห่งชาติ นายณพ ปาลกะวงศ์ เป็นหัวหน้าของคณะกรรมการฝ่ายนวนิยาย ในคณะอนุกรรมการตัดสินการประกวดหนังสือดี ได้วางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาถึงสารประโยชน์และความคิด, ทำนองแต่ง, สำนวนและภาษาที่ใช้ นวนิยายเรื่อง “ข้าวนอกรา” นี้เคยพิมพ์ครั้งแรกเป็นตอน ๆ ในวารสารรายสัปดาห์ “สทวิสาร” สำนักพิมพ์บรรณกิจเทรกกิง เป็นผู้พิมพ์เป็นเล่มจำหน่าย เล่มหนึ่งหนา ๕๖๐ หน้า มี ๔๔ ตอน เล่มสองหนา ๕๒๐ หน้า มี ๔๔ ตอน รวม ๒ เล่ม ๘๘ ตอน.

คงจะเป็นเพราะเหตุที่ว่า “สี่ฟ้า” เคยเป็นครูและมีชีวิตคลุกคลีอยู่กับเด็ก ๆ มาก่อน มีประสบการณ์และความสำนึกในภาวะของความเป็นครูคอยช่วยสัญญาตัญญาแห่งความเป็นแม่ผู้เป็นห่วงใยใน

อนาคตของเด็กซึ่งต่อไปจะเป็นพลังงานของชาติอยู่ไม่น้อย “สี่ฟ้า” จึงได้หยิบยกเอาปัญหาของเด็กกำพร้าที่ขาดพ่อขาดแม่ เด็กที่เป็นปัญหา และอาชญากรวัยรุ่น ที่เคยเกิดขึ้นในประเทศที่ตกอยู่ในภาวะสงคราม ซึ่งกำลังจะเกิดขึ้นในประเทศไทยในอนาคตอันใกล้มาเป็นปริบทหรือแกนของเรื่องนี้ “ข้าวนอกรา” จึงเป็นเสมือนสัญญาอันตรายที่ “สี่ฟ้า” ได้เตือนให้ทราบล่วงหน้าว่า เด็กที่ไร้สัญชาติไทยโดยกำเนิดอันเกิดจากผลกรรมที่แม่ซึ่งเป็นโสเภณีหรือเมียเช่า กับพ่อซึ่งเป็นทหารอเมริกันเคนตายจากสงครามเวียดนามได้ร่วมกันก่อไว้กำลังเติบโตขึ้นตามกาลเวลา และในปัจจุบัน มีสภาพข้อเท็จจริงที่สนับสนุนชวนให้มองเห็นภาพพจน์ในอนาคตได้อย่างไม่สู้จะดีนัก ถ้าหากว่าไม่ได้รับการป้องกันแก้ไขเยียวยาอย่างถูกต้องเสียก่อน.

“เตือน” กับ “ตำ” เด็กหญิงกำพร้าสองคนที่ยังเฝ้าเกิดขึ้นมาจากความไม่ต้องการจะให้เกิดของ “แม่โรส” หรือนางกุหลาบ แม่ผู้ขายกามบริการเป็นอาชีพ กับ “พอล ฮันเตอร์” ทหารอเมริกันขาว และ

“ทอม เทอร์” ทหารนิโกรอเมริกันตาม
ล่าขีปนาวุธ เป็นพ่อที่มีแต่กามราคะและต้อง
การปลดปล่อยแต่อย่างใดก็ได้เป็น “เด็ก
ที่ถูกลำเลียงมาในสภาพคล้ายขี้ฉี่นอกนาที่
เขาไม่ได้ตั้งใจหว่าน” (เล่ม ๑ หน้า ๒๔)
หรือ “เด็กอย่างคำข้าหมอนเขาว่า “เลื้อก”
มาเกิดเองนี้ไม่มีใครอยากให้เกิดมาหรือ
นี้” (เล่ม ๑ หน้า ๓๒) หรือ “ขี้ฉี่นอก
นาที่เขาไม่ได้ตั้งใจหว่านเหมือนกัน ต่างกัน
อยู่ก็แต่ว่าพวกลูก ๆ น้าช่นยังมีพ่อแม่ถึง
จะหว่านกระเด็นออกมานอกนาก็ยังไม่ทิ้งไม่
ขว้างเสียทีเดียว” (เล่ม ๑ หน้า ๓๕) หรือ
“เด็กหญิงผู้เปรียบเสมือนพืชที่ใครเขาไม่
ตั้งใจจะหว่าน” (เล่ม ๑ หน้า ๓๑๑) หรือ
“(เด็กที่) แม่เขาไม่ได้ตั้งใจจะให้กำเนิด
มาทางคำทั้งเดือนนั้นแหละ เหมือนอย่าง
ที่ใครเขาว่าไว้ว่าเกิดมาอย่างผลิตผลพลอย
ได้” (เล่ม ๑ หน้า ๕๔๐) เป็นต้น เป็น
ตัวละครตัวเอกของเรื่อง “ขี้ฉี่นอกนา” นี้
แต่เนื้อเรื่องส่วนใหญ่เป็นเรื่องของ “คำ”
ผู้ซึ่งอยู่ประหนึ่งว่า “สีฟ้า” จงใจจะสะทอน
ให้เห็นถึงแง่หนึ่งมุมหนึ่งของปัญหาต่าง ๆ
อันสืบเนื่องมาจากผลผลิตของทหาร
อเมริกันในสงครามเวียดนามที่อาจจะเกิด
ขึ้นได้ในสังคมไทย และสภาพสิ่งแวดล้อม

อันเป็นแหล่งเสื่อมโทรมที่ซุกซ่อนอยู่เบื้อง
หลังความพึงพอใจของสังคมแบบอารยธรรม
ตะวันตก.

“เดือน” พี่สาวผู้มีรูปร่างผิวพรรณสวย
งาม มีจิตใจที่อ่อนไหวง่ายเป็นที่รักใคร่เอ็น
ดูของผู้พบเห็น และมีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อม
ที่ราบรื่นและอบอุ่นอย่าง ที่เรียกกันอย่าง
ชาวบ้านว่า “โชคก็เสมอ” กับ “คำ”
น้องสาวผู้ซึ่งมีอายุอ่อนกว่าพี่สาวเพียงหนึ่ง
ปีมีหลายสิ่งหลายอย่างในชีวิตที่ตรงข้ามกับ
“เดือน” พี่สาว อย่างกลับหน้ามือเป็นหลัง
มือ หรืออย่าง ที่ชาวบ้านเรียกกันว่า “โชค
ไม่เข้าข้าง” เป็นคุณลักษณะที่ขัดแย้งตรง
ข้ามกันของตัวละครตัวเอกของเรื่อง “ขี้
ฉี่นอกนา” ที่ผู้แต่งชอบนำมาบรรยายไว้เป็น
ระยะ ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ในขณะที่ผู้
แต่งกำหนดให้ “คำ” ที่เมื่อสองกระแจะที่ไร
จะเห็นแต่หน้าตาคำปี๋ปี๋ จมูกบานปากหนา
ผมหยิกหยองจนเกินกว่าจะเรียกว่าหยิกศก
เวลายามจะเห็นฟันขาว ฟันสีขาวเล็ก ๆ ที่
ดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่สวยรองลงมาจากดวง
ตาคำขลิบเหมือนลูกหว้าที่สุกงอม ในวัย
เด็กเพื่อน ๆ มักจะล้อเลียนด้วยถ้อยคำว่า
“คำมีคหมี ยิ่งคดียิ่งกั คำเหมือนหมกคดียิ่งกั
ยิ่งคั” เพื่อให้คำโกรธ และเมื่อโตเป็นสาว

สิบเจ็ด ซึ่งเป็นวัยที่ที่ต้องการความรักความ
 ยอมรับจากเพื่อนต่างเพศ คำก็ยังคงเป็นคำที่
 เพื่อนชายไม่พิศวงหาเอาเสียเลย แล้วยังคง
 แคลนเอาด้วยคำว่า “ใครจะไปแค
 ลง มันคำยังกระยางมะตอยออกยังงั้น” ผู้แต่ง
 ก็กำหนดให้ “เกือน” เป็นคนที่เขามักจะ
 ชมเชยว่าสวยเสียเหลือเกินบ้าง ผิวเป็น
 สีขาวอมชมพูยังกับกลีบกุหลาบสีชมพูบ้าง
 ผนังสีแดง ๆ ของเดือนก็อ่อนนุ่มสลวย หน้า
 ตาของเดือนก็ยังกับตุ๊กตาฝรั่งที่ช่างงทำ
 จมูกก็ โท่งไม่แบนและบานปลายอย่างจมูก
 ของคำ ในระหว่างที่ชีวิตของคำเริ่มหันเห
 ไปจากทางเดิม ชีวิตของเดือนยังคงแวด-
 ล้อมด้วยความสุขและความยอมรับ หนทาง
 ชีวิตของเดือนดูเหมือนจะพุ่งขึ้นสูงภายใน
 ความประทับใจระบองของพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยง
 ที่หลงรักเดือนเป็นชีวิตจิตใจ ยิ่งโตเดือนก็
 ยิ่งสวยผุดผ่องสมกับชื่อ มีหน้าซำยังเรียน-
 หนังสือเก่งเสียอีกด้วย หนทางใดที่จะส่ง-
 เสริมให้เดือนเด่นขึ้น เขมวรรณไม่เคยเว้น
 ที่จะส่งเสริม หล่อนให้เดือนเรียนป๊อโน
 เรียนบัลเลต์ และเรียนรำไทย อายุสิบหก
 แต่เมื่อแต่งกายนอกเครื่องแบบ สาวน้อย
 วัยรุ่นมักจะกลายเป็นสาวเกินอายุ แล้วก็เริ่มจะ
 มีเพื่อนหนุ่ม ๆ ในวัยเดียวกันแม้แต่ผู้หญิง

ด้วยกันเมื่อเห็นรูปของเดือนยังจุปากชมว่า
 เด็กคนนี้สวยจัง.

ในเรื่อง “ข้าวนอกนา” นี้ นอกจาก
 เรื่องเด็กกำพร้าที่อาจจะเกิดเป็นปัญหาของ
 สังคมไทยในอนาคตแล้ว “สี่ฟ้า” ยังได้
 สอดแทรกแง่คิดอันเกี่ยวกับปัญหาสังคม
 อื่น ๆ ซึ่งเคยเป็นข้อถกเถียงของนักการ
 ศึกษาและนักสังคมศาสตร์กันมาก่อนและ
 ยังคงถกเถียงกันอยู่ในขณะนี้หลายเรื่อง
 เช่น กรรมพันธุ์กับสภาพสิ่งแวดล้อมและ
 การศึกษา ฝ่ายไหนจะมีอิทธิพลต่อการ
 กำหนดชีวิตของเด็กมากกว่ากัน, อาชีพครู
 ที่มีเกียรติแต่ยากจนกับอาชีพคนขับรถรับ-
 จ้างที่ไร้เกียรติแต่มีรายได้ดีกว่า, การ
 แก้ไขปัญหาชีวิตด้วยเหตุผลและความ
 อุดมการณ์ด้วยยาเสพติดให้โทษ อย่างไหน
 จะเป็นวิธีที่ถูกต้องดีกว่ากัน, ประโยชน์ของ
 จิตแพทย์กับการแก้ปัญหาภายในครอบครัว
 เป็นต้น สำหรับผู้อ่านไว้ขบคิด หลังจากที่
 ได้ลิ้มชีวิตชีวิตของ “คำ” ให้ตกกระทาลำบาก
 ระหกระเหินมาตลอดเรื่อง “สี่ฟ้า” ก็ได้
 บรรจบจบนวนิยายเรื่อง “ข้าวนอกนา” ลง
 ด้วยความสุข อย่างที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า
 “แฮปปี้ เอ็นดิง” พร้อมกับได้ฝากอนาคต

ของเด็กกำพร้าอันเกิดจากทหารอเมริกัน
กับเมียเช่าไว้ด้วยข้อความว่า “... คำยัง
ไม่รู้เลยว่าความหวังที่นายแพทย์จอร์จเบ-
เนดิกต์ช่วยสร้างไว้ให้อย่างงดงามนั้น มัน
จะจริงจังไปได้สักแค่ไหน แต่ที่คำไม่ลืมก็
คือ พวกเพื่อน ๆ ซึ่งเกิดมาอย่างเดียวกับ
คำ คำคิดว่าหากต่อไปข้างหน้า ถ้าคำไม่ลืม
ความสุขเกินไปจนกระทั่งลืมความอ้างว้าง
ความทุกข์ในอดีต คำคงมีโอกาสทำอะไร

สักอย่างเพื่อเพื่อน ๆ และเพื่อคนอื่น ๆ อีก
หลายคนที่เกิดมาอย่างคำ ... ”.

สรุปแล้ว “ข้าวนอกนา” ในทัศนะของ
ผู้เขียนบทความนี้ เป็นนวนิยายที่นักอ่าน
ควรหาโอกาสอ่านเสีย เพราะว่ามันน้อย
ที่สุด ผู้อ่านก็จะได้แง่คิดอันเป็นกำไรทาง
ปัญญาเกี่ยวกับปัญหาชีวิตและสภาพสังคม
ไทย อย่างใดอย่างหนึ่งอย่างแน่นอน ขอให้
ลองอ่านดู.

รายการกระจายเสียงเพื่อความรู

๑. สถานีวิทยุ ๑ ป.ณ.

ทุกวันพุธ เวลา ๑๘.๓๕ — ๑๘.๕๐ น.
(๑๕ นาที) รายการ แนะนำหนังสือ
“เรื่องน่าอ่าน”

๒. สถานีวิทยุ ท.ท.ท. ภาคปกติ

ทุกวันอาทิตย์ สัปดาห์ที่สามของเดือน
เวลา ๐๕.๐๐ — ๐๕.๓๐ น. (๓๐ นาที)
รายการปาฐกถา, อภิปรายเกี่ยวกับ
หนังสือ — การอ่าน — ห้องสมุด.

๑๕ ๖๘
ค.ม.อ.บ.ร.ร.น.ร.ก.ษ.
๒

๑. การสอนให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุด, โดย ลมุล รัตนากร และคนอื่น ๆ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ ฯ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔, ๑๖๐ หน้า. ราคา ๑๕ บาท.
๒. การใช้ห้องสมุด, โดย ลมุล รัตนากร. พิมพ์ครั้งที่ ๔ แก้ไขและเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔. ๑๕๖ หน้า. ราคา ๑๕ บาท.
๓. การระวังรักษาและซ่อมหนังสือ, โดย แม้นมาส ขวลิต. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๑. ๘๐ หน้า. ราคา ๕ บาท.
๔. ทิวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย, รวบรวมโดย แม้นมาส ขวลิต และคนอื่น ๆ. พิมพ์แก้ไขและปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๒๔๘ หน้า. ราคา ๔๐ บาท.
๕. วิธีคิดเลขหมู่ที่อาจแบ่งได้ตามแบบเลขหมู่บางหมู่ในแผนการจัดหมู่แบบทศนิยม, โดย ลมุล รัตนากร. กรุงเทพฯ ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๕๓ หน้า. ราคา ๕ บาท.
๖. Dewey Decimal Classification and Relative Index, Divised by Melvil Dewey. 17th. ed. New York, Lake Placid Club Education Foundation, 1965. 2 vols. (2153 p.).
๗. Sears List of Subject Headings, ed. by Babara Marietta West by. 9th. ed. New York, H.W. Wilson Company, 1965. 641 p.

บรรณารักษ์ และห้องสมุด สนใจในเรื่องคู่มือบรรณารักษ์ทั้ง ๑ เล่มนี้ หรือเรื่องอื่น ๆ หรือหนังสือสำหรับเด็ก ตลอดจนอุปกรณ์และครุภัณฑ์ห้องสมุด เชิญขอรายละเอียดได้ที่ **เลขานุการ**
บริหาร สหสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ถนนัดัดัดัดัดัด ป.ณ. บางลำพู, กรุงเทพฯ ๑๒.

แผนกข่าว

กำหนดการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๖ ของสมาคมห้องสมุดแห่ง ประเทศไทย

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้กำหนดการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๖ เป็นระหว่างวันที่ ๓-๗ ธันวาคม ๒๕๑๖ ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าवासกรี ถนนสามเสน กรุงเทพมหานคร โดยมีหัวข้อการประชุมว่า “ภาวะและปัญหาของหนังสือไทยในปัจจุบัน” และมีกำหนดการดังนี้คือ วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม เวลา ๗.๓๐ น. ลงทะเบียนสมาชิก, เวลา ๙.๓๐ น. พณฯ นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุม. เวลา ๑๓.๓๐-๑๖.๓๐ น. การอภิปรายเรื่อง “หนังสือกับสังคม” วันอังคาร ที่ ๔ ธันวาคม เวลา ๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. การบรรยายเรื่อง “หนังสือที่น่าสนใจ” แบ่งออกเป็น ๓ หมวดใหญ่ คือ วิทยาศาสตร์, มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, เวลา ๑๓.๓๐-๑๖.๓๐ น. การอภิปรายเรื่อง “ภาวะของหนังสือไทย”

ในหัวข้อเนื้อหา, ลักษณะรูปเล่ม, การตลาด และการผลิต, วันพฤหัสบดี ที่ ๖ ธันวาคม เวลา ๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. การบรรยายเรื่อง “ภาวะของหนังสือไทย (ต่อ)” โดยแบ่งเป็นประเภท หนังสือแบบเรียน, นวนิยาย, หนังสือวิชาการ และหนังสือเด็ก, เวลา ๑๓.๓๐-๑๖.๓๐ น. สมาชิกแบ่งกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเรื่อง “ภาวะของหนังสือไทย” โดยแบ่งเป็นกลุ่มนวนิยาย, กลุ่มหนังสือแบบเรียน, กลุ่มหนังสือวิชาการ (ด้านมนุษยศาสตร์, ด้านวิทยาศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์) และกลุ่มหนังสือเด็ก, วันศุกร์ ที่ ๗ ธันวาคม เวลา ๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. ผู้แทนกลุ่มแต่ละกลุ่มเสนอสรุปปัญหาต่อที่ประชุมใหญ่. เวลา ๑๓.๓๐-๑๖.๓๐ น. กรรมการบริหารการประชุมสามัญประจำปี สรุปผลของการประชุมและแถลงการตั้งกรรมการสำหรับเลือกกรรมการบริหารของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยประจำปี ๒๕๑๘-๒๕๑๙ ตลอดเวลาประชุม จะมีนิทรรศการเกี่ยว

กับหนังสือที่น่าสนใจในประเภทต่าง ๆ ตามกำหนดในหัวข้อประชุม และจำหน่ายหนังสือในราคาพิเศษ ผู้เข้าร่วมประชุมเสียค่าลงทะเบียนคนละ ๕๕ บาท

ปี ๒๕๑๗ เป็นปีประชากรแห่งโลก

เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๑๗ องค์กรทรวงศึกษาธิการได้กำหนดที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ องค์กรทรวงศึกษาธิการ ได้แถลงแก่ผู้แทนสื่อมวลชน ความว่า เนื่องจากองค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้ปี ๒๕๑๗ เป็นปีประชากรแห่งโลกเพื่อทำการส่งเสริมความรู้ การศึกษา และการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องประชากร และได้ขอความร่วมมือจากองค์การศึกษานานาชาติ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ทำการเชิญชวนรัฐสมาชิกจัดกิจกรรมเนื่องในปีประชากรแห่งโลกด้วย องค์กรทรวงศึกษาธิการจึงได้แต่งตั้ง “คณะกรรมการดำเนินงานเนื่องในปีประชากรแห่งโลก” ขึ้นเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การสหประชาชาติ “คณะกรรมการดำเนินงานเนื่องในปีประชากรแห่งโลก” ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานและองค์การต่าง ๆ ทั้งที่เป็น

ของรัฐและของเอกชนที่รับผิดชอบเรื่องประชากร จำนวน ๑๗ คน คุณหญิงอัมพร มีสุข รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน, นายสายหยุด จำปาทอง รองอธิบดีกรมการฝึกหัดครู และนายสมาน แสงมลิ รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา เป็นรองประธาน มีอยู่กิจกรรมหนึ่งซึ่งอยู่ในโครงการที่ประเทศไทยจะจัดขึ้นเนื่องในปีประชากรแห่งโลก คือ การประกวดเรียงความ คำขวัญ และภาพวาดโปสเตอร์ เพื่อนำเอาฉบับและแผนที่ชนะการประกวดไปจัดพิมพ์เผยแพร่ต่อไป สำหรับการประกวดเรียงความและคำขวัญ ให้เขียนเรียงความหรือคำขวัญในทำนองชักชวนให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาประชากรที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อก่อให้เกิดทรวงคณคติและความรับผิดชอบร่วมกันในอันที่สร้างสรรค์พลเมืองที่มีคุณภาพและปริมาณเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ผู้ที่จะส่งงานเข้าประกวดแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ ประเภทประชาชน, ประเภทนิสิตนักศึกษา และประเภทนักเรียนทั่วไป หัวข้อเรื่องให้ผู้เขียนตั้งชื่อเอาเองและให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สำหรับการประกวดภาพวาด

โปสเตอร์ ให้เขียนภาพบนกระต่ายสีใดก็ได้ไม่จำกัด และจะใช้สีกี่สีก็ได้ โดยจะต้องมีความหมายชักชวนให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาประชากรที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้เกิดทัศนคติและความรับผิดชอบร่วมกันในอันที่จะสร้างสรรค์พลเมืองที่มีคุณภาพและและปริมาณเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน.

มหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุแห่งแรก

ในโลก

เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๑๗ หนังสือพิมพ์ "ชาวไทย" ได้เสนอข่าวเกี่ยวกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ของฝรั่งเศสที่น่าสนใจเรื่องหนึ่ง ความว่า ฝรั่งเศสได้เปิดมหาวิทยาลัยประเภทหนึ่งขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในโลก ชื่อว่า "อูนิแวนซิเต กู ตรัวเซียม อาจ" (Université-DU Troisième Age) ซึ่งแปลว่า มหาวิทยาลัยสำหรับผู้มีอายุวัยที่สาม หรือมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุนั่นเอง มหาวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยวิชาสังคมศาสตร์แห่งเมืองทูลูส (Toulouse) โดยมีศูนย์วิจัยสังคมศาสตร์แห่ง

เมืองทูลูสเป็นผู้รับผิดชอบอำนวยความสะดวกในด้านการฝากอุปกรณ์และวิทยากรฝ่ายการสอนทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย หลักสูตรที่สอนมีหลายวิชาด้วยกัน เช่น สังคมศึกษา, วัฒนธรรม, ปัญหาของคนแก่, และการค้นคว้าสาขาต่าง ๆ ตลอดจนจิตใจให้มีการประชุมโต้เถียงถกเถียงหรือสัมมนาอภิปรายปัญหาทั้งหลายเป็นต้น มหาวิทยาลัยสำหรับคนสูงอายุนี้เป็นส่วนหนึ่งของ "โครงการศึกษาและค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการศึกษาและค้นคว้าระหว่างประเทศ" ด้วยเปิดรับสมัครบุคคลที่อยู่ในวัยใกล้ปลดเกษียณ และผู้ที่ปลดเกษียณเมื่ออายุ ๖๕ ปีแล้ว ซึ่งว่างจากการงานและต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ปรากฏว่านักศึกษาส่วนมากเป็นข้าราชการมาก่อนและผู้ที่เคยผ่านมหาวิทยาลัยมาก่อนด้วย.

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของเด็ก

เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๑๗ ซึ่งตรงกับ "วันเด็กแห่งชาติประจำปี ๒๕๑๗" หนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" ได้เสนอขุบทความเรื่อง "ใครว่าเด็กไม่สำคัญ" แต่งโดย สวัสดิ์ สุวรรณอักษร ข้อความตอน

หนึ่งเป็นคำแปลเกี่ยวกับปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของเด็กซึ่งประกอบด้วยหลักการ ๑๐ ข้อ คือ ข้อ ๑. กล่าวถึงสิทธิอันสมบูรณ์ที่เด็กย่อมได้รับตามที่ระบุไว้ในปฏิญญาอย่างไม่มีข้อจำกัดเพราะเหตุทางเผ่าพันธุ์ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา กำเนิด เชื้อชาติ ความคิดเห็น ทรรศน์ หรือสถานะอื่นใดทั้งสิ้น, ข้อ ๒. กล่าวถึงการคุ้มครองพิเศษที่เด็กย่อมได้รับโดยคำนึงถึงผลประโยชน์อันดีที่สุดของเด็กเป็นสำคัญ, ข้อ ๓. กล่าวถึงสิทธิในสกุลและสัญชาติอันเด็กย่อมได้รับตั้งแต่เกิด, ข้อ ๔. กล่าวถึงการที่เด็กพึงได้รับประโยชน์จากความมั่นคงทางสังคม เศรษฐกิจและเจริญด้วยสุขภาพ มารดาและเด็กจะต้องได้รับการดูแลและคุ้มครองเป็นพิเศษก่อนและหลังกำเนิด ทั้งในสถานอาหารที่อยู่การบันเทิงพักผ่อนและบริการทางแพทย์, ข้อ ๕. กล่าวถึงเด็กผู้บกพร่องทางร่างกาย จิตใจ หรือทางสังคมจะพึงได้รับการปฏิบัติและการดูแลเป็นพิเศษตามความจำเป็น, ข้อ ๖. กล่าวถึงความต้องการด้านความรักและความเข้าใจที่พึงได้รับจากครอบครัวของตนละนั้น ในทุกกรณีห้ามพรากเด็กออกจากมารดา (ยกเว้นในพฤติการณ์พิเศษ) และให้เด็ก

ได้เติบโตขึ้นด้วยการดูแลของบิดามารดา ด้วยความรักใคร่ ถูกต้องเหมาะสมในทางศีลธรรมและวัตถุ สังคมและรัฐพึงถือเป็นหน้าที่ที่จะช่วยเหลือเด็กที่ไม่มีครอบครัว และขาดการทะนุบำรุง, ข้อ ๗. กล่าวถึงสิทธิของเด็กในด้านการศึกษา ซึ่งจะต้องเป็นการให้เปล่าและเป็นการบังคับอย่างน้อยจนจบชั้นประถมศึกษา การศึกษาที่จะให้แก่เด็กจะต้องให้โอกาสเด็กให้มีพัฒนาการส่วนตัวและเป็นบุคคลที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการศึกษา และการแนะแนวทางแก่เด็กในขั้นแรกคือ บิดามารดา และจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์อันดีที่สุดของเด็กเป็นสำคัญ อนึ่ง สังคมและรัฐพึงพยายามส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสเต็มที่ในการเล่นและการบันเทิงพักผ่อน, ข้อ ๘. กล่าวถึงการที่เด็กได้รับการคุ้มครองและการสงเคราะห์เป็นอันดับแรกในทุกกรณี, ข้อ ๙. กล่าวถึงการคุ้มครองที่เด็กพึงได้รับจากการถูกทอดทิ้ง การทารุณ และการแสวงประโยชน์จากเด็ก จึงได้มีการห้ามค้าเด็กห้ามจ้างเด็กทำงานก่อนอายุสมควร ห้ามใช้เด็กในอาชีพหรือการทำงานที่เป็นภัยต่อสุขภาพหรือการศึกษา หรือเป็นอุปสรรคต่อความเจริญทางร่างกาย

จิตใจ และศีลธรรม, ข้อ ๑๐. กล่าวถึง การที่เด็กพึงได้รับการอบรมให้ยังเกิดความ เข้าใจอันดีในขนบธรรมเนียมและมิตรภาพ ตลอดจนความสงบและภราดรภาพ และ ให้สำนึกว่าจะต้องอุทิศกำลังงานและสติ ปัญญาของตนเพื่อประโยชน์ของเพื่อน มนุษย์ด้วยกัน ฉะนั้น เด็กจะต้องได้รับความ คุ้มครองจากการปฏิบัติใด ๆ อันก่อให้เกิด การแบ่งแยกทางเชื้อชาติ ศาสนา และ อื่น ๆ และข้อความอีกตอนหนึ่งมีว่า "... เพราะฉะนั้น ในการช่วยให้บุตรหลานของท่านพัฒนาอย่างเต็มที่ทุกด้านนั้นท่านควร จะมีความเข้าใจเด็กของท่านอย่างลึกซึ้ง ทุกด้าน แล้วพยายามหาทางส่งเสริม สนับสนุนเด็กของท่านในเรื่องต่าง ๆ เช่น การฝึกให้รู้จักใช้ความคิด การใช้ความ สามารถในทางที่ถูกที่ควร การเลือกคบ เพื่อนที่ดี การอบรมให้รู้จักคุณค่าของเงิน ของวิชาเรียนและของเวลา และที่สำคัญที่สุดก็คือ การแนะแนวทางให้รู้จักทำตนเป็น ประโยชน์ต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เพื่อความวัฒนาสถาพรของ เอลิราชของชาติ..."

สารานุกรมบริแทนนิกาชุดใหม่

เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๑๗ ฌ นกรนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ได้มีการ เปิดตัวเกี่ยวกับความก้าวหน้าของสารานุกรมบริแทนนิกา ความว่า ในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๗ ที่จะถึงนี้ จะมีสารานุกรม บริแทนนิกาชุดที่ ๑๕ (เป็นการแก้ไขปรับปรุงครั้งที่ ๑๕ นับตั้งแต่เริ่มพิมพ์ครั้งแรก ใน ค.ศ. ๑๗๖๘—๑๗๗๑ เป็นต้นมา) ออกจำหน่ายในท้องตลาด สารานุกรมบริแทนนิกาชุดที่ ๑๕ นี้แบ่งออกเป็น ๓ ภาค คือ ภาคแรกสำหรับใช้อ้างอิงตามธรรมดา เรียกว่า "ภาคไมโครพีเดีย" มี ๑๐ เล่ม, ภาคสองสำหรับค้นคว้าอ้างอิงความรู้ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เรียกว่า "ภาคมาโครพีเดีย" มี ๑๕ เล่ม และภาคสาม สำหรับการค้นคว้าหาความรู้อย่างรวบรัดพอเป็นเค้าโครงเรียกว่า "ภาคโปรพีเดีย" มี ๑ เล่ม รวมทั้งชุด ๓๐ เล่ม ราคาสารานุกรมบริแทนนิกาชุดที่ ๑๕ ซึ่งมี ๒๔ เล่ม ๒๘,๐๘๔ หน้า มีหัวข้อที่นำมาเรียบเรียง ๓๕,๙๒๗ หัวข้อ และ

๓๖,๓๗๒,๘๐๐ คำ สารานุกรมบริแทนนิกาชุดที่ ๑๕ นี้สำนักพิมพ์ลงทุนในการพิมพ์ถึง ๓๒,๐๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์อเมริกัน จำหน่ายในราคาธรรมดา ชุดละ ๕๕๐ ดอลลาร์อเมริกัน (ชุดก่อนราคาชุดละ ๓๕๘ ดอลลาร์อเมริกัน) ส่วนชุดสำหรับนักสะสมจะจำหน่ายตามคุณภาพของปก คือราคาตั้งแต่ ๘๘๕ ถึง ๕,๐๐๐ ดอลลาร์อเมริกัน “วารสารห้องสมุด” มีความสนใจและพยายามติดตามข่าวความเคลื่อนไหวของสารานุกรมบริแทนนิกานี้มาโดยตลอด แต่เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่ยังไม่พบคำวิจารณ์ในวารสารที่มีชื่อของไทยและต่างประเทศเลย จึงยังไม่ทราบว่ามีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหม่ของสารานุกรมชุดนี้จะดีขึ้นหรือเลวลงประการใด ผู้อ่านท่านใดมีความรู้เกี่ยวกับสารานุกรมบริแทนนิกาชุดที่ ๑๕ นี้ก็ขอได้โปรดเผยแพร่ความรู้นี้มายัง “วารสารห้องสมุด” ด้วย.

งานนิทรรศการตุ๊กตา ณ หอสมุดแห่งชาติท่าवासกรี

เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๑๗ หนังสือพิมพ์ “ประชาชาติไทย” ได้เสนอข่าว

ที่น่าสนใจเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนและอุปกรณ์การเล่นของเด็ก ความว่า กรมศิลปากรได้กำหนดจะจัดงานนิทรรศการตุ๊กตาไทยและนานาชาติ ขึ้น ณ หอสมุดแห่งชาติ ชั้น ๒ ของหอสมุดแห่งชาติ ท่าवासกรี ระหว่างวันที่ ๑๘-๓๑ มกราคม ๒๕๑๗ เวลา ๙.๐๐-๑๗.๐๐ น. โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้ศึกษาศิลปการประดิษฐ์ตุ๊กตา, ได้รับความรู้ในด้านต่าง ๆ ทั้งของไทยและของต่างประเทศในด้านศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวกับตุ๊กตาซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ จนกระทั่งปัจจุบัน ตลอดจนวัฒนธรรมการแต่งกาย และความเป็นอยู่ของชาติต่าง ๆ พร้อมด้วยการแสดงนิทรรศการหนังสือที่เกี่ยวข้องกับชาติต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย สุภาพชนเข้าชมได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใดๆ “แผนกข่าว” รายงานว่าเคยมีโรงเรียนหลายแห่งใช้ตุ๊กตาเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาสังคมศาสตร์อย่างได้ผลดีมาแล้ว จึงใคร่เสนอให้ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชนรับไว้พิจารณาด้วย.

งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี

๒๕๑๗

เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องประชุมของโรงละครแห่งชาติ (โรงละครเล็ก) หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ประธานสภาพัฒนาหนังสือแห่งชาติ และประธานคณะกรรมการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้เป็นประธานในพิธีเปิด “งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี ๒๕๑๗” และต่อจากนั้นได้เปิดนิทรรศการหนังสือและแสดงภาพเขียนที่ห้องนิทรรศการชั้น ๒ ชั้นห้องประชุมชั้น ๒ วัตถุประสงค์ของการจัดงาน คือ เพื่อส่งเสริมการผลิต การจำหน่าย และการอ่านหนังสือ ให้เป็นไปเพื่อการศึกษาและการพัฒนาคน ให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ “งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ” แต่เดิมจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑-๗ เมษายน ของปี แต่เนื่องจากประสบกับความไม่สะดวกบางประการ คณะกรรมการจัดงานฯ จึงเปลี่ยนมาเป็นระหว่างวันที่ ๑-๗ กุมภาพันธ์ สำหรับการจัดงานครั้งนี้ มีกิจกรรมบางอย่างที่ควรแก่การสนใจ คือ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ เวลา ๑๐.๐๐-๑๘.๐๐ น.

นิทรรศการหนังสือและภาพประกอบ และจำหน่ายหนังสือราคาเบา, เวลา ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุมของโรงละครแห่งชาติ มีการแสดงดนตรีเพลงไทยด้วยเครื่องดนตรีชาวโดยนักร้องกรมศิลปากร, วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ เวลา ๑๕.๐๐ น. ณ โรงละครแห่งชาติมีการแสดงโขนของกรมศิลปากร เรื่องรามเกียรติ์ ตอนพาลีสอนน้อง, เวลา ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องประชุมของโรงละครแห่งชาติ มีการแสดงเพลงไทยด้วยเครื่องดนตรีสากล โดยวงดุริยางค์สากล กรมศิลปากร, วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ เวลา ๑๕.๐๐ น. ณ โรงละครแห่งชาติ มีการแสดงโขนของกรมศิลปากร เรื่องรามเกียรติ์ ตอนพาลีสอนน้อง, เวลา ๑๕.๐๐ น. ณ ห้องประชุมของโรงละครแห่งชาติ มีรายการสัมภาษณ์นักอ่านรุ่นเยาว์จากโรงเรียนสาธิตปทุมวันและโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ โดยนางสายสวาท ธรรมาภิมุข ในรายการ “อ่านเพลินเจริญใจ”, วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ เวลา ๑๕.๐๐ น. ณ ห้องประชุมของโรงละครแห่งชาติ มีการอภิปรายเรื่อง “ภาพประกอบหนังสือ” โดยนายประยูร จรรย์วงษ์, นายอารี สุทธิพันธ์, นายวาณิช จรุงกิจอนันต์,

นายอรุณ วัชรสวัสดิ์ และนางสาวนิลวรรณ บันทอง เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย, วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ เวลา ๑๕.๐๐ น. ณ ห้องประชุมของโรงละครแห่งชาติ มีการอภิปรายเรื่อง “นวนิยายแปรรูป” โดยนางสุภาว เทวกุล, นายถาวร สุวรรณ, นายสุวัฒน์ วรดิลก, พ.ต.ต.ประชา พูลวิวัฒน์ และนายวิลาศ มณีวัตร เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย, วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ เวลา ๑๕.๐๐ น. ณ ห้องประชุมของโรงละครแห่งชาติ มีรายการสาธิตการอ่านทำนองเสนาะ ขับ พากย์ และร้องบทกวีนิพนธ์ชื่อ “จำเรียงเสียงกวีนิพนธ์” โดย นางเรืองอุไร กุศลาศรัย, นางสาวสุจิตต์ คุริยประณีต, นางสาวสุรางค์ คุริยพันธ์ นายณฤพนธ์ คุริยพันธ์ และนายเคนทวง พุ่มศิริ, วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ เวลา ๑๔.๐๐ น. ณ โรงละครแห่งชาติ มีพิธีมอบรางวัลหนังสือยอดเยี่ยมประจำปี ๒๕๑๖ และการแสดงโขนของกรมศิลปากร เรื่องรามเกียรติ์ ตอนพาลีสอนน้อง, เวลา ๑๕.๐๐ น. ณ ห้องประชุมของโรงละครแห่งชาติ มีการอภิปรายเรื่อง “หนังสือวิชาการปานประทีป” โดยนางสาวสุภาทิพย์ อินทร, นายวิระ ต. สุวรรณ, ดร. ศักดิ์ศรี แยม-

นิตดา, ผู้แทนนักศึกษา และนางสาวรัญจวน อินทรกำแหง เป็นผู้ดำเนินการอภิปรายและทดลองงานระหว่างเวลา ๕.๐๐—๑๘.๐๐ น. ทุกวัน มีนิทรรศการหนังสือและภาพประกอบและการจำหน่ายหนังสือราคาเยา แก่ประชาชนทั่วไป.

หนังสือเก่าโบราณจารึกบนโลหะทอง ล้ำค่าของไทย

เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ หนังสือพิมพ์ “ชาวไทย” ได้เสนอข่าวที่น่าสนใจเกี่ยวกับวัตถุโบราณอันมีค่าของไทย ความว่า อธิบดีกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดวันขึ้นท้าวไถ่แก่โบราณซึ่งเป็นทรัพย์สินสมบัติส่วนตัวให้แก่องกรมศิลปากร คือวันจันทร์ ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ เวลา ๑๐.๓๐ น. ทั้งนี้ (๑) ณ บ้านเลขที่ ๑๓ ถนนสุขุมวิท ๒๔ อำเภอพระโขนง กรุงเทพฯ ศาสตราจารย์ ดร. เตือน บุณนาค จะมามอบหนังสือเก่าโบราณประมาณค่ามิได้ เรื่อง พระมาลัย ซึ่งจารึกด้วยภาษาสามัญบนสมุดใบลานโลหะทอง ๑ ชุด กับเรื่อง พระสูตร ซึ่งจารึกด้วยภาษาบาลีบนสมุดใบลานผ้า ๑ ชุด ให้

เก็บไว้ ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร, (๒) ณ วัดบุพพาราม (ปากกระพอก) ตำบลบางกุ้ง อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี พระอาจารย์ไสว โสภโฑ ะมอญ ไหลเคลือบ (ซำรุด) สมัยลพบุรี ขนาดสูง ๓๑ เซ็นติเมตร ปากกว้าง ๕ เซ็นติเมตร จำนวน ๑ ใบ พร้อมกับเศษตะกั่วประมาณ ๔๐ ชั่ง, และ (๓) ณ บ้านเลขที่ ๖๗ ม.๒ ตำบลหาดยาง อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี ส.ต.ท.ชูศักดิ์ พารารักษ์ ะมอญ กระสอยทอผ้าไม้ สมัยรัตนโกสินทร์ ขนาดยาว ๓๗ เซ็นติเมตร, ขนาด ๓๒.๘ เซ็นติเมตร และ ขนาด ๑๓ เซ็นติเมตร รวม ๓ อัน วัตถุโบราณเหล่านี้จะเก็บรักษาไว้ที่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าทางพระพุทธศาสนาและโบราณคดีต่อไป “วารสารห้องสมุด” ขออนุโมทนาในกุศลกรรมของท่านผู้บริจาคไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

งานนิทรรศการปฏิทิน ครั้งที่ ๑๑ ณ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา

เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ ณ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ถนนราชวิถี กรุงเทพฯ ชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย

วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ได้จัดนิทรรศการปฏิทิน ครั้งที่ ๑๑ ขึ้น โดยมีความมุ่งหมาย ๔ ประการ คือ (๑) เพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมร่วมหลักสูตรของนักศึกษา ซึ่งเป็นการส่งเสริมประสบการณ์ให้แก่ครูที่สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพครู และการสอน, (๒) เพื่อแสดงให้เห็นถึงการออกแบบ—การจัดภาพ—การให้สีและวิธีการโฆษณาบนปฏิทิน และคุณค่าของวิชาศิลปะ การออกแบบ การจัดภาพสี และเทคนิค, (๓) เพื่อเสนอแนะให้ครูนำปฏิทินภาพไปประยุกต์ใช้เป็นอุปกรณ์การเรียนและการสอนของครู และ (๔) เพื่อให้ครูได้มีโอกาสเห็นปฏิทินจำนวนมาก ๆ และให้การส่งเสริมการจัดกิจกรรมร่วมหลักสูตรและมีทรรศนะคติที่ดีต่อนักศึกษาครู งานนิทรรศการปฏิทิน ครั้งที่ ๑๑ นี้จะเปิดแสดงไปจนถึงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ ในวันราชการระหว่างเวลา ๘.๐๐—๑๘.๐๐ น. ครู นิสิตนักศึกษา นักเรียน และสุภาพชนเข้าชมได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใดใดทั้งนี้ “วารสารห้องสมุด” ได้สนับสนุน “งานนิทรรศการปฏิทิน” ของชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย วิทยา-

ลัทธิสวนสุนันทา มาโดยตลอด เพราะ
การนำเอาปฏิทินซึ่งความปกติเป็น “วัตุ
ไต้เปล่า” และ “เศษวัตุที่ไม่ใช่แล้ว”
มาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ขึ้นนั้นนับว่า
เป็นการกระทำที่ควรแก่การยกย่องสรร
เสริญเพราะเป็นการประพฤติปฏิบัติให้ถูก
ต้องตามพระบรมราโชวาทของพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ว่า “...ศิลปและ
วัฒนธรรมของเราเป็นสิ่งดีงามและเป็น
ประโยชน์แก่ชีวิตมาก ขอให้ทุกคน
พิจารณาคึกษาให้เห็นคุณค่า ช่วยกันรักษา
และนำมาใช้ด้วยความภูมิใจพร้อมทั้งรู้จัก
คิดปรับปรุงให้เหมาะสมสอดคล้องแก่กาล
สมัย..” เป็นอย่างยิ่ง.

ศูนย์สื่อสัมพันธ์บรรณารักษ์

คอลัมน์ จัดขึ้นเพื่อความมุ่งหมายเบื้องต้น ๔ ประการ คือ:-

๑. ให้เป็นศูนย์กลางกระชับความสัมพันธ์ระหว่าง “วารสารห้องสมุด” และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย กับสมาชิก ผู้ประกอบการ และผู้อ่านทุก ๆ ท่าน.
๒. ให้เป็นศูนย์กลางแห่งการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนทัศนะซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้ที่มีความคิดก้าวหน้า มีเหตุผลดี และประสงค์ที่จะให้มีการพัฒนากิจการห้องสมุดของไทย.
๓. ให้เป็นศูนย์กลางที่บรรณารักษ์, ผู้ส่วนรับผิดชอบในการดำเนินงานห้องสมุด และผู้ใช้บริการห้องสมุด ใช้เป็นที่ระบายออกซึ่งสิ่งที่อัดอั้นตันใจ และเสนออุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานห้องสมุดเพื่อขอความคิดเห็น การเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น.
๔. ให้เป็นศูนย์กลางรับฟังความคิดเห็น การติชม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำ “วารสารห้องสมุด” จากบุคคลผู้หวังดี ซึ่งจะเป็นผู้ใดก็ได้ เพื่อการพัฒนาให้ดีขึ้น.

ชลัช ลีชะวณิช ผู้ควบคุม

ศ.ศ.ศ. ๒๕๑๗

“...เราสมมติกันว่า วันที่ ๑ มกราคม ของทุกปี เป็นวันขึ้นปีใหม่ ผู้ที่อยู่ในวัยรุ่นวันคนอง ต่างก็ยินดีปรีดาเที่ยวเตร่หาความสำราญจนหามรุ่งหามค่ำเล่นเอากะเป๋าแฟบไปตาม ๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็ผู้ปกครอง จะต้องนอนกายน้ำฉากไปหลายวัน เพราะก่อนวันขึ้นปีใหม่ก็ผ่านงานต่าง ๆ มาหลายงาน เช่น งานแสดงสินค้า งานชิวราวุธ ฯ ต่อด้วยงานกาชาด ฯ ล ฯ

ยุคนี้เป็นยุคของสินค้าแพง ใครไม่รู้จักประมาณตนก็มีหวังเป็นหนี้ท่วมหัวถ้าไม่ช้า

ก็เห็นจะต้องฆ่าตัวตายเป็นแน่ ผู้ที่รู้จักปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเท่านั้น จึงจะอยู่ในโลกนี้อย่างมีความสุขตามอัธยาศัย.

ที่เราเรียกกันว่า “ปีใหม่” นั้น ความจริง วัน เดือน ปี มันไม่ได้รับรู้อะไรกับเราเลย เราเรียกของเราเอง สมมติของเราเอง แล้วก็หลงของเราเอง หลงว่าเรามีอายุยืนยาวเท่านั้นปีเท่านั้น แล้วมีการเลี้ยงฉลองวันเกิด วันขึ้นปีใหม่กันอย่างมโหฬาร แต่หาสำนึกไม่ว่า วันคืนยังผ่านไปมากเท่าไร ชีวิตของเราก็ใกล้กองฟอนเข้าไปเท่านั้น...

ด้วยเหตุที่วัน เดือน ปี มันผ่านมุนษยน์
เอง พระพุทธเจ้าจึงทรงให้เราพิจารณาว่า
“วันคืนล่วงไป ๆ บัดนี้เราทำอะไรอยู่”
ถ้าทำชั่วอยู่ก็ให้เร่งรีบเสีย ถ้ายังไม่ได้ทำ
ความดีก็ให้รีบทำ ทำที่อยู่แล้วก็ให้รีบทำ
ให้มากยิ่งขึ้น และเมื่อความตายมาถึงเราก็
จะได้อุ่นใจ สุขใจ ว่ากิจที่เราจะต้องทำได้
ทำเสร็จแล้ว...”

ข้อความที่อยู่ในเครื่องหมายอัญญ-
ประกาศข้างบนนี้ เป็นเพียงตอนหนึ่งที่ผมได้
คัดมาจากจุลสาร เรื่อง “ส.ค.ส. ๒๕๑๗”
ธรรมะบรรณาการในโอกาสขึ้นศักราชแห่ง
ปี ๒๕๑๗ ของนายสมัย พ่วงตามพงษ์ ผู้
จัดการธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขาเจริญ
พาสน์ ที่มอบให้แก่ลูกค้าของธนาคาร และ
ต้นฉบับเป็นข้อความในเรื่อง “บ้านกับวัด”
ซึ่งลิขิตโดย ท่านพุทธทาสภิกขุ และท่าน
ธรรมรักษา ผมได้อ่านแล้วมีความเลื่อมใส
และศรัทธาและเชื่อมั่นว่า “นี่แหละคือ
ความสุขอันแท้จริงที่สามารถส่งให้แก่กัน
ได้” เพราะว่าความสุขอันแท้จริงนั้นเกิดขึ้น
ได้จากวัตรประพฤติปฏิบัติที่เป็นกุศลกรรม
ของตนเอง คำอวยพรเป็นเพียงความ
ปรารถนาดีและความมีน้ำใจอันเป็นมงคล
ของผู้ให้ต่อผู้รับเท่านั้น ในวารดิถีขึ้น

ปีใหม่ ๒๕๑๗ ผมจึงขอถือโอกาสส่งความ
สุขปีใหม่มายังท่านผู้อ่าน, บรรณารักษ์
และท่านผู้มีอุปการคุณต่อ “วารสารห้อง-
สมุด” ทุก ๆ ท่าน.

แต่อย่างไรก็ดี คำอวยพรของผมคงจะ
จะไม่สมบูรณ์ ถ้าไม่ได้ัญเชิญพระราชดำ-
รัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมา
พิมพ์ไว้ด้วย ดังนั้น เพื่อความเป็นศิริมงคล
ผมจึงขอัญเชิญพระราชดำรัสของพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานแก่
ประชาชนชาวไทยในโอกาสขึ้นปีใหม่
๒๕๑๗ มาพิมพ์ไว้ด้วย ดังต่อไปนี้ คือ:—

“... ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีมาก ที่ได้มาอยู่ใน
ท่ามกลางท่านทั้งปวงที่มาบำเพ็ญกุศลขึ้น-
ปีใหม่ร่วมกัน ขอขอบใจท่านทุกคนที่มีน้ำ-
ใจไมตรีต่อข้าพเจ้าและพระราชินี ตลอดจน
ลูก ๆ ทั้งคอยร่วมมือสนับสนุนเป็นกำลังใจ
ให้แก่เราอย่างดียิ่งในกิจการงานทุกอย่าง.

ในปีที่ล่วงไปแล้ว มีความเปลี่ยนแปลง
อย่างใหญ่ยิ่งเกิดขึ้นในวิถีการเมือง ซึ่งทำ
ให้เราเกิดความรักและเกิดความกระตือรือ-
ร้นที่จะแก้ไข ปฏิบัติตนปฏิบัติงานให้ดี มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่ออนาคตของเรา แต่
ขณะเดียวกัน ก็มีวิกฤตการณ์หลายอย่าง

เกิดตามมา ทำให้กระทบกระเทือนอย่างมาก ถึงฐานะทางเศรษฐกิจ การคลัง การเมือง ตลอดจนสวัสดิภาพและความมั่นคงของชีวิต ทำให้หวนนึกถึงกันอยู่ทั่วไปในเวลานี้ ท่านทั้งหลายควรจะทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ว่าวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้ มิใช่จะเกิดขึ้นแก่ประเทศไทยแห่งเดียว หากเกิดขึ้นทั่วไปในโลกทุกแห่งหน เป็นธรรมดาที่เราจะต้องกระทบกระเทือนด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้.

กิจเฉพาะหน้าของเราทั้งหลายทุกคนที่จะต้องทำ ก็คือต้องรับสถานการณ์อันวิกฤตนี้ด้วยใจมั่นคงไม่หวั่นไหว และด้วยความรู้เท่าถึงการณ์ พร้อมกันร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติแก้ไขผ่อนหนักให้เป็นเบา ด้วยความสงบและพร้อมเพรียง ไม่ก่อความวุ่นวายให้สถานการณ์ยิ่งร้ายลงไปอีก ทุกฝ่ายจำเป็นต้องเข้าใจในกันและกัน เห็นใจกัน เลี่ยงผลประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประ-

โยชน์ส่วนรวม ร่วมกันอุ้มชูกันไว้เหมือนดังที่ได้เคยอุ้มชูกันมาแต่กาลก่อน เมื่อรวมกันดังนี้ ก็จะมีพลังยิ่งใหญ่ที่จะสามารถขจัดอุปสรรคขัดข้องทั้งหลายให้หมดสิ้นไปได้ในที่สุด.

ขออำนาจแห่งพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงปกปักรักษาท่านทั้งหลายให้ปราศจากภัยอันตรายและเหตุชั่วร้ายทุกสิ่ง ให้มีกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา และกำลังสามัคคีอันแน่นแฟ้น สามารถประกอบกรณียกิจน้อยใหญ่ในหน้าที่ของตน ๆ ให้บรรลุผล บรรลุความสำเร็จตามที่มุ่งหมาย เพื่อดำรงอิสรภาพพร้อมทั้งความเจริญร่วมเย็นเป็นปึกคึกคักของบ้านเมืองให้สถาวรอยู่ตลอดไป.

ขอทุกท่านจงประสบแต่ความสุข สิริสวัสดิ์ และสิ่งพึงปรารถนาตลอดไปใหม่นี้ด้วยเทวกัน . . .

ชลัช ลีระวนิช.

คู่มือบรรณารักษ์

๑. การสอนให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุด, โดย ลมุล รัตติกว และคนอื่น ๆ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ ๑ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔. ๑๑๐ หน้า. ราคา ๑๕ บาท.
๒. การใช้ห้องสมุด, โดย ลมุล รัตติกว. พิมพ์ครั้งที่ ๔ แก้ไขและเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ ๑, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔. ๑๕๖ หน้า. ราคา ๑๕ บาท.
๓. การระวังกักขและซ่อมหนังสือ, โดย แม้นมาส ขวลิต. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ ๑, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๑. ๘๐ หน้า. ราคา ๕ บาท.
๔. หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย, รวบรวมโดย แม้นมาส ขวลิต และคนอื่น ๆ. พิมพ์แก้ไขและปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ ๑, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๒๔๘ หน้า. ราคา ๔๐ บาท.
๕. วิธีคิดเลขหมู่ที่อาจแบ่งได้ตามแบบเลขหมู่บางหมู่ในแผนการจัดหมู่แบบ
ทศนิยม, โดย ลมุล รัตติกว. กรุงเทพฯ ๑, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๕๓ หน้า. ราคา ๕ บาท.
๖. Dewey Decimal Classification and Relative Index, Divided by Melvil Dewey. 17th. ed. New York, Lake Placid Club Education Foundation, 1965. 2 vols. (2153 p.).
๗. Sears List of Subject Headings, ed. by Babara Marietta West by. 9th. ed. New York, H.W. Wilson Company, 1965. 641 p.

บรรณารักษ์ และห้องสมุด สนใจในเรื่องคู่มือบรรณารักษ์ทั้ง ๗ เล่มนี้ หรือเรื่องอื่น ๆ หรือหนังสือสำหรับเด็ก ตลอดจนอุปกรณ์และครุภัณฑ์ห้องสมุด เชิญขอรายละเอียดได้ที่ เลขานุการ
บริหาร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ธนาคารดีสง่าชัย ป.ณ. บางลำพู, กรุงเทพฯ ๑๒.

“ข้าวนอกนา” โดย “สี่ฟ้า”

นวนิยายที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม

จากคณะกรรมการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

ประจำปี ๒๕๑๗

ข้าวนอกนา ข้าวที่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ข้าวที่ถูกทอดทิ้ง ถูก
หมางเมินจาก เจ้าของนา เพราะเป็นข้าวที่อยู่นอกนา.

ชีวิตของดำตัวเอกของเรื่องนึกเหมือนข้าวนอกนา ดำกับเดือนเกิดจากแม่
คนเดียวกัน แต่คนละพ่อ ดำมีพ่อเป็นอเมริกันผิวดำ เดือนมีพ่อเป็นอเมริกัน
ผิวขาว การมีพ่อแตกต่างกัน ทำให้ชีวิตของเดือนเหมือนข้าวในนา ชีวิตของ
ดำเหมือนข้าวนอกนา.

ปัจจุบันเราอาจจะยังไม่เห็นบุคคลที่ชะตาชีวิตกำหนดมาให้เหมือนอย่างดำ
แต่ต่อไปข้างหน้าเราจะพบเห็นบุคคลเช่นดำมาก และเขาเหล่านั้นจะเป็นส่วน
หนึ่งของปัญหาสังคม.

“สี่ฟ้า” ผู้เขียนเรื่องนี้ได้วาดภาพชีวิตของดำและเดือนได้อย่างแจ่มชัด
ด้วยสำนวนกินใจและละเอียดละไม “สี่ฟ้า” ได้พยายามเน้นให้เห็นว่า ความ
จริงแล้วเด็กอย่างดำจะไม่เป็นปัญหาเลย ถ้าดำเป็นเด็กที่มีพ่อแม่หรือมีใครเอา
ใจใส่พยายามแก้ไขนิสัยไม่ดีไม่งาม ขัดเกลามาให้ดีขึ้น และสังคมยอมรับ ผู้ที่
เกิดมามีสภาพอย่างดำ ดำก็คงจะไม่กลายเป็นเศษสังคม ที่มีส่วนทำให้สังคม
บูดเน่าเมื่อดำเติบโตเป็นสาวขึ้นมา.

ชุดละ ๒ เล่ม กระดาษปอนด์ ราคาชุดละ ๑๒๐ บาท

กระดาษปรู๊ฟ ราคาชุดละ ๑๐๐ บาท

สำนักพิมพ์ **บรรณกิจเทรดดิ้ง**

๓๔ ถนนนครสวรรค์ ผ่านฟ้า กรุงเทพมหานคร

โทร. ๘๒๕๕๒๐

เป็นสมาชิก “สโมสรนักอ่าน” เสียวันนี้

ในฐานะที่ “แพร่พิทยา” เป็นสำนักพิมพ์มาตรฐาน มีผลงานด้านภาษาและหนังสืออันเป็นที่เชื่อถือตลอดมาเป็นเวลาช้านาน ในกิจกรรมด้านหนังสือ “แพร่พิทยา” ก็ได้ให้การสนับสนุนทุกโอกาสในขณะเดียวกัน สำนักพิมพ์ก็ได้สำนึกในพระคุณของท่านผู้อ่านทั้งหลายที่อุปการะต่อ “แพร่พิทยา” เสมอมา

“แพร่พิทยา” จึงได้จัดให้มี “สโมสรนักอ่าน” ขึ้น เปิดดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางให้นักอ่านทุกท่านได้รับทราบความเคลื่อนไหวในวงการหนังสือและแลกเปลี่ยนทัศนะระหว่างสมาชิกด้วยกัน ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้อ่านโดยการสมัครเข้าเป็นสมาชิกด้วยกันเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้โดยยึดถือแนวนโยบายเพื่อผลประโยชน์ของผู้อ่านเป็นสำคัญ

สโมสรนักอ่านมีระเบียบการดังนี้ :-

๑. สโมสรจะจัดจำหน่ายหนังสือต่าง ๆ ให้แก่ท่านสมาชิกในราคาถูกที่สุดเท่าที่จะทำได้ และนอกเหนือไปจากหนังสือที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์แพร่พิทยาแล้ว ทางสโมสรก็จะพยายามจัดหาหนังสือที่มีสาระจากสำนักพิมพ์อื่นและจากต่างประเทศมาเสนอแก่ท่าน ด้วยในราคาถูกที่สุดอีกเช่นกัน
๒. ท่านผู้สนใจการอ่านหนังสือทุกท่าน ทุกวัย ทุกอาชีพ มีสิทธิ์เป็นสมาชิก โดยเสียค่าสมาชิกเพียงปีละ ๒๐ บาท ซึ่งทางสโมสรจะได้ใช้เงินค่าสมาชิกเป็นค่าไปรษณีย์ ค่ากระดาษ และค่าพิมพ์หนังสือเวียนสำหรับสมาชิก
๓. สมาชิกทุกท่านมีสิทธิ์ส่งคำวิจารณ์ หนังสือที่ท่านได้อ่านแล้วเพื่อสมาชิกท่านอื่น ๆ จะได้รับประโยชน์จากการอ่านและความคิดเห็นนั้น โดยทางสโมสรจะนำจัดพิมพ์ลงในหนังสือเวียน
๔. ในรอบปีของสมาชิกภาพ ท่านสมาชิกจะต้องขอหนังสืออย่างน้อยปีละสามเรื่อง
๕. สมาชิกแต่ละท่าน จะขอหนังสือคราวละกี่เรื่องก็ได้ แต่มีสิทธิ์ขอได้เรื่องละหนึ่งเล่มเท่านั้น

ใบสมัครเป็นสมาชิก “สโมสรนักอ่าน”

ชื่อ..... โทรศัพท์.....

ที่อยู่.....

ประเภทของหนังสือที่ท่านสนใจ.....

นักประพันธ์ที่ท่านชอบ.....

รูปเล่มและคุณภาพของหนังสือที่ท่านชอบ.....

ปกแข็ง..... ปกอ่อน.....
กระดาษปอนด์..... กระดาษปรู๊ฟ.....

ลงชื่อ.....

วันที่.....

สำหรับเจ้าหน้าที่.....

หมายเลขสมาชิก..... วันที่รับ.....